

MAJLIS MESYUARAT NEGARA 2014

LAPORAN MAJLIS MESYUARAT NEGARA
ISU – ISU YANG **SUDAH DIBANGKITKAN** PADA
MUSIM PERMESYUARATAN KESEPULUH BAGI
MAJLIS MESYUARAT NEGARA 2013-2014

SA 10A **JABATAN PERKHIDMATAN AWAM**

Isi Kandungan

1	Titah Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan Haji Hassanal Bolkiah Mu'izzadin Waddaulah ibni Al-Marhum Sultan Haji Omar 'Ali Saifuddien Sa'adul Khairi Waddien, Sultan dan Yang Di-Pertuan Negara Brunei Darussalam sempena Istiadat Pembukaan Rasmi Mesyuarat Pertama dari Musim Permesyuaratan, Kesepuluh Majlis Meyuarat Negara pada hari Khamis, 4 Jamadilawal, 1435H bersamaan 6 Mac 2014M, bertempat di Bangunan Dewan Majlis, Jalan Dewan Majlis, Bandar Seri Begawan, Negara Brunei Darussalam.	3
2	Anggaran Hasil dan Perbelanjaan Negara Bagi Tahun Kewangan 2014/2015 oleh Yang Berhormat Menteri Kewangan Ke II (Kedua) di Jabatan Perdana Menteri.	5
3	Isu-isu yang dibangkitkan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat Majlis Mesyuarat Negara dibawah Jabatan Perdana Menteri berkaitan dengan Perkhidmatan Awam.....	40
	3.1 Bantuan Kerajaan Kepada Pekerja Swasta.....	40
	3.2 Pengurniaan Kenaikan Mata Gaji (Accelerated Increment)	42
	3.3 Gaji Hari ditetapkan dalam Jawatan bergaji bulan.....	46
	3.4 Kenaikan Pangkat	47
	3.5 Penetapan Jawatan Yang Dipangku Secara Substantif	48
	3.6 Skim Perkhidmatan.....	51
	3.7 Latihan Dalam Perkhidmatan	52
	3.8 Cadangan Gelaran Jawatan Pegawai Pelajaran bagi Skim Tenaga Pakar dan Professional.....	54
	3.9 Produktiviti Dalam Perkhidmatan Awam	56
	3.10 Program Pembangunan Eksekutif Executive Development Programme	59
	3.11 Kekosongan Jawatan di Peringkat Pengurusan.....	62
	3.12 Cuti Khas Menunaikan Fardhu Haji.....	63
	3.13 Cuti Awam Di Tambah Sehari Bagi Hari Raya Aidiladha.....	64
	3.14 Pengambilan Pekerja Bergaji Hari.....	66
	3.15 Job Mismatch.....	67
4	Isu – isu yang berkaitan dengan perkhidmatan awam (semasa membincangkan kementerian lain	69
	4.1 Kemudahan Elaun Kurnia Khas bagi Anggota Bomba dan Penyelamat.	69
	4.2 Jawatan Tidak Berpencen bagi Jabatan Bomba dan Penyelamat.....	71
	4.3 Pampasan Kewangan Bagi Pekerja yang Mengalami Kecederaan.....	73
	4.4 Gaji dan Faedah bagi Pekerja Tempatan dan Asing.....	74
	4.5 Gelaran Jawatan Pembersih	75
	4.6 Kenaikan Pangkat Lajuan Laju	76

4.7	Bantuan Pekerjaan kepada bekas Penagih Dadah	77
4.8	Pekerja Yang Terlibat Dengan Dadah Untuk Diambil Berkhidmat Semula	79
4.9	Kekurangan Pegawai Masjid.....	80
4.10	Kenaikan Tanggagaji Tingkatan 3,4 & 5.....	82
4.11	Kemudahan dan Faedah Kepada Penduduk Tetap	84
4.12	Elaun Khas bagi Guru yang bertugas di luar daerah.....	86
4.13	Skim Perkhidmatan Guru	89
4.14	Elaun Memangku bagi Guru-guru yang mengganti tugas guru yang cuti bersalin ..	90
4.15	Jawatan G13 berpindah Ke Pejabat Setiausaha Tetap	91
4.16	Kenaikan Pangkat bagi Para Akademik	92
4.17	Perumahan bagi Pegawai Pelajaran.....	94
5	Ucapan Penangguhan daripada Yang Berhormat – Yang Berhormat mengenai dengan Perkhidmatan Awam dan Menteri Kewangan ke II.....	98
5.1	Ucapan Penangguhan daripada Yang Berhormat Menteri Kewangan II (Kedua) ...	98
5.2	Ucapan Penangguhan Daripada Yang Berhormat Datin Paduka Dayang Hajah Salbiah binti Haji Sulaiman.....	102
5.2.1	Jawatan tidak berpencen bagi Jabatan Bomba dan Penyelamat.....	102
5.3	Ucapan Penangguhan daripada Yang Berhormat Haji Awang Ahmad Morshidi bin Pehin Orang Kaya Digadong Seri Diraja Dato Laila Utama Haji Awang Abdul Rahman:.....	103
5.3.1	Kesejahteraan Pekerja Sektor Swasta	103
5.3.2	Perkhidmatan Awam perlu melipatgandakan usaha negara untuk menjadi Pro-Business.....	104
5.3.3	Menyediakan rumah sewa untuk guru-guru.....	104
5.3.4	Mengkreatifkan nama jawatan pembersih.....	104
5.4	Ucapan Penangguhan daripada Yang Berhormat Datin Paduka Dayang Hajah Zasia binti Sirin.....	105
5.4.1	Kakitangan dalam Perkhidmatan Open Vote.....	105
6	Hala Tuju Jabatan Perkhidmatan Awam mengenai dengan isu-isu yang dibangkitkan semasa Majlis Meyuarat Negara 2014.....	106

- 1 Titah Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan Haji Hassanal Bolkiah Mu'izzadin Waddaulah ibni Al-Marhum Sultan Haji Omar 'Ali Saifuddien Sa'adul Khairi Waddien, Sultan dan Yang Di-Pertuan Negara Brunei Darussalam sempena Istiadat Pembukaan Rasmi Mesyuarat Pertama dari Musim Permesyuaratan, Kesepuluh Majlis Meyuarat Negara pada hari Khamis, 4 Jamadilawal, 1435H bersamaan 6 Mac 2014M, bertempat di Bangunan Dewan Majlis, Jalan Dewan Majlis, Bandar Seri Begawan, Negara Brunei Darussalam.**

Beta bersyukur ke hadrat Allah Subhanahu Wataala kerana dengan izin- Nya jua dapatlah Istiadat Pembukaan Rasmi bagi Mesyuarat Pertama dari Musim Permesyuaratan Kesepuluh Majlis Mesyuarat Negara berlangsung dengan sempurna. Persidangan Majlis Mesyuarat Negara sudah 10 tahun bersidang sejak ianya diwujudkan semula. Di dalam tempoh tersebut banyaklah isu dan persoalan yang timbul untuk dibincang atau dibahaskan. Namun semenjak dari tempoh itu, kecenderungan banyak berkisar menimbulkan isu-isu yang berkaitan dengan kemudahan dan kesejahteraan para pegawai dan kakitangan Kerajaan sahaja berbanding cuma sedikit tumpuan diberikan kepada kesejahteraan para pekerja di sektor swasta. Pada hal, bagi hemat Beta melalui perkembangan dan produktiviti di sektor swasta itu dapat diharapkan untuk menyumbang kepada peningkatan sosio-ekonomi di negara ini. Atas anggapan inilah Kerajaan Beta, sentiasa melaksanakan berbagai inisiatif bagi memperbaiki lagi iklim pelaburan dan perniagaan di negara ini sambil memastikan kesejahteraan pekerja-pekerja tempatan di sektor swasta adalah mendapat perhatian sewajarnya. Antara langkah-langkah ke arah itu ialah Penubuhan Tabung Amanah Pekerja, Skim Persaraan Caruman Tambahan, perwujudan Skim Tabungan Perumahan dan sebagainya. Malahan, langkah Kerajaan juga telah mengemaskinikan dan mengurangkan kadar cukai eksais bagi beberapa kenderaan yang berkapasiti rendah untuk tujuan mengurangkan kos sara hidup dan juga untuk faedah golongan yang berpendapatan rendah. Dengan trend perniagaan dan perdagangan, dunia hari ini, para belia kita sangatlah perlu meningkatkan diri sendiri dari segi kemahiran dan ilmu pengetahuan dengan kemahiran dan pengetahuan yang tinggi.

Insyallah, mereka akan menjadi lagi lebih kreatif dan mampu untuk bersaing. Oleh itu, perbahasan di Dewan ini perlulah juga untuk turut memikirkan isu-isu strategik seperti ini. Dalam hal ini, Beta gembira dengan usaha yang diambil oleh Kementerian Pendidikan dan agensi-agensi lain dalam Kerajaan untuk meningkatkan lagi tahap literasi bisnes kepada para belia dan penuntut dengan menerapkan unsur-unsur entrepreneurship di

dalam kurikulum pendidikan di negara ini. Memang sudah tiba masanya untuk negara melahirkan ramai lagi ahli perniagaan yang berjaya di kalangan anak-anak tempatan. Negara kita, Alhamdulillah, mempunyai advantage yang sangat unik. Advantage itu ialah dalam bentuk keamanan dan kesejahteraan yang dikurniakan oleh Allah Subhanahu Wataala kepada kita. Sewajarnya, keamanan dan kesejahteraan itu terus dipupuk dan dipelihara demi pembangunan kerana tanpa keamanan, pembangunan tidak akan dapat berjalan dengan lancar dan baik. Kita mustahak membangun tanpa semata-mata bergantung kepada hasil eksport minyak dan gas kita, kerana walaupun Tabung Kewangan Antarabangsa IMF, meramalkan pertumbuhan ekonomi global yang leibh baik bagi tahun 2014, namun masih sahaja terdapat risiko yang boleh menjejaskan ekonomi di mana saja. Tidak terkecuali negara-negara di rantau ini. Bagi Negara kita, Kerajaan akan terus mengukuhkan stabiliti makroekonomi melalui perbelanjaan berhemah yang mengutamakan value for money dan accountability. Di samping itu, usaha untuk mempelbagaikan aktiviti perekonomian juga adalah menjadi keutamaan Negara. Maka untuk itu perkhidmatan awam perlulah melipatgandakan usaha bagi menjadikan Negara ini probisnes terutama untuk membantu perusahaan-perusahaan kecil dan sederhana. Sejak dua tahun kebelakang ini, pelaksanaan Rancangan Kemajuan Negara Ke-10 adalah berjalan dengan rancaknya. Beta dimaklumkan bahawa keseluruhan Peruntukan Rancangan Kemajuan Negara Ke-10 yang berjumlah \$6.5 bilion itu, telah pun diagih-agihkan untuk berbagai projek kemajuan. Namun pada setiap tahun, perbelanjaan adalah melebihi Anggaran Peruntukan. Maka kerana itu, Beta telah pun memperkenankan sokongan Jawatankuasa Tertinggi Rancangan Kemajuan Negara Ke-10 bagi satu tambahan kepada harga rancangan berjumlah \$1.65 bilion. Peruntukan tambahan ini adalah untuk membiayai projek-projek baru yang dipohonkan oleh kementerian dan jabatan.

Adalah menjadi dasar Kerajaan Beta untuk terus meningkatkan aktiviti perekonomian di negara ini, termasuk berusaha bagi menarik pelaburan langsung asing. Bagi maksud tersebut, pihak Kerajaan telah pun menyediakan tapak-tapak yang sesuai untuk pelaburan besar meliputi bagi kemudahan infrastruktur yang diperlukan. Bagaimanapun, setiap perancangan itu adalah memerlukan pelaksanaan. Jika pelaksanaan itu tersasar atau tidak menepati jangka masa yang ditentukan maka puncanya hendaklah dikenal pasti dan difikirkan penyelesaiannya.

Dalam hubungan ini, penubuhan satu unit baru telah pun Beta perkenankan di Jabatan Perdana Menteri. Ia akan berperanan bagi mengenal pasti bidang-bidang utama yang perlu dilaksanakan oleh kerajaan melalui agensi-agensi tertentu. Ia juga akan

bekerjasama dengan agensi-agensi tersebut dalam merangka perancangan, memantau pelaksanaan dan juga menawarkan khidmat nasihat serta bantuan dari masa ke semasa.

Pada bulan Januari yang baru lalu kita telah berhadapan dengan cuaca hujan yang turut menjejaskan sebahagian rakyat dan penduduk di Negara ini. Sebagai respons spontan, kerajaan Beta telah pun menyediakan peruntukan sejumlah \$68 juta khusus bagi projek-projek metagasi banjir di kawasan-kawasan yang terjejas.

Di samping itu, peruntukan tambahan juga sebanyak \$35 juta telah disediakan bagi projek-projek membaik pulih prasarana awam dan aset-aset Kerajaan yang rosak akibat banjir dan tanah susur. Satu lagi projek utama Negara ialah pelaksanaan Kanun Jenayah Syariah. Pelaksanaan undang-undang ini juga adalah satu aspek kemajuan besar bukannya seperti yang didakwa oleh setengah pihak sebagai kolot atau berundur ke belakang.

Di sini, ingin Beta menyebut tentang perpaduan. Inilah masanya kita orang-orang Brunei perlu mempamerkan perpaduan kita kerana perpaduan itu adalah benteng dan kekuatan semula jadi. Usahlah dihiraukan sangat apa orang lain kata tentang kita di Brunei kerana mereka itu bukan cukup tahu sebagaimana kita sendiri tahu tentang diri kita dan Negara sendiri. Tetapi yang penting kita sendiri selaku orang Brunei mestilah benar-benar menjadi orang Brunei apabila kita bersatu, maka bersatulah selaku orang-orang Brunei. Bersatu tanpa mengira apa jua suku kaum dan pegangan. Bernegaralah selaku orang-orang Brunei bernegara. Kita berkerajaan maka berkerajaanlah selaku orang-orang Brunei berkerajaan. Kita beraja atau berketua maka beraja atau berketualah selaku orang-orang Brunei beraja atau berketua. Iaitu dengan penuh taat setia tanpa berbelah bahagi. Inilah tanggungjawab kita semua atas nama rakyat Brunei Darussalam iaitu bersatu padu untuk mendukung dan menyokong pelaksanaan Kanun Jenayah Syariah. Kepada mereka yang di luar Brunei pula tolonglah hormati kami sebagaimana kami menghormati mereka. Akhirnya, Beta berharap Majlis Mesyuarat Negara Musim Kesepuluh ini akan dapat berlangsung dengan licin dan sempurna serta mampu untuk mencapai objektifnya.

Sekian.

2 Anggaran Hasil dan Perbelanjaan Negara Bagi Tahun Kewangan 2014/2015 oleh Yang Berhormat Menteri Kewangan Ke II (Kedua) di Jabatan Perdana Menteri.

1. Tujuan Rang Undang-Undang ini adalah “Untuk membenarkan pengeluaran, sejumlah Enam Ribu, Enam Ratus Lima Puluh Juta Ringgit Brunei (B\$6,650,000,000.00) dari Kumpulan wang Yang Disatukan, bagi perkhidmatan Tahun Kewangan 2014/2015, dan untuk memperuntukannya, bagi maksud maksud yang dinyatakan dalam Jadual”. Dalam berbuat demikian,kaola memohon izin bagi menghuraikan secara ringkas mengenai perkembangan semasa dan unjuran ekonomi Negara dan juga global, cabaran-cabaran masa depan dan impaknya terhadap hasil pendapatan Kerajaan dan sosioekonomi Negara, yang merupakan asas kepada penyediaan Belanjawan Negara bagi Tahun Kewangan 2014/2015.
2. Insya Allah, kaola juga akan mengongsikan antara lainnya, keutamaan-keutamaan perbelanjaan, projek-projek dan inisiatif-inisiatif yang akan dilaksanakan dan seterusnya peruntukan-peruntukan belanjawan yang akan disediakan pada mendukung Tema Belanjawan Negara bagi Tahun Kewangan 2014/2015 ini.
3. Alhamdulillah, kita amat bersyukur kerana dengan limpah rahmat Allah Subhanahu Wataala yang Maha Pemurah, keadaan sosio ekonomi Negara terus kukuh dan stabil, walaupun berdepan dengan suasana ekonomi global yang tidak menentu. Rakyat dan penduduk Negara ini terus menikmati taraf hidup yang tinggi, dengan keperluan dan perkhidmatan asas yang ‘affordable’ mahupun yang percuma kerana dibiayai oleh Kerajaan, serta kemudahan kemudahan awam yang sebanding dengannya yang terdapat di negara negara maju. Dengan berkat kepimpinan Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan Haji Hassanal Bolkiah Mu’izzaddin Waddaulah ibni Al-Marhum Sultan Haji Omar ‘Ali Saifuddien Saadul Khairi Waddien, Sultan dan Yang Di-Pertuan Negara Brunei Darussalam, Kerajaan masih terus mampu untuk membiayai perbelanjaan-perbelanjaannya. Ini termasuklah dalam menampung keperluan subsidi-subsidi yang diperlukan bagi penyediaan keperluan dan perkhidmatan asas tersebut, dalam memastikan kesejahteraan rakyat dan penduduk Negara ini terus terpelihara.
4. Dari aspek perekonomian Negara, bagi tahun 2013, Sektor Bukan Minyak dan Gas dijangka terus mencatatkan perkembangan menggalakkan dengan pertumbuhan dianggarkan pada kadar 3.6%, walaupun lebih rendah berbanding pertumbuhan 4.0% yang dicatatkan bagi tahun 2012. Pertumbuhan bagi tahun 2013 ini adalah didorong oleh pertumbuhan sektor swasta pada kadar 3.8% dan sektor kerajaan sebanyak 3.2%. Perkembangan tersebut sedikit sebanyak akan dapat mengimbangi kemerosotan dalam Sektor Minyak dan Gas yang dijangka mencatatkan pertumbuhan negatif 7.7%, disebabkan oleh menurunnya aktiviti penggalian minyak dan gas. Walau bagaimanapun,

penurunan ini telah dapat diimbangi oleh pertumbuhan aktiviti pengeluaran gas cecair asli yang dianggarkan berkembang pada kadar 2.7%. Mengambil kira sumbangan daripada kedua-dua sektor tersebut, ekonomi Negara secara keseluruhannya dijangka mencatatkan pertumbuhan negatif 1.4% berbanding pertumbuhan pada kadar 0.9% pada tahun sebelumnya. Di samping itu, inflasi harga pengguna terus terkawal pada kadar hanya 0.4% bagi tahun 2013.

5. Jangkaan pertumbuhan Sektor Bukan Minyak dan Gas bagi tahun 2013 di atas, diterajui oleh Sektor Jualan Borong dan Runcit yang dijangka berkembang 5%, Sektor Perkhidmatan Perniagaan dianggarkan tumbuh 3.9%, Sektor Binaan sebanyak 3.2%, Sektor Perhubungan 6.0%, Sektor Perhotelan dan Restoran 13.8%; dan Sektor Perkhidmatan Kerajaan dijangka berkembang 3.2%. Sektor Perkhidmatan Perniagaan dijangka kekal sebagai penyumbang utama kepada Keluaran Dalam Negara Kasar Sektor Bukan Minyak dan Gas bagi tahun 2013 dengan sumbangan sebanyak kira-kira \$736.3 juta, diikuti dengan Sektor Jualan Borong dan Runcit sebanyak \$715.7 juta. Penyumbang utama lain adalah Sektor Binaan; dan Sektor Kewangan yang masing-masing menyumbang sebanyak kira-kira \$542.0 juta dan \$517.8 juta. Dari segi perbelanjaan Keluaran Dalam Negeri Kasar (KDNK), perkembangan ekonomi Negara dalam tempoh yang sama, telah didorong oleh Pelaburan (Capital Formation) sebanyak 4.5% dan Penggunaan Persendirian (Private Consumption) sebanyak 2.8%.
6. Bagi tahun 2014, prospek ekonomi global diunjurkan bertambah baik. IMF mengunjurkan pertumbuhan ekonomi dunia akan berkembang pada kadar 3.7% berbanding 3.0% yang diunjurkan bagi tahun 2013. Dalam tempoh yang sama pertumbuhan perdagangan duniaturut dijangka lebih kukuh pada kadar 4.5% daripada 2.7% pada tahun sebelumnya. Walaubagaimanapun, IMF masih terus memperingatkan 'downside risk' kepada pertumbuhan ekonomi global, disebabkan oleh faktor-faktor seperti jurang output (output gap) di ekonomi negara maju yang masih lebar; krisis hutang Zon Euro dan Amerika Syarikat; kerapuhan pertumbuhan di sesetengah negara negara emerging economies termasuk kesan langkah 'tapering' yang diambil oleh Federal Reserve Amerika Syarikat; serta pergolakan geopolitik di Timur Tengah. Demikian juga, International Energy Agency (IEA) menjangkakan permintaan minyak meningkat kepada 92.23 juta tong sehari pada tahun 2014 daripada 91.57 juta tong sehari pada tahun 2013. Dalam waktu yang sama, pembekalan minyak juga diunjurkan akan meningkat kepada 92.5 juta tong sehari daripada 91.2 juta tong sehari dalam tempoh yang sama.

7. Prospek ekonomi Negara Brunei Darussalam dalam tahun 2014 ini akan terus bergantung kepada beberapa faktor utama. Ini antara lainnya termasuklah keadaan ekonomi global; tahap permintaan minyak dunia; kadar pengeluaran minyak dan gas Negara; sertaperbelanjaan-perbelanjaan dan pelaburan-pelaburan Sektor Kerajaan dan Swasta. Dengan mengambil kira faktor-faktor ini, Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi mengunjurkan ekonomi Negara akan berkembang pada kadar 5.1% bagi tahun 2014. Prestasi Sektor Minyak dan Gas dijangka kembali kukuh dengan kadar pertumbuhan sebanyak 7.1%. Demikian juga dengan Sektor Bukan Minyak dan Gas yang diramalkan akan berkembang sebanyak 3.7%.
8. Berikutan dengan menurunnya purata harga minyak disebabkan oleh krisis ekonomi global dan tahap pengeluaran minyak Negara yang lebih rendah pada Tahun Kewangan 2012/2013, kedudukan imbalan fiskal Kerajaan telah terjejas yang ianya telah mengalami penurunan kepada 20.4% daripada KDNK, berbanding 26.9% daripada KDNK pada Tahun Kewangan sebelumnya. Situasi yang sama berkaitan hasil pendapatan Kerajaan daripada Sektor Minyak dan Gas dan perbelanjaan Kerajaan yang terus meningkat, dijangka akan terus memberikan impak kepada kedudukan fiskal Kerajaan bagi Tahun Kewangan 2013/2014.
9. Dengan prospek ekonomi global dan juga domestik seperti yang dibentangkan tadi, serta senario hasil pendapatan Kerajaan daripada Sektor Minyak dan Gas yang berasaskan harga minyak yang dijangka akan terus kukuh dan dapat mengimbangi penurunan tahap pengeluaran minyak Negara, Anggaran Hasil Kerajaan bagi Tahun Kewangan 2014/2015 adalah diunjurkan berjumlah B\$6,591,184,000.00 (Enam Ribu Lima Ratus Sembilan Puluh Satu Juta, Satu Ratus Lapan Puluh Empat Ribu Ringgit Brunei). Unjuran ini mengambil kira hasil daripada Sektor Minyak dan Gas dianggarkan sebanyak \$5,689.65 juta (kira-kira 86.3%); dan Sektor Bukan Minyak dan Gas dianggarkan sebanyak \$901.53 juta (hanya 13.7%).
10. Alhamdulillah, kita bersyukur kehadiran Allah Subhanahu Wataala, kerana Negara ini terus dikurniakan nikmat keamanan, keharmonian, keselamatan, kemakmuran dan kesejahteraan hidup yang sangat baik. Dengan izin Allah, kesemua ini dapat kita kecapai dengan adanya usaha berterusan Kerajaan dalam mengurus sumber kewangan Negara secara berhemat dan terancang, agar segala kemudahan bukan sekadar kita sahaja yang dapat menikmatinya pada masa ini, malahan juga dinikmati oleh generasi kita pada masa akan datang. Ke arah itu, Kerajaan perlu terus mengamalkan dasar disiplin kewangan yang tinggi, serta berusaha mengelakkan pembaziran. Perancangan perbelanjaan perlu

sentiasa mengambil kira kemampuan kewangan Kerajaan, serta menekankan bahawa hasil atau outcome dalam mencapai hasrat dan matlamat Kerajaan dengan perbelanjaan berkenaan adalah berbaloi. Ke arah itulah, tumpuan perbelanjaan akan diuruskan pada merangsang aktiviti aktiviti perekonomian bagi mendokong kadar pertumbuhan ekonomi negara yang mapan, bagi menjana lebih banyak peluang-peluang pekerjaan bagi anak-anak tempatan. Melalui tumpuan tersebut, Kerajaan berhasrat untuk mempercepatkan usaha mempelbagaikan sumber ekonomi Negara, di samping memastikan kesejahteraan dan kebajikan penduduk dan rakyat Negara ini sentiasa terjamin.

11. Bagi mendukung usaha-usaha tersebut, Kerajaan akan terus melaksanakan dasar Pro-Business dan Pro-Investment. Alhamdulillah, setakat ini, usaha ini telah mula membuahkan hasil yang positif, dan berdasarkan Laporan Bank Dunia, kedudukan Negara Brunei Darussalam dalam ranking Ease of Doing Business bagi Tahun 2013 telah menunjukkan peningkatan dari tangga ke 79 kepada 59. Iaitu, peningkatan sebanyak 20 anak tangga. Selaras jua dengan dasar-dasar tersebut, Kerajaan juga akan memastikan peluang-peluang pekerjaan akan dapat diwujudkan untuk diisikan oleh anak-anak tempatan. Sehubungan dengan itu, dasar-dasar akan digubal bagi mendukung keperluan tersebut melalui pendekatan secara holistik, termasuklah dengan memperluaskan sumber tenaga kerja dengan kemahiran-kemahiran tertentu, selaras dengan jangkaan keperluan pasaran tenaga kerja di Negara ini. Dengan mengambil kira Keutamaan Perbelanjaan yang dinyatakan tadi, cadangan Belanjawan bagi Tahun Kewangan 2014/2015 ini dirancang dengan Tema “Menjana Pertumbuhan Ekonomi, Mewujudkan Peluang Pekerjaan”. Sasaran Tema ini adalah jelas. Ianya memberikan penekanan perbelanjaan kepada meningkatkan usaha-usaha ke arah mencapai pertumbuhan ekonomi Negara yang lebih rancak dan berdaya tahan. Ianya juga dihasratkan untuk menjana peluang-peluang pekerjaan tetap, khusus bagi rakyat dan penduduk Negara ini, dengan Sektor Swasta sebagai pemangkin bagi menggerak pertumbuhan dan mempelbagaian ekonomi Negara.

12. Berasaskan faktor-faktor yang telah dibentangkan sebentar tadi, Anggaran Perbelanjaan bagi Tahun Kewangan 2014/2015, termasuk peruntukan bagi Kumpulanwang Kemajuan, dicadangkan keseluruhannya sebanyak Enam Ribu Enam Ratus Lima Puluh Juta Ringgit Brunei (\$6,650,000,000.00).Jumlah ini adalah bertambah sebanyak \$550 juta berbanding peruntukan bagi Tahun Kewangan 2013/2014, atau bertambah kira-kira \$1.20 billion berbanding Belanjawan yang telah diluluskan pada lima tahun yang lalu.

13. Bagi mendukung tema Belanjawan yang disebutkan tadi, tumpuan dan keutamaan perbelanjaan Kerajaan bagi Tahun Kewangan 2014/2015 ini dijuruskan kepada mendukung fokus-fokus berikut:

- i. Memperkasa Pendidikan dan Latihan. Fokus ini dihasratkan untuk memberikan keutamaan kepada pengukuhan Sistem Pendidikan dan pembelajaran serta latihan, bagi melahirkan rakyat yang berpendidikan dan berkemahiran tinggi serta berakhlak mulia dan beriman, untuk menyumbang kepada pembangunan dan pertumbuhan sosioekonomi Negara yang berdaya tahan;
- ii. Merangsang Kegiatan Pelaburan, bagi memantapkan lagi Sektor Swasta sebagai penyumbang penting kepada aktiviti-aktiviti pembangunan dan perekonomian Negara;
- iii. Meningkatkan Produktiviti Negara dalam sektor-sektor ekonomi dan juga sektor Kerajaan sebagai asas kepada penjanaan dan pertumbuhan ekonomi yang lebih pesat dan berdaya tahan; dan
- iv. Kesejahteraan Rakyat dan Penduduk. Fokus ini mempamerkan komitmen berterusan Kerajaan Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan Haji Hassanal Bolkiah Mu'izzaddin Waddaulah ibni Al-Marhum Sultan Haji Omar 'Ali Saifuddien Saadul Khairi Waddien, Sultan dan Yang Di-Pertuan Negara Brunei Darussalam, dalam memastikan setiap aspek kebajikan rakyat dan penduduk Negara ini sentiasa diberikan perhatian yang sewajarnya, memandangkan mereka ini berperanan selaku aset dan penyumbang utama kepada pertumbuhan dan perkembangan ekonomi Negara.

14. Izinkan kaola menghuraikan secara ringkas keutamaan-keutamaan berkenaan. Pertama, Memperkasa Pendidikan dan Latihan.

15. Sumber tenaga kerja yang berpengetahuan dan berkemahiran, adalah merupakan aset penting, sebagai asas utama untuk membolehkan Negara berkembang dan berdaya tahan, dalam menghadapi cabaran-cabaran dan saingan-saingan globalisasi masa kini. Ke arah itu, perancangan perbelanjaan Kerajaan akan terus ditumpukan kepada menyediakan lebih banyak peluang pendidikan dan latihan kepada anak-anak tempatan.

Melalui peluang-peluang tersebut, ianya akan membolehkan belia di Negara ini terutamanya, untuk meningkatkan ilmu pengetahuan serta membina kemahiran dan keupayaan mereka bagi memenuhi keperluan pasaran tenaga kerja tempatan. Usaha usaha juga akan terus diambil dalam menggalakkan penyediaan latihan-latihan melalui peningkatan kemudahan-kemudahan, termasuk prasarana dan peralatan-peralatan di institusi-institusi pendidikan dan latihan di Negara ini. Penekanan Perbelanjaan bagi Tahun Kewangan 2014/2015 ini juga termasuk bagi meningkatkan access dan penyerapan lepasan-lepasan sekolah kepada pendidikan teknikal dan vokasional yang bersesuaian. Objektif utama usaha ini adalah bagi memastikan belia yang akan menyertai pasaran pekerjaan, akan mempunyai kemahiran teknikal yang diperlukan bagi memastikan mereka benar-benar berupaya meningkatkan sumbangan kepada aktiviti perekonomian Negara.

16. Dalam usaha Kerajaan untuk mewujudkan lebih banyak peluang pekerjaan, terutama bagi lepasan-lepasan sekolah, beberapa inisiatif telah dan akan diambil oleh Kerajaan. Ini antaranya termasuklah melalui Jawatankuasa Kerja Khas Menangani Isu-Isu Pengangguran dan juga agensi-agensi berkenaan, seperti Jabatan Tenaga di Jabatan Perdana Menteri; dan Agensi Pekerjaan Tempatan dan Pembangunan Tenaga Kerja (APTK), di Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri. Langkah-langkah tersebut antara lainnya meliputi program-program seperti berikut:
 - i. Pelancaran Rangka Kerja Kompetensi Dalam Industri Tenaga (Energy Industry Competency Framework- EICF) pada bulan Julai 2013, yang menyediakan program-program kemahiran dalam bidang-bidang tertentu bagi memenuhi keperluan industri. Setakat ini, seramai 482 orang pelajar telah mengikuti kursus-kursus yang disediakan, dengan selepas tamat kursus tersebut, mereka akan berpeluang untuk diambil berkhidmat dalam syarikat-syarikat tertentu dalam Sektor Minyak dan Gas.
 - ii. Penganjuran Pesta Kerjaya Sektor Minyak dan Gas 2013 iaitu pesta kerjaya ketiga sejak ianya dianjurkan pada tahun 2011. Sejak inisiatif ini dilancarkan dan hasil sokongan pelbagai pihak kerajaan dan industri, ianya telah mendapat sambutan yang amat menggalakkan. Setakat ini seramai 1,302 dan 2,595 orang telah diambil bekerja dalam syarikat-syarikat minyak dan gas masing-masing pada tahun 2012 dan 2013. Bagi tahun 2014 ini, sebanyak 3,000 pekerjaan disasarkan untuk disediakan dalam Sektor ini. Inisiatif ini adalah selaras dengan Kerangka Kerja Pembangunan Perniagaan Tempatan (Local Business Development - LBD) yang bertujuan untuk meningkatkan pengambilan pekerja-pekerja tempatan di sektor perkhidmatan minyak dan gas. Ianya juga selaras dengan directive baru bahawa mulai tahun 2012, semua

firma-firma di sektor minyak dan gas diwajibkan mempunyai 50% pekerja-pekerja yang terdiri dari anak tempatan sebagai prasyarat tender. Dalam melaksana Kerangka Kerja LBD ini, firma-firma juga dikehendaki akan lebih telus dalam menawarkan suasana pekerjaan yang kondusif, seperti tawaran tanggagaji yang berpatutan kepada pekerja tempatan. Kuota 50% ini akan dinaikkan kepada 70% dalam jangka waktu 5 tahun selaras dengan sasaran 80% pengambilan pekerja tempatan pada 2035;

- iii. Memperkenalkan dua program baru iaitu Pusat Inkubator dan Energy Business Academy melalui usaha sama Brunei Shell (Brunei Shell Joint Venture - BSJV) dalam usaha membina keupayaan Perusahaan- Perusahaan Kecil dan Sederhana Negara dan meningkatkan local content . Ini termasuklah penyediaan lebih banyak pekerjaan bagi anak-anak tempatan. Program- program ini dihasratkan akan dapat memperkasa lagi keupayaan pengusaha- pengusaha tempatan bagi membina perusahaan yang berjaya, dengan memanfaatkan kepakaran yang ada di syarikat-syarikat BSJV;
- iv. Penubuhan Akademi Maritim Brunei (Brunei Maritime Academy - BMA), di bawah inisiatif Jabatan Tenaga dan Kementerian Pendidikan dengan bantuan Kementerian Perhubungan dan kerjasama Akademi Maritim Singapura. Di bawah BMA ini, dijangka seramai 280 penuntut di bawah pengambilan pertama akan memulakan kursus mereka pada bulan Julai 2014; dan
- v. Melalui Jawatankuasa Kerja Khas Menangani Isu-Isu Pengangguran, beberapa langkah bersesuaian telah dikenal pasti untuk dilaksanakan. Ini antara lainnya termasuk:
 - Mengadakan Sistem Pendaftaran Pengangguran dan Arahan Dasar bagi Mewajibkan Pendaftaran oleh Ketua Kampung;
 - Penekanan kepada industri-industri yang telah dikenal pasti bagi pengambilan bekerja anak-anak tempatan. Industri-industri tersebut termasuk (Wholesale & retail; transportation; hospitality; support services; and mining & quarry);
 - Mengeluarkan dasar supaya pekerja tempatan dan asing bagi jawatan teknikal dan tradesman mestilah diiktiraf oleh autoriti berkenaan;
 - Mengadakan sasaran bagi pengambilan anak tempatan di industri-industri tertentu yang telah dikenal pasti; dan
 - Menyediakan lebih banyak peluang kemasukan ke Sekolah-Sekolah Teknikal dan Vokasional, bagi penuntut-penuntut lepasan sekolah di peringkat menengah dan lain-lain.

17. Kerajaan juga berusaha untuk menambahkan lagi lebih banyak peluang pekerjaan bagi anak-anak tempatan melalui perkembangan Syarikat-Syarikat Milik Kerajaan (GLCs). Walau bagaimanapun, hasrat ini hanya akan dapat dicapai bagi GLCs yang operasinya telah dapat distabilkan dan menjana pendapatan yang mencukupi bagi kelangsungan secara jangka masa panjang.
18. Selaras dengan matlamat tersebut, beberapa peruntukan akan disediakan dalam Belanjawan Tahun Kewangan 2014/2015. Ini antaranya termasuklah perkara-perkara seperti berikut:
- i. Untuk melaksanakan Projek 'Pembangunan Strategik Institusi-Institusi Pengajian Tinggi' yang telah diperuntukkan Harga Rancangan sebanyak \$15 juta;
 - ii. Projek 'Intervensi & Remediasi Dalam Mengatasi Tahap Literasi Pelajar'; dan 'Projek Literasi & Numerasi', masing-masing diperuntukkan sebanyak \$150,000.00 dan \$230,000.00;
 - iii. Peruntukan bagi Perkhidmatan Pendidikan di bawah kawalan Kementerian Pendidikan disediakan sebanyak \$65.9 juta. Ini antara lain bagi membiayai pengambilan pakar dan tenaga-tenaga pengajar dari luar negeri bagi meningkatkan tahap pencapaian pelajar-pelajar di sekolah-sekolah rendah dan menengah di seluruh Negara. Sebagai tambahan, peruntukan sebanyak \$220 juta juga telahpun diperkenankan oleh Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan Mulia Paduka Seri Baginda Sultan Haji Hassanal Bolkiah Mu'izzaddin Waddaulah ibni Al-Marhum Sultan Haji Omar 'Ali Saifuddin Saadul Khairi Waddien, Sultan dan Yang Di-Pertuan Negara Brunei Darussalam, dalam Tahun Kewangan 2013/2014 ini, bagi pengambilan tenaga-tenaga pengajar pakar bagi tempoh tiga tahun di bawah Kementerian Pendidikan khusus bagi meningkatkan pencapaian dalam mata pelajaran Bahasa Inggeris dan Matematik terutamanya, bagi sekolah-sekolah rendah di Negara ini;
 - iv. Bagi keperluan kemudahan dan prasarana bagi sekolah-sekolah dan institusi pengajian tinggi Kerajaan di seluruh Negara, peruntukan sebanyak \$22.1 juta akan disediakan bagi Pemeliharaan Aset dan sejumlah \$25 juta lagi akan disediakan bagi Pembelian Peralatan di bawah Kementerian Pendidikan, iaitu pertambahan sebanyak \$2.5 juta;

- v. Manakala, di bawah Kementerian Hal Ehwal Ugama, sejumlah \$4 juta akan terus diperuntukkan bagi melaksanakan kerja-kerja Pemeliharaan dan Menaik taraf Sekolah-Sekolah dan Institusi Pengajian Tinggi di bawah pengurusannya dan sejumlah \$4.82 juta disediakan bagi Pembelian Peralatan. Di samping itu, tambahan sebanyak 51 jawatan juga telah disediakan bagi mendukung keperluan di sekolah-sekolah agama selaras dengan penguatkuasaan persekolahan agama wajib; dan
- vi. Di bawah Rancangan Kemajuan Negara (RKN), secara keseluruhannya peruntukan sejumlah \$73.7 juta dengan Harga Projek \$394.5 juta akan disediakan bagi Sektor Pendidikan. Ini termasuklah bagi penyediaan infrastruktur untuk Sekolah-Sekolah Agama & Persediaan Arab Sekolah-Sekolah Rendah, Sekolah-Sekolah Menengah & Pusat-Pusat Tingkatan Enam, Sekolah-Sekolah Vokasional & Maktab-Maktab Teknik, dan Institusi Pengajian Tinggi.

19. Pelaksanaan Program Dana Sumber Manusia di bawah RKN juga akan dipergiatkan dengan peruntukannya ditambah kepada \$50 juta berbanding \$28 juta bagi Tahun Kewangan 2013/2014. Sejak program ini dilancarkan pada tahun 2006, Kerajaan telah membelanjakan sejumlah \$426.4 juta untuk melaksanakan pelbagai skim di bawah Program Dana Sumber Manusia. Di antara program yang disediakan serta pencapaiannya setakat ini termasuklah:

- i. Di bawah Skim Pembangunan Tenaga Pakar dan Profesional, seramai 119 orang telah dihantar bagi mengikuti pengajian di peringkat PhD, dan seramai 483 orang di peringkat Ijazah Sarjana;
- ii. Melalui Skim Pembangunan Keupayaan Sumber Tenaga Di Sektor Swasta, seramai 391 kakitangan dari sektor swasta telah mengikuti pelbagai latihan dan kursus dengan perbelanjaan sebanyak kira-kira \$4.6 juta;
- iii. Di bawah Skim Latihan dan Pekerjaan (SLP), seramai 1,222 orang anak – anak tempatan telah berpeluang mengikuti latihan kemahiran, serta pendedahan dan pengalaman kerja;
- iv. Di bawah Skim Basiswa Khas, seramai 777 pelajar, termasuk 88 orang di peringkat ijazah Sarjana; dan 7 orang di peringkat PhD, telah dihulurkan biasiswa

bagi mengikuti pengajian di institusi-institusi pengajian tinggi luar negara, dengan perbelanjaan sebanyak \$109.3 juta;

- v. Melalui Skim Pembangunan Tenaga Pengajar, Kerajaan akan memperuntukkan sebanyak \$6 juta, bagi memberikan latihan kepada tenaga- tenaga bagi mendukung pelaksanaan dasar dan sistem Pendidikan Negara;
- vi. Di bawah Skim Biasiswa Pendidikan Teknikal dan Vokasional, sebanyak \$23.15 juta telah dibelanjakan bagi membiayai kira-kira seramai 5,735 penuntut-penuntutlepasan sekolah di peringkat 'O' dan 'A' Level, untuk meneruskan pengajian mereka di institusi-institusi pendidikan swasta dalam negeri;
- vii. Pelancaran Skim Internship Student Programme for ICT Related Education (InSPIRE) pada bulan Jun 2013. Skim ini dihasratkan untuk memberikan peserta peluang untuk mengaplikasi dan mempertingkatkan pengetahuan dan pendedahan mereka melalui penempatan kerja (internship) di syarikat ICT yang terpilih di Singapura selama 6 bulan. Sasaran Skim ini ialah penuntut-penuntut tahun akhir yang cemerlang di peringkat HND atau sebanding, yang mengikuti kursus yang berkaitan ICT; dan
- viii. Satu Skim yang baru diwujudkan ialah Skim Bantuan Latihan Tenaga Kerja di Sektor Swasta, yang bertujuan bagi membantu membiayai kos latihan pekerjapekerja tempatan dengan kemahiran dan pengetahuan yang diperlukan oleh syarikat, iaitu khusus bagi syarikat yang berunsurkan Pelaburan Langsung Asing (Skim BLTSFDI). Skim ini dihasratkan bagi menarik lebih ramai pelabur asing untuk membuka syarikat mereka di Negara ini dan seterusnya dapat menyediakan peluang-peluang pekerjaan kepada belia tempatan;

20. Alhamdulillah, Kita amat bersyukur ke hadrat Allah SubhanahuWata'ala, dan menjunjung setinggi-tingginya titah Kebawah Duli Yang Mulia Paduka Seri Baginda Sultan Haji Hassanal Bolkiah Mu'izzaddin Waddaulah ibni Al-Marhum Sultan Haji Omar 'Ali Saifuddien Saadul Khairi Waddien, Sultan dan Yang Di-Pertuan Negara Brunei Darussalam, bagi Negara Brunei Darussalam melaksanakan Undang-Undang Syariah di Negara ini secara berperingkat-peringkat. Oleh itu, bagi mendokong kesempurnaan pelaksanaan Undang-Undang Syariah ini, peruntukan sejumlah \$2.0 juta akan disediakan di bawah peruntukan Fokus Perbelanjaan, di Kementerian Kewangan. Peruntukan ini adalah bagi membiayai perbelanjaan latihan-latihan, kursus-kursus dan juga pemberigaan

kepada orang ramai bagi memastikan keberkesanan pelaksanaan undang-undang tersebut.

21. Belanjawan Tahun Kewangan 2014/2015 ini juga, akan menekankan kepada meningkatkan access dan penyerapan lepasan-lepasan sekolah kepada pendidikan teknikal dan vokasional yang bersesuaian. Objektif utama usaha ini adalah bagi memastikan belia yang akan menyertai pasaran pekerjaan, akan mempunyai kemahiran teknikal yang diperlukan supaya mereka benar-benar berupaya meningkatkan sumbangan kepada aktiviti-aktiviti perekonomian Negara.
22. Untuk itu, peruntukan sejumlah \$16.4 juta disediakan bagi Politeknik Brunei dan \$19.9 juta bagi Institut Teknologi Brunei bagi menambahkan lagi peluang-peluang kepada belia-belia tempatan, termasuk lepasan sekolah, untuk meneruskan pengajian mereka dalam aliran teknikal dan vokasional dalam bidang-bidang tertentu.
23. Bagi sektor Perkhidmatan Awam, peruntukan-peruntukan disediakan bagi meningkatkan keupayaan agensi-agensi Kerajaan dengan menyediakan peluang-peluang latihan bagi pegawai dan kakitangan Kerajaan. Melalui peruntukan ini, ianya diharap akan dapat meningkatkan lagi tahap produktiviti, efisiensi dan keberkesanan perkhidmatan Kerajaan. Antara peruntukan yang dimaksudkan termasuk:
 - i. Sebanyak \$25.6 juta secara keseluruhan, disediakan di bawah peruntukan Peningkatan Kemahiran dan Kapasiti di Kementerian- Kementerian. Ini tidak termasuk peruntukan khusus bagi Latihan Dalam Perkhidmatan yang juga disediakan sebanyak \$20.5 juta di bawah kelolaan Jabatan Perkhidmatan Awam; dan
 - ii. Peruntukan sebanyak \$1.5 juta akan disediakan di bawah Fokus Perbelanjaan bagi Kementerian Pendidikan membiayai keperluan latihan dan kursus kepada tenaga-tenaga pengajar bagi sekolah-sekolah teknikal dan vokasional.
24. Sebagai usaha berterusan dalam menggalak dan menanam budaya membaca, terutama di kalangan belia-belia dan penuntut-penuntut sekolah, beberapa peruntukan khusus juga disediakan bagi maksud ini. Ini termasuklah:

- i. Sebanyak \$100,000.00 bagi meneruskan kegiatan-kegiatan berkaitan dengan Program Menggalakkan Budaya Membaca; dan
- ii. Sejumlah \$400,000.00 telah disediakan di bawah Perbelanjaan Operasi Dewan Bahasa dan Pustaka khusus bagi membiayai pembelian buku-buku baru secara berterusan bagi perpustakaan-perpustakaan di seluruh Negara.

25. Peruntukan-peruntukan bersesuaian juga disediakan di bawah Kementerian Kewangan dan Kementerian Kebudayaan, Belia dan Sukan, antaranya bagi mendukung usaha pembangunan belia dengan memperbanyakkan program-program jati diri dan latihan kemahiran seperti berikut:

- i. Peruntukan sejumlah \$2 juta terus disediakan bagi pengendalian Program Khidmat Bakti Negara;
- ii. Sejumlah \$800,000.00 lagi disediakan bagi mendukung program-program yang dijuruskan kepada melahirkan belia berdikari. Ini termasuklah bagi menggalakkan dan membantu belia-belie untuk menceburi bidang perniagaan kecil-kecilan seperti dalam bidang mekanik kereta dan lainlain. Manakala sejumlah \$200,000.00 diperuntukan bagi ASEAN Young Professional Volunteer Corps dalam menggalakkan budaya sukarelawan dan pemeduliaan dikalangan belia-belie di Negara ini; dan
- iii. Peruntukan sebanyak \$2 juta juga disediakan di bawah Fokus Perbelanjaan bagi membolehkan agensi-agensi Kerajaan seperti Pusat Pembangunan Belia dan Pusat Pembangunan Usahawan melaksanakan pembelian-pembelian peralatan bagi memudahkan serta meningkatkan lagi tahap latihan atau kursus yang dikendalikan.

26. Di bawah Kementerian Pendidikan dan Kementerian Hal Ehwal Ugama, beberapa inisiatif baru akan dilaksanakan bagi mendukung matlamat Wawasan Negara 2035. Ini antaranya termasuklah perkara-perkara berikut:

- i. Pengenalan program-program pengajian di peringkat Doktor Falsafah Perguruan Ugama di Kolej Universiti Perguruan Ugama Seri Begawan (KUPUSB). Usaha ini adalah selaras dengan dasar untuk melahirkan tenaga pendidik berpendidikan, berkelayakan dan berkemahiran tinggi;
- ii. Penandatanganan Memorandum Persefahaman (MOU) dalam Perjanjian Pendidikan Transformasi (PiL-ETA) di antara Institut Teknologi Brunei dengan sebuah syarikat Multinational. MOU ini dihasratkan untuk menyediakan satu 'public-private program' bersama yang komprehensif bertujuan bagi kecemerlangan pembelajaran dan mencapai tiga matlamat utama, iaitu Transformasi Pembelajaran; Lebih Berinovasi dan Membangun Kemahiran bagi abad ke-21; dan 'Employability' dalam jangka masa lima tahun;
- iii. Penubuhan Rangka kerja Kelayakan bagi Brunei Darussalam (Brunei Darussalam Qualifications Framework) melalui Majlis Kebangsaan Pengiktirafan Kelulusan (MKPK) Negara Brunei Darussalam. Rangka kerja ini adalah satu instrumen yang menyediakan garis panduan bagi mengklasifikasikan kelayakan atau kelulusan berdasarkan satu penetapan kriteria yang dipersetujui di peringkat kebangsaan dan di benchmark dengan amalan terbaik antarabangsa; dan
- iv. Pelancaran Pusat Media dan Perkhidmatan Latihan (Media Inservice Centre) yang menyediakan dua pusat kecemerlangan; iaitu sebuah untuk reka bentuk dan bahan-bahan pembelajaran, manakala sebuah lagi untuk latihan perkembangan profesion guruguru. Pelancaran ini adalah selaras dengan usaha bagi melahirkan tenaga pengajar yang berkemahiran tinggi,dedikasi, ikhlas dan dapat mewujudkan suasana pembelajaran yang aktif, kreatif, menyeronokkan dan berkesan.

27. Di samping itu, peruntukan Biasiswa dan Elaun Penuntut di bawah kawalan Kementerian Pendidikan dan Kementerian Hal Ehwal Ugama keseluruhannya disediakan sebanyak \$88.8 juta, iaitu termasuk bagi penghantaran penuntut-penuntut ke luar negeri. Bagi Kementerian Pendidikan, peruntukan ini adalah bertambah sebanyak \$4 juta kepada kira-kira \$43 juta berbanding peruntukan yang disediakan dalam Tahun Kewangan 2013/2014.

28. Dengan peruntukan-peruntukan yang disediakan di atas, belia-belie Negara diharap akan memperolehi dan menggunakan peluang-peluang yang disediakan untuk meningkatkan keupayaan dan pencapaian masing-masing bagi melahirkan belia yang berpendidikan,

berkemahiran, berwawasan, berdaya maju, serta berakhlak mulia dan beriman. Langkah-langkah ini secara langsung; insya-Allah, akan dapat membantu menangani isu pengangguran di kalangan para belia serta mendukung matlamat sasaran yang direncanakan di dalam Wawasan Negara 2035.

29. Keutamaan belanjawan yang kedua ialah Merangsang Kegiatan Pelaburan. Di bawah keutamaan ini, hasrat Kerajaan ialah untuk meningkatkan lagi usaha ke arah menggalakkan aktiviti pelaburan dan perniagaan di Negara ini, selaras dengan dasar mempelbagaikan sumber pendapatan dan perekonomian Negara, supaya ketergantungannya kepada sektor minyak dan gas akan dapat dikurangkan. Usaha-usaha akan terus dipergiatkan bagi menarik pelaburan asing dan domestik bagi memacu pertumbuhan ekonomi Negara yang akan memberi impak positif terhadap perkembangan Sektor Sosial, terutamanya dalam mewujudkan peluang-peluang pekerjaan bagi belia-belia tempatan. Di samping itu, tumpuan khusus akan juga terus diberikan kepada meningkatkan peranan dan keupayaan Perusahaan Kecil dan Sederhana (PKS) sebagai penyumbang kepada pertumbuhan ekonomi dan penyedia peluang-peluang pekerjaan tetap dan berkualiti.
30. Alhamdulillah, usaha-usaha Kerajaan dalam menjana dan mewujudkan persekitaran perniagaan yang kondusif dan berdaya saing, selaras dengan dasar Pro-Business dan Pro-Investment, telah membuahkan hasil yang positif. Sepertimana yang telah kaola nyatakan awal tadi, Laporan The World Bank mengenai Ease of Doing Business menempatkan Negara Brunei Darussalam ditangga ke-59. Empat daripada sepuluh kategori telah dapat diperbaiki kedudukannya iaitu Getting Credit, Protecting Investors, Paying Taxes dan Trading Across Borders ; satu kategori, iaitu Getting Electricity, tiada perubahan kedudukan; manakala lima kategori menurun berbanding kedudukan di dalam Laporan sebelumnya.
31. Sementara itu, melalui Laporan Global Competitiveness Report 2013- 2014 keluaran World Economic Forum, kedudukan Negara juga telah bertambah baik iaitu meningkat dua anak tangga ke tangga ke-26 di kalangan 148 ekonomi, berbanding kedudukan ke-28 dalam laporan tahunan sebelumnya. Kedudukan yang telah bertambah baik ini menunjukkan hasil daripada usaha gigih Kerajaan untuk menyediakan persekitaran pelaburan dan perniagaan yang kondusif bagi menarik dan menggalakkan aktiviti pelaburan dan perniagaan di Negara ini.

32. Bagi mendukung langkah-langkah Kerajaan tersebut, beberapa peruntukan khusus akan dan terus disediakan di bawah Kementerian Perindustrian dan Sumber-Sumber Utama yang antara lainnyatermasuklah:

- i. Peruntukan \$3 juta bagi Pemeliharaan dan Peningkatan Taraf Infrastruktur Tapak-Tapak Industri;
- ii. Penyediaan peruntukan Tapak Taman Perindustrian Marin berjumlah sebanyak \$4 juta dengan Harga Rancangan kira kira \$7.5 juta;
- iii. Peruntukan bagi Projek Brunei SME Service Centre (BSSC) disediakan sebanyak \$698,000.00 di bawah Bahagian Pusat Pembangunan Keusahawanan;
- iv. Peruntukan bagi projek-projek pengiktirafan di Bahagian Pusat Standard Kebangsaan keseluruhannya disediakan sebanyak \$1.6 juta; dan
- v. \$1 juta bagi pembelian Laboratory Equipment dalam memastikan produk yang dihasilkan bagi kegunaan tempatan serta import dan eksport menepati piawaian antarabangsa.

33. Selain itu, sejumlah \$1 juta juga disediakan di bawah Fokus Perbelanjaan bagi mendukung usaha-usaha untuk menggalakkan pertumbuhan PKS termasuk bagi penyediaan infrastruktur dan peralatan-peralatan yang bersesuaian bagi industri-industri yang menjana kepelbagaian ekonomi.

34. Pada masa yang sama, di bawah RKN, sejumlah \$118.4 juta turut diperuntukkan bagi Sektor Perindustrian dan Perdagangan. Peruntukan ini termasuklah:

- i. \$5.0 juta dengan Harga Rancangan \$100.0 juta bagi Dana Pembangunan Perusahaan Kecil dan Sederhana;
- ii. Peruntukan bagi menyediakan kemudahan infrastruktur dan perkhidmatan tapak perindustrian keseluruhannya berjumlah \$530,000.00 dengan Harga Projek \$10.0 juta bagi Tapak Perindustrian Pekan Belait, Sungai Bera, dan Serabangan, Tutong;

- iii. Peruntukan secara keseluruhan sejumlah \$9.6 juta dengan Harga Rancangan \$43.5 juta bagi Sektor Pertanian dan \$2.7 juta bagi Penubuhan Inkubator Pemprosesan Makanan; dan
- iv. Sektor Perikanan secara keseluruhan disediakan sejumlah \$7.4 juta dengan Harga Rancangan \$31.5 juta. Ini termasuk \$5.4 juta bagi Pusat Pengendalian Import dan Eksport Hasil Perikanan Serantau \$6.3 juta bagi Taman Marin Eko-Pelancongan Perikanan; dan \$2.0 juta bagi menyediakan kemudahan asas Tapak Perusahaan Perikanan.

35. Di bawah Lembaga Kemajuan Ekonomi Brunei pula, beberapa inisiatif akan diteruskan yang antara lainnya termasuklah bagi:

- i. Program pembiayaan Pembangunan Perusahaan Kecil dan Sederhana yang diperuntukkan sebanyak \$11 juta dengan Harga Rancangan \$60 juta;
- ii. Pembangunan Taman Teknologi Anggerek Desa Fasa 3 yang disediakan sebanyak \$20.0 juta dihasratkan untuk kegunaan Perusahaan-Perusahaan Kecil dan Sederhana, syarikat-syarikat Startups, dan juga agensi yang berkenaan dengan Startups dan PKS; dan
- iii. Penyediaan skim-skim bantuan kewangan yang mana termasuk:
 - Future Fund dengan peruntukan sebanyak \$1.8 juta iaitu skim bantuan dana pelaburan yang diusahakan bersama di antara Lembaga Kemajuan Ekonomi, Authoriti Industri Teknologi Info- Komunikasi (AiTI) dan DST. Skim ini bertujuan bagi menggalakkan perkembangan industri ICT, termasuk media digital tempatan di Negara ini, untuk menghasilkan produk-produk yang berpotensi untuk dikomersilkan di pasaran antarabangsa. Setakat ini, Future Fund telah mengenalpasti 2 syarikat Start-ups yang berpotensi sebagai penerima awal pelaburan dana ini;
 - Skim Bantuan Teknikal Perusahaan (Enterprise Technical Assistance Scheme [ETAS]) menggunakan konsep cost - sharing , dengan peruntukan sebanyak \$3.0 juta yang menyediakan bantuan kewangan sehingga \$300,000.00, bagi

meningkatkan kompetensi syarikat tempatan sehingga dapat mengembangkan perniagaan mereka ke luar negeri. Setakat ini, dua buah syarikat tempatan telah turut serta dalam skim ini sejak ianya diperkenalkan; dan

- Skim Kemajuan Syarikat Tempatan yang Berpotensi (Promising Local Enterprise Development Scheme - PLEDS), dengan peruntukan berjumlah \$15 juta. Skim ini bertujuan untuk memberikan suntikan dana kapital melalui pembelian ekuiti syarikat tempatan yang berpotensi bagi membolehkan syarikat menerokai dan bersaing di arena antarabangsa. Dalam skim ini, sasaran ialah untuk membantu suntikan ekuiti di dalam 1- 2 buah syarikat tempatan yang berpotensi untuk dikembangmajukan ke luar negeri setiap tahun.

36. Dalam pada itu, perkembangan-perkembangan di bawah inisiatif Kerajaan dalam menarik Pelaburan Langsung Asing ke Negara ini antara lainnya termasuklah:

- i. Projek Pembinaan Kilang Pengeluar Ubat-ubatan dan Produk Nutrisi Halal dengan nilai pelaburan sebanyak kira-kira US\$18.5 juta di tapak seluas 2 hektar di Tapak Perindustrian Salambigar telah siap dibina pada suku ketiga tahun 2013. Dengan pengalaman luas di dalam industri farmaseutikal, pelabur berkenaan akan menyediakan program-program perkembangan kemahiran dan latihan berteknologi baru untuk anak-anak tempatan secara berperingkat- peringkat. Pelabur berkenaan juga adalah syarikat pertama yang akan menggunakan label Halal Brunei dengan produk dipasarkan kepada masyarakat Islam termasuk di Negara-Negara Timur Tengah, dengan pengeksportan dijadualkan bermula pada tahun ini; dan
- ii. Projek Pembinaan Kilang Pengeluaran Makanan Haiwan dengan nilai pelaburan sejumlah US\$5.0 juta telah siap dibina di atas tanah seluas 2.7 hektar di Tapak Perindustrian Serasa, bagi pengeluaran produk makanan haiwan bagi pasaran eksport dimana operasinya telah bermula pada bulan Disember 2013.

37. Pada masa yang sama, Kerajaan telah melaksanakan beberapa inisiatif baru sebagai langkah berterusan dalam menggalakkan pelaburan asing dan domestik. Ini antara lain termasuklah:

- i. Penandatanganan Perjanjian Pembiayaan Skim Insentif Penyelidikan Brunei (Brunei Research Incentive Scheme) yang dihasratkan untuk menarik pelabur asing untuk membuat penyelidikan dan pembangunan di Negara ini. Inisiatif ini sekali gus menggalakkan intellectual property dengan rancangan jangka masa panjang bagi memperkembangkan perniagaan melalui perdagangan hasil-hasil penyelidikan;
- ii. Penandatanganan Perjanjian Persefahaman (MOU) bagi penyediaan bekalan barangan Tiub Minyak Negara. Ini termasuk menubuhkan Loji Penguliran (Threading Plant) di Negara ini. Inisiatif ini dihasratkan untuk memenuhi dasar pembangunan perniagaan Negara dalam Sektor Minyak dan Gas ke arah peningkatan perisian tempatan (local content) dan pekerjaan tempatan, disamping membuka potensi spin-off secara langsung atau tidak langsung di pelbagai sektor seperti pembinaan, pengangkutan, perbekalan, pendidikan dan sebagainya;
- iii. Kementerian Pembangunan juga menerbitkan buku PWD Quality Supervision Manual Edisi Kedua 2013 ke arah mempertingkatkan lagi kualiti pembinaan di Negara ini yang memenuhi industry standard; dan
- iv. Pemandahan Pendaftaran Cap Dagangan kepada Lembaga Kemajuan Ekonomi berkuatkuasa mulai Jun 2013 selaras dengan penubuhan Pejabat Harta Intelek Brunei (BrulPO) di bawah Lembaga Kemajuan Ekonomi Brunei. Melalui inisiatif-inisiatif yang telah dilaksanakan, Negara Brunei Darussalam telah menerima pengiktirafan dan dikeluarkan dari Senarai Khas 301 Perwakilan Perdagangan Amerika Syarikat (301 Watchlist on Intellectual Property) pada bulan Mei 2013. Di samping itu, Negara Brunei Darussalam juga telah diiktiraf di dalam Asia-Pacific Economic Cooperation Business Advisory Council Report 2013 sebagai Negara yang mempunyai undang-undang perlindungan harta intelek dan penguatkuasaan yang mantap.

38. Bagi mendukung usaha mempercepatkan lagi proses pengukuhan sektor swasta di Negara ini, serta bagi menarik lebih banyak pelaburan asing berkualiti untuk

memperkembangkan aktiviti perekonomian dan perusahaan di Negara ini, Kerajaan melalui Strategic Development Capital (SDC), Kementerian Kewangan juga telah membuat pelaburan bersama dengan beberapa pelaburan asing. Melalui pelaburan bersama ini, ianya dihasratkan akan dapat meningkatkan lagi keyakinan pelabur-pelabur asing untuk melabur di Negara ini, dengan pihak Kerajaan bersedia untuk berkongsi risiko pelaburan yang diceburi. Adalah diharapkan dengan kejayaan pelaburan-pelaburan yang dibuat melalui SDC ini nanti, ianya akan dapat mempercepatkan perkembangan sektor swasta untuk mengimbangi sektor Kerajaan sebagai peneraju ekonomi Negara, serta membuka lebih banyak peluang pekerjaan berkualiti kepada anak-anak tempatan.

39. Sebagai langkah bagi menampung keperluan peningkatan aktiviti pelaburan di Negara ini, Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan Mulia Paduka Seri Baginda Sultan Haji Hassanal Bolkiah Mu'izzaddin Waddaulah ibni Al-Marhum Sultan Haji Omar 'Ali Saifuddien Saadul Khairi Waddien, Sultan dan Yang Di- Pertuan Negara Brunei Darussalam, telah pun memperkenankan bagi penyediaan satu tapak tanah baru seluas 3,000 hektar di kawasan Telisai, Daerah Tutong, untuk mendukung aktiviti-aktiviti pelaburan yang berskala besar bagi sektor perindustrian.
40. Dalam pada itu, bagi menangani isu kelambatan pembayaran oleh agensi-agensi Kerajaan yang sering ditimbulkan terutama oleh syarikat-syarikat di Negara ini, Sistem Invoice Tracking di bawah kendalian Jabatan Perbendaharaan telah selesai di rollout sepenuhnya di kesemua Kementerian pada bulan Ogos tahun lepas. Berdasarkan maklumat yang diperolehi dari Sistem ini, secara purata, Invoice Tracking System telah merekodkan penerimaan sebanyak 32,395 invois setiap bulan dan jumlah purata yang telah dibayar mengikut Tekad Pemedulian Orang Ramai yang telah ditetapkan dalam waktu 30 hari ialah sebanyak 25,881 (80%). Kadar invois yang tertunggak melebihi 30 hari telah dapat dikurangkan daripada 8.6% pada bulan Jun 2013, kepada 6.8% pada bulan Disember 2013. Adalah diharapkan kadar ini akan terus dapat dikurangkan kepada peratus yang lebih rendah, dengan adanya kerjasama daripada semua agensi Kerajaan.
41. Beberapa program dan projek telah dan akan terus dilaksanakan bagi memupuk dan menggalakkan budaya keusahawanan dan inovasi di kalangan belia. Program dan projek ini termasuk di bawah pengendalian Lembaga Kemajuan Ekonomi dengan usahasama Kementerian Pendidikan selaras dengan usaha Kementerian Pendidikan memperkenalkan keusahawanan dalam Sistem Pendidikan Negara SPN21. Contoh-contoh program dan projek yang dimaksudkan antaranya termasuklah:

- i. Program Pembangunan Keusahawanan Belia yang bertujuan untuk membantu golongan belia mencari pekerjaan ataupun memulakan perniagaan masing-masing, dengan menyediakan micro business grants dengan jumlah maksimum \$2,000.00 setiap seorang. Setakat ini, sebanyak 102 buah perniagaan mikro telah menerima bantuan berjumlah hampir \$240,000 sebahagiannya telah mampu menjana pendapatan bulanan antara \$1,000 hingga \$3,000 dan ada juga yang mampu menjana sehingga \$6,000 sebulan;
- ii. Pengubahsuaian Pusat Keusahawanan Belia di Kampung Jaya Setia, Mukim Berakas yang dijangka siap pada tahun 2014 ini. Pengubahsuaian ini bertujuan bagi menyediakan ruang niaga bagi menggalak para belia tempatan untuk menceburi bidang keusahawanan dan dalam menggalak perkembangan pengusaha-pengusaha mikro di Negara ini;
- iii. Menganjurkan Ekspo Pembangunan Keusahawanan Pelajar (Student Entrepreneurship Development Expo – SEDEX) yang disertai oleh 62 buah sekolah rendah, 22 buah sekolah menengah, sebuah institusi pendidikan teknik, dan tiga buah sekolah swasta. Ekspo ini adalah bertujuan untuk memberikan pendedahan awal pelajar mengenai keusahawanan dalam konteks alam sebenar perniagaan;
- iv. Projek Entrepreneurship @ Campus (E@C) iaitu projek Lembaga Kemajuan Ekonomi dengan kerjasama Universiti Brunei Darussalam dengan sokongan iCentre. Projek ini bertujuan untuk meningkatkan minat para pelajar di institusi pengajian tinggi menceburi bidang keusahawanan. Sejak diperkenalkan pada suku pertama 2013, dari kegiatankegiatan keusahawanan yang dilaksanakan, E@C telah melibatkan hampir 300 pelajar dari beberapa institusi-institusi pengajian tinggi di Negara ini;
- v. Projek Perintis Pencapaian Junior (Junior Achievement) iaitu satu projek kolaborasi Lembaga Kemajuan Ekonomi dengan Junior Achievement Worldwide. Projek ini bertujuan untuk memperkenalkan konsep keusahawanan dan celik kewangan di kalangan para pelajar sebagai persediaan awal mereka untuk berjaya di ekonomi global. Sejak diperkenalkan pada suku ketiga 2012, projek ini telah disertai oleh 250 pelajar dari 12 buah sekolah;
- vi. Skim Pendidikan Keusahawanan Brunei (Brunei Entrepreneurship Education Scheme [BEES]) iaitu usahasama Kementerian Pendidikan dengan Syarikat

Brunei Shell Petroleum Sdn Bhd. Skim ini merupakan program inovatif yang mendukung objektif SPN21 di dalam memperkenalkan kemahiran keusahawanan ke dalam bilik darjah. Setakat ini, sekurang-kurangnya 66 orang pelatih dan mentor terlibat dalam melatih kohort pertama yang terdiri dari 381 orang pelajar dari 17 buah sekolah menengah, manakala pengenalan bagi baki sekolah-sekolah menengah yang lain dijadualkan menjelang tahun 2015; dan

- vii. Program JumpStart di bawah inisiatif Kementerian Pendidikan bertujuan bagi menerapkan kemahiran keusahawanan di Peringkat Pendidikan Teknik dan Vokasional. Setakat ini, bagi kohort pertama, sebanyak 20 syarikat telah berdaftar bagi menjalankan perniagaan yang melibatkan 72 orang pelajar. Manakala, 78 orang pelajar kohort kedua telah menubuhkan 29 buah syarikat perniagaan.

42. Selain itu, peruntukan-peruntukan akan terus disediakan bagi meneruskan pelaksanaan projek-projek prasarana utama sebagai penyuntik di dalam mendukung Sektor Perniagaan dan Perdagangan Negara selain memudahkan akses perhubungan awam. Antara projek yang dimaksudkan termasuklah:

- i. Pembinaan Jambatan Penghubung Daerah Temburong dengan Daerah Brunei Muara yang diperuntukkan sebanyak \$400 juta bagi meneruskan kerja-kerja awal;
- ii. Projek-projek menaik taraf Lapangan Terbang Antarabangsa Brunei disediakan \$86 juta dengan Harga Rancangan keseluruhan sebanyak kira-kira \$196 juta;
- iii. Bagi Tahun Kewangan 2014/2015, pembinaan Jambatan Penghubung dari Sungai Kebun ke Jalan Residency diperuntukkan sebanyak \$38.7 juta; dan
- iv. Projek pembinaan Lorong Kedua Seria Bypass diperuntukkan sebanyak \$3.3 juta dengan Harga Rancangan kira-kira \$31 juta.

43. Di samping itu, di bawah RKN10, peruntukan sejumlah \$61.6 juta dengan Harga Rancangan \$350 juta disediakan bagi pembangunan Pulau Muara Besar (termasuk Teluk Brunei) untuk mendukung kegiatan-kegiatan pelaburan yang dirancang. Projek ini juga dijangka akan dapat menyediakan peluang-peluang pekerjaan kepada anak-anak tempatan, pemindahan teknologi (technology transfer) dan memberi kesan limpahan (spin off) kepada peniaga-peniaga tempatan. Selain itu, sejumlah \$1.7 juta dengan Harga Rancangan \$9.0 juta juga diperuntukkan bagi Sungai Liang Industrial Park bagi meneruskan pelaksanaan Projek Kilang Petrokimia Fasa Kedua.

44. Pada beberapa pembentangan Belanjawan di Dewan ini, kaola telah memaklumkan mengenai perubahan dasar-dasar berkaitan cukai korporat di Negara ini. Di antaranya dasar tersebut termasuk pengurangan kadar cukai korporat sehingga kepada 20% pada masa ini; pengenalan threshold cukai bagi mengenakan kadar cukai yang lebih rendah bagi keuntungan (chargeable income) yang tidak melebihi \$250,000.00; pemberian kredit cukai bagi pelaburan dalam teknologi baru bagi meningkatkan efficiency operasi syarikat; pemberian kredit cukai bagi pengambilan kerja dan latihan bagi anak-anak tempatan; dan lain-lain. Berdasarkan data yang dikumpulkan, langkah-langkah ini telah memberikan impak yang positif. Ini antara lainnya termasuk peningkatan kepada jumlah keuntungan yang boleh dikenakan cukai daripada syarikat-syarikat bukan minyak dan gas yang bertambah 11% pada tahun taksiran 2013 berbanding tahun sebelumnya; serta peningkatan tuntutan kredit cukai bagi insentif-insentif yang diperkenalkan yang keseluruhannya berjumlah kira-kira \$3.5 juta.

45. Dalam hubungan ini, bagi merangsang lagi aktiviti perekonomian dan pelaburan di Negara ini, Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan dan Yang Di- Pertuan Negara Brunei Darussalam telah memperkenankan bagi kadar cukai pendapatan korporat untuk dikurangkan lagi kepada 18.5% berkuatkuasa mulai tahun taksiran 2015. Disamping itu, bagi meningkatkan daya saing syarikat-syarikat tempatan dalam tawaran- tawaran Kerajaan, Kebawah Duli Yang Maha Mulia juga telah memperkenankan bagi kadar Bankers Guarantee dan Performance Bond untuk dikajisemula dan dikurangkan seperti berikut:

- i. Bagi kontrak binaan atau perkhidmatan yang bernilai tidak melebihi \$1 juta, tiada Bankers Guarantee atau Performance Bond akan dikenakan;
- ii. Bagi kontrak binaan atau perkhidmatan yang bernilai di antara \$1 juta hingga tidak melebihi \$5 juta, Bankers Guarantee atau Performance Bond akan dikenakan pada kadar tidak melebihi 3%; dan
- iii. Manakala bagi kontrak binaan atau pembelian yang bernilai melebihi \$5 juta, Bankers Guarantee atau Performance Bond akan dikenakan pada kadar tidak melebihi 5%.

46. Dengan pelbagai kemudahan dan inisiatif-inisiatif yang disediakan oleh Kerajaan, pihak swasta, terutama syarikat-syarikat dan pengusaha-pengusaha tempatan, seharusnya

melipatgandakan usaha untuk meningkatkan daya saing dan mengembangkan perniagaan mereka, bagi mendokong usaha Kerajaan untuk meningkatkan sumbangan sektor swasta kepada ekonomi dan pendapatan Negara dari masa kesemasa. Melalui peningkatan aktiviti-aktiviti Sektor Swasta di Negara ini, adalah dihasratkan Sektor Swasta akan dapat mengimbangi peranan Kerajaan sebagai 'engine of Growth' dalam jangka masa pendek dan sederhana, di samping merebut peluang dari projek-projek Kerajaan yang besar melalui pengukuhan Sektor Swasta ini. Insya Allah, dengan inisiatif, koordinasi dan perancangan yang bersepadu, peningkatan sumbangan Sektor Swasta kepada pembangunan ekonomi negara akan dapat dipertingkatkan dan pada masa yang sama akan membuka lebih banyak peluang-peluang pekerjaan kepada anak-anak tempatan. Perkara ini adalah selaras dengan hasrat Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan dan Yang Di-Pertuan Negara Brunei Darussalam yang telah dititahkan Baginda sempena Awal Tahun Masehi 2014, pada mana Baginda menekankan *bahawa*:

“ Kerajaan melalui Kementerian Pendidikan ... giat mensejajarkan latihan - latihan teknikal dan vokasional supaya terdapat kesepadanan di antara peluang - peluang pekerjaan dan kemahiran yang diperlukan.... Dalam masa yang sama, komuniti bisnes hendaklah mendukung usaha kerajaan bagi sama - sama memberikan keutamaan bekerja kepada anak - anak tempatan dengan menawarkan gaji dan kemudahan-kemudahan lain yang berpatutan lagi munasabah ”.

47. Keutamaan belanjawan yang Ketiga ialah **Meningkatkan Produktiviti**. Keutamaan ini dihasratkan bagi mempertingkatkan lagi produktiviti Negara sebagai pemangkin kepada pembangunan ekonomi yang berpendapatan tinggi dan berpaksikan inovasi, dalam sektor-sektor ekonomi dan juga sektor Kerajaan. Dengan peningkatan produktiviti, kos akan dapat dikurangkan, serta boleh menghasilkan kualiti kerja dan menggandakan hasil secara berterusan. Usaha-usaha yang menjurus kepada memperkasa sumber tenaga manusia; peningkatan kemahiran; pelaburan dalam penyelidikan dan inovasi; dan menggalakkan penggunaan teknologi terkini akan terus dipergiatkan bagi meningkatkan produktiviti Negara. Bagi maksud ini, beberapa peruntukan telah disediakan seperti:

- i. Sejumlah \$500,000.00 dengan Harga Projek kira-kira \$2.5 juta bagi memperluas penggunaan Government Employees Management System (GEMS); serta Penggantian Hardware dan Software GEMS;
- ii. Tambahan peruntukan di bawah Teknologi Maklumat di Kementerian – Kementerian secara keseluruhannya sebanyak \$3.5 juta yang menjadikannya kepada \$88.3 juta;

iii. Di bawah RKN, peruntukan-peruntukan berikut juga telah disediakan:

- Sejumlah \$31.5 juta dengan Harga Rancangan kira-kira \$299 juta untuk keperluan Teknologi Maklumat dan Info- Komunikasi. Ini termasuk pelaksanaan Projek E-Payment Gateway yang telah dilancarkan pada bulan Januari yang lepas; dan
- Peruntukan Pembangunan Bio Diversity Innovation Corridor terus disediakan berjumlah \$5.0 juta daripada keseluruhan Harga Rancangan \$116 juta bagi mempertingkatkan lagi produktiviti penghasilan produk- produk pertanian, melalui penggunaan teknologi dan inovasi agar terus berdaya saing dan signifikan dalam pertumbuhan ekonomi.

48. Sementara itu, beberapa inisiatif dalam memperkasa sumber tenaga manusia dan peningkatan kemahiran bagi mendokong usaha-usaha meningkatkan produktiviti Negara telah diperkenalkan. Antaranya termasuklah:

- i. Pelancaran Buku Garis panduan Pelaksanaan Rancangan Penggantian Dalam Perkhidmatan Awam oleh Jabatan Perdana Menteri. Perancangan penggantian ini adalah satu kaedah bagi melahirkan sumber tenaga manusia yang profesional dan produktif dengan pengetahuan, kemahiran, potensi dan sifat kepimpinan yang tinggi; dan
- ii. Jabatan Perdana Menteri turut melancarkan Buku Modal Kompetensi Jabatan Perkhidmatan Awam bagi memberigakan warga Jabatan Perkhidmatan Awam dan perkhidmatan awam lainnya akan keperluan peralihan pengurusan sumber tenaga manusia kepada pengurusan berasaskan kompetensi (competency based management).

49. Kegiatan Penyelidikan dan Pembangunan (Research and Development [R&D]) akan terus diberi penekanan. Di antara peruntukan dan inisiatif yang disediakan bagi membolehkan aktiviti R&D dipertingkatkan selaras dengan amalan di negara-negara maju termasuklah:

- i. Di bawah RKN10, sejumlah \$15.7 juta dengan Harga Rancangan sebanyak \$209 juta disediakan bagi Sektor Sains & Teknologi, Penyelidikan & Pembangunan, dan Inovasi. Antara kajian-kajian yang akan dan terus dilaksanakan ialah Kajian Sains dan Teknologi, Kajian Sosial dan Ekonomi, Kajian Pengiktirafan Sistem Pengurusan Kualiti, Kajian Pengurusan Kualiti (PBD ISO 9001-2000); dan Kajian Sumber- Sumber Utama;
- ii. Peruntukan R&D disediakan sebanyak \$360,000.00 di bawah Kementerian Pendidikan, antara lainnya bagi Dana Penyelidikan di bawah Jabatan Perancangan dan Perkembangan & Penyelidikan; dan bagi pembiayaan R&D di Universiti Islam Sultan Sharif Ali;
- iii. Peruntukan R&D secara keseluruhannya disediakan sebanyak \$166,000.00 di bawah Kementerian Kebudayaan, Belia dan Sukan, sebagai kesinambungan peruntukan sebanyak \$146,000.00 pada tahun kewangan 2013/2014;
- iv. Peruntukan bagi Jabatan Pertanian dan Agrimakanan di Kementerian Perindustrian dan Sumber-Sumber Utama disediakan sebanyak \$200,000.00 untuk R&D sebagai kesinambungan peruntukan \$200,000.00 pada tahun kewangan sebelumnya;
- v. Di samping itu, melalui inisiatif Lembaga Kemajuan Ekonomi Brunei, beberapa skim telah diperkenalkan bagi mendukung dan meningkatkan perkembangan kreativiti dan inovasi terutama bagi golongan belia tempatan. Antaranya ialah:
 - Di bawah Skim Insentif Penyelidikan Brunei, peruntukan \$5 juta disediakan untuk meningkatkan lagi aktiviti R&D Negara dengan menarik kegiatan-kegiatan R&D syarikat antarabangsa ke Negara ini bagi membangunkan kapasiti syarikat-syarikat swasta tempatan dalam R&D. Sehingga ini, penyelidikan-penyelidikan yang telah dikenalpasti antaranya termasuk dalam tanaman perubatan (medicinal plants), produk makanan dan farmaseutikal, dan pengeluaran rennet halal dari sumber tumbuhan dalam pengeluaran keju dan yogurt. Selain meningkatkan produktiviti sektor-sektor berkaitan, penyelidikan-penyelidikan ini juga berpotensi untuk membuka peluang latihan dan pekerjaan sebagai penyelidik kepada graduan-graduan tempatan, di samping potensi untuk dikomersialkan;

- Skim Perkembangan Produk dan Perkhidmatan Syarikat Tempatan atau Local Enterprise Applications and Product Scheme (LEAP), yang menyediakan bantuan kewangan sehingga \$150,000.00, bagi menggalakkan dan membantu memajukan produk-produk tempatan yang mempunyai unsur-unsur inovasi dan nilai komersil. Sejak pelancarannya pada tahun 2010, sebanyak 23 buah syarikat telah menerima bantuan tersebut, dengan penghasilan pelbagai produk inovasi serta penyediaan pekerjaan kepada golongan belia;
- Penyediaan kemudahan Seni Kreatif (CRAFT) melalui penubuhan Pejabat Creative Art Facilities (CRAFT) bertujuan untuk mewujudkan ekosistem yang memupuk pembangunan multimedia Negara dengan penggunaan prasarana yang canggih. Sejak penubuhannya pada suku pertama 2013, program ini telah menganjurkan 156 kelas dan melatih 150 peserta menggunakan teknologi perisian Autodesk dan Side Effects;
- Memperkenalkan Program Hackathon dengan objektif untuk mengumpul pelbagai bakat dalam menjana idea-idea baru dalam menghasilkan produk atau penyelesaian yang inovatif dan terkini; dan
- Penyediaan Dana Accel-X dengan peruntukan sebanyak \$5 juta bagi menyediakan bantuan kewangan kepada syarikat-syarikat baru dan berasaskan teknologi tinggi, khususnya dalam bidang ICT, bidang berteknologi, dan bidang kejuruteraan.

50. Kerajaan, insya-Allah, akan terus merancang dan menyediakan program bagi menggiatkan lagi penggunaan teknologi yang dapat memudahkan orang ramai dan sektor swasta untuk berurusan dengan pihak Kerajaan bagi mendukung aktiviti perekonomian dan pelaburan di Negara ini.

51. Keutamaan belanjawan yang Keempat ialah Kesejahteraan Rakyat dan Penduduk. Sebagaimana juga di tahun-tahun sebelumnya, Kerajaan akan terus memberikan perhatian kepada kesejahteraan rakyat dan penduduk sebagai asas penting ke arah pembangunan Negara yang inklusif dan berdaya tahan. Sehubungan dengan itu, Perbelanjaan Negara juga dirancang bagi memastikan keperluan asas rakyat dan penduduk dapat disediakan secara optimum. Antara lainnya dengan memberikan peluang dan akses kepada pendidikan dan perkhidmatan perubatan yang terbaik dan berkualiti

bukan sahaja di dalam, malahan jua di luar negeri, meneruskan pemberian subsidi bagi keperluan- keperluan asasi seperti beras, bekalan elektrik, minyak kenderaan, perumahan, infrastruktur perhubungan dan komunikasi, dan lain-lain. Kesemua ini memerlukan perancangan belanjawan yang saksama dan berhemat agar rakyat dan penduduk di Negara ini akan dapat sama-sama menikmati kemudahan-kemudahan yang dihulurkan dalam tempoh jangka masa yang panjang.

52. Bagi maksud ini, beberapa peruntukan telah disediakan termasuk di Sektor Kesihatan, dengan beberapa peruntukan tertentu berkaitan perkhidmatan rawatan dan perubatan telah disediakan atau ditambah. Ini antara lainnya termasuklah perkara-perkara berikut:

- i. Tambahan bersih sebanyak 117 jawatan pegawai dan kakitangan bagi Kementerian Kesihatan dan Jabatan-Jabatan di dalamnya, antara lainnya bagi jawatan-jawatan pakar perubatan, pegawai perubatan, serta bagi keperluan Blok Perempuan dan Kanak-Kanak yang baru;
- ii. Peruntukan-peruntukan di bawah Perbelanjaan Berulang-Ulang Kementerian Kesihatan juga disediakan seperti berikut:
 - Pembelian ubat-ubatan disediakan sebanyak \$55 juta, termasuk penambahan \$500,000.00 bagi Jabatan Renal;
 - Peruntukan Perbekalan dan Perkhidmatan Perubatan disediakan \$30.8 juta, iaitu bertambah \$2.6 juta daripada Tahun Kewangan sebelumnya;
 - Peruntukan bagi kos perkhidmatan rawatan luar disediakan \$30 juta masing-masing bagi kos penghantaran dan rawatan pesakit keluar Negara sejumlah \$10 juta di bawah Kementerian Kesihatan, dan sejumlah \$20 juta di bawah Kementerian Kewangan untuk Pembayaran Perkhidmatan Perubatan JPMC; dan
 - Peruntukan sebanyak \$700,000.00 disediakan khusus bagi aktiviti promosi Kesihatan.
- iii. Sebanyak \$7.4 juta disediakan bagi pembelian perkakas dan peralatan bagi hospital-hospital, pusat-pusat kesihatan, perkhidmatan pergigian dan lain-lain; dan

- iv. Di bawah RKN, sejumlah \$30.8 juta disediakan secara keseluruhan dengan Harga Rancangan sebanyak \$112.5 juta untuk keperluan Perubatan dan Kesihatan.
53. Peruntukan juga terus disediakan bagi menangani bencana alam dan wabak penyakit berjangkit keseluruhannya sebanyak \$11 juta iaitu masing-masing bagi Kementerian Kesihatan [\$5 juta], Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri [\$3 juta] dan Kementerian Kewangan [\$3 juta].
54. Bagi tujuan melahirkan masyarakat yang bersepadu serta dinamik, beberapa peruntukan telah disediakan bagi menjana aktivitiaktiviti sihat di kalangan masyarakat dan belia-belua di samping mendokong usaha Kerajaan dalam mengukuhkan institusi keluarga. Ini antara lainnya meliputi:
- i. Sebanyak \$5 juta dengan Harga Rancangan sebanyak kira-kira \$12 juta untuk Projek Bangunan Pertubuhan-Pertubuhan Bukan Kerajaan (NGOs) Bagi Orang-Orang Berkeperluan Khas. Di samping itu, Kerajaan juga menghulurkan sebanyak \$300,000.00 bagi membantu keperluan perbelanjaan operasi NGOs yang berkenaan;
 - ii. Sebanyak \$2 juta disediakan di bawah Fokus Perbelanjaan khusus bagi promosi dan aktiviti belia berwawasan dan berdikari, serta program pengukuhan institusi keluarga. Peruntukan ini dihasratkan bagi kegunaan agensi-agensi yang berkenaan yang menjurus kepada memberigakan aktiviti- aktiviti yang telah disebutkan di atas;
 - iii. Tambahan peruntukan Elaun sejumlah \$176,000.00 yang menjadikannya kepada \$200,000.00 khusus bagi membiayai peningkatan kadar elaun tenaga pengajar bagi Kelas-Kelas Dewasa Agama dan Kelas-Kelas Lanjutan Agama yang disediakan bagi masyarakat-masyarakat setempat untuk mengikuti kelas kelas ugama, termasuk pembacaan Al-Quran, secara berterusan. Usaha ini juga adalah bagi mendokong hasratmenjadikan negara ini sebagai Negara Zikir; disamping akan dapat mengukuhkan lagi kesepaduan masyarakat, diperingkat mukim dan kampung.

- iv. Sebanyak \$400,000.00 diperuntukkan bagi Program Pengukuhan Institusi Keluarga; dan
- v. Peruntukan bagi Majlis Perundingan Kampung terus disediakan sebanyak \$600,000.00.

55. Usaha-usaha juga akan diteruskan bagi mempertingkatkan lagi infrastruktur- infrastruktur asas dan kemudahan-kemudahan awam di Negara ini. Ke arah itu, beberapa peruntukan telah disediakan seperti berikut:

- i. Peruntukan Kemudahan Awam dan Infrastruktur disediakan sebanyak \$50 juta di bawah pengendalian Jabatan Kerja Raya;
- ii. Peruntukan khas sebanyak \$4.9 juta disediakan bagi melaksanakan kerja-kerja Pemeliharaan dan Pembinaan Kawasan-Kawasan Perumahan dengan Harga Projek \$25.1 juta, Menaik taraf Sistem Bekalan Air sebanyak \$9.3 juta dengan Harga Projek \$52.2 juta, dan Pengurusan Kesesakan dan Keselamatan Jalan Raya sebanyak \$11.9 juta dengan Harga Projek \$38.6 juta;
- iii. Di samping itu, di bawah RKN, peruntukan-peruntukan juga disediakan bagi Projek Pembangunan sebanyak kira-kira \$40 juta dengan Harga Rancangan sebanyak kira-kira \$87 juta; Pembekalan Air sebanyak \$88 juta dengan Harga Projek sebanyak kira-kira \$280 juta; serta Kemudahan Awam, dan Alam Sekitar sebanyak \$21 juta dengan Harga Rancangan sebanyak kira-kira \$131 juta; dan
- iv. Bagi pencegahan banjir, peruntukan khas juga disediakan di bawah projek- projek Menaik taraf Sistem Saliran dan Pembangunan sebanyak \$17.5 juta dengan Harga Projek \$63.2 juta; dan \$24.2 juta di bawah peruntukan RKN dengan Harga Rancangan sebanyak \$75.7 juta. Peruntukan sebanyak \$500,000.00 dengan Harga Rancangan \$1.5 juta juga disediakan untuk Kajian Kemungkinan bagi Pencegahan Banjir.

56. Menyentuh mengenai kejadian hujan lebat yang melanda Negara Brunei Darussalam pada bulan Januari yang lalu, yang telah menyebabkan berlaku banjir dan tanah susur di beberapa kawasan yang turut menjejaskan harta benda dan kemudahan-kemudahan asas yang disediakan Kerajaan, peruntukan tambahan sebanyak \$103 juta telah pun diperkenalkan oleh Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan Mulia

Paduka Seri Baginda Sultan Haji Hassanal Bolkiah Mu'izzaddin Waddaulah ibni Al-Marhum Sultan Haji Omar 'Ali Saifuddien Saadul Khairi Waddien, Sultan dan Yang Di-Pertuan Negara Brunei Darussalam. Peruntukan ini disediakan khusus bagi melaksanakan projek-projek pencegahan banjir-banjir dengan Harga Projek dianggarkan sebanyak \$68 juta yang mana bermaksud pembinaan 11 buah tadahan pencegahan banjir bagi mengurangkan kejadian banjir di kawasan-kawasan yang sering terjejas; manakala \$35 juta lagi disediakan bagi membiayai keperluan kerja-kerja pembaikan dan pemuliharaan berikutan kejadian banjir dan tanah susur tersebut.

57. Bagi meningkatkan akses pemilikan rumah, peruntukan Perumahan Negara akan terus disediakan sebanyak \$129 juta di bawah RKN dengan Harga Rancangan \$715 juta. Setakat ini, sebanyak 37,974 buah rumah telah disediakan. Bagi melaksanakan perancangan Perumahan Negara ini, Kerajaan telah membelanjakan sebanyak \$169 juta pada Tahun Kewangan 2012/2013, dan sejumlah \$136 juta lagi dijangka dibelanjakan dalam Tahun Kewangan 2013/2014 ini.

58. Bagi tahun 2014 ini, projek-projek Rancangan Perumahan Negara disasarkan untuk menyediakan sejumlah 6,258 buah di seluruh Negara. Di samping itu, peruntukan RKN di bawah pengendalian Lembaga Kemajuan Ekonomi Brunei akan diperuntukkan sejumlah \$20 juta dengan Harga Rancangan \$433 juta bagi meneruskan pelaksanaan sebanyak 1,500 buah rumah bagi Projek Perumahan Negara Tutong; 4,000 buah rumah bagi Projek Perumahan Negara Mengkubau, dan 2,000 buah rumah bagi Perumahan Negara Kampong Pandan. Dalam Tahun Kewangan 2012/2013, perbelanjaan sebenar direkodkan ialah sebanyak \$221 juta, manakala sejumlah \$104 juta dijangka dibelanjakan bagi Tahun Kewangan 2013/2014.

59. Sebagai usaha meningkatkan taraf sistem bekalan tenaga elektrik, peruntukan-peruntukan akan disediakan yang antara lainnya termasuk:

- i. Sejumlah \$2.8 juta, bagi Pemeliharaan Sistem Janakuasa, di samping penyediaan peruntukan sebanyak \$9 juta bagi Pemeliharaan Sistem Bekalan Elektrik;
- ii. Sejumlah \$5.9 juta dengan Harga Rancangan \$31.3 juta di bawah akaun Peningkatan Taraf Sistem Bekalan Elektrik manakala sejumlah \$18 juta lagi dengan Harga Rancangan \$131.5 juta diperuntukkan bagi projek Long Term Service Agreement (LTSA) for the Maintenance of Gas Turbine Generator at the Department of Electrical Services Power Stations. Projek ini bertujuan bagi

memastikan kestabilan dan pengukuhan rangkaian bekalan tenaga elektrik di Negara ini; dan

- iii. Di bawah RKN, sejumlah \$115 juta disediakan secara keseluruhan dengan Harga Rancangan sebanyak \$239.7 juta bagi melaksanakan projek-projek di bawah Sektor Elektrik.

60. Dalam menangani akibat-akibat daripada kesan perubahan cuaca serta iklim dan bencana alam yang berkaitan dengan alam sekitar yang semakin kerap, Jabatan Kajicuaca yang baru telah ditubuhkan. Untuk itu, peruntukan berjumlah \$3.1 juta telah disediakan. Dengan penubuhan Jabatan ini, ianya diharap akan dapat memberikan perkhidmatan meteorologi kepada orang ramai dengan cara berkesan dan menyeluruh, agar Negara akan dapat terus meningkatkan kesediaan dan kesiapsiagaan dalam menghadapi sebarang kemungkinan.

61. Peruntukan Projek Penanaman Padi akan terus disediakan sebanyak \$14.5 juta bagi kesinambungan kepada usaha Kerajaan dalam memastikan jaminan bekalan makanan (food security) Negara akan terus diperkukuhkan. Di samping itu, peruntukan sejumlah \$3.6 juta dengan Harga Rancangan \$12.6 juta juga disediakan di bawah RKN untuk Skim Kemajuan Pengeluaran Padi yang diharap dapat meningkatkan hasil pengeluaran padi bagi mencapai sasaran tahap sara diri yang telah ditetapkan.

62. Sebagai langkah Kerajaan untuk Di samping itu, langkah-langkah berterusan akan diambil oleh Kerajaan bagi memastikan isu kemiskinan ditangani secara berkesan. Ini antaranya melalui langkah- langkah peningkatan kapasiti, penyediaan peluang peluang dan akses kepada pendidikan dan latihan secara meluas dan sebagainya. Ke arah itu, beberapa peruntukan khusus terus disediakan yang Antara lainnya termasuklah:

- i. Sebanyak \$3 juta bagi bantuan kepada anak-anak dari keluarga yang berpendapatan rendah dalam mengikuti persekolahan mereka termasuk sekolah agama;
- ii. Peruntukan sebanyak \$14 juta bagi sewa kenderaan untuk penyediaan kemudahan pengangkutan kepada penuntut-penuntut yang memerlukan; menggalakkan dan membantu rakyat Negara ini, khususnya golongan berpendapatan rendah untuk memiliki rumah, sejumlah \$10 juta diperuntukkan

bagi keperluan peserta-peserta Skim Tabungan Perumahan TAP. Jumlah ini mengambilkira anggaran pemohon-pemohon yang layak menerima setakat ini.

63. Bagi menjaga kesejahteraan dan memastikan keselamatan penuntut-penuntut Negara di Mesir, peruntukan tambahan telah disediakan antarlainnya bagi:

- i. Membiayai kos penyewaan bangunan kediaman.
- ii. Sebanyak \$334,000.00 bagi Program Latihan Kemahiran bagi Memperkasa Penerima Bantuan Dalam Usaha Menangani Isu Kemiskinan;
- iii. Peruntukan Program Bantuan sebanyak \$2.7 juta khusus bagi Pusat Pembangunan Belia termasuk untuk pengambilan tenaga-tenaga pengajar tambahan yang berkemahiran, di samping dalam menjalankan program memperkasa kemahiran belia-belia. Contohnya, usaha Kementerian Kebudayaan, Belia dan Sukan dalam memberikan latihan bagi anak-anak tempatan selaku pemandu trailer bagi 12 orang peserta, yang 9 orang telah mendapat pekerjaan setelah tamat latihan; dan
- iv. Tambahan peruntukan Elaun sejumlah \$128,000.00 yang menjadikannya sebanyak \$138,000.00 di Jabatan Pembangunan Masyarakat antara lain bagi membiayai elaun tenaga pengajar akademik dan pengajar vokasional di Kompleks Rumah Kebajikan dan Pusat- Pusat Bahagia di keempat-empat daerah.

64. Sebagai tambahan, peruntukan sebanyak \$16 juta juga disediakan bagi membiayai perbelanjaan-perbelanjaan yang menjurus kepada Fokus Belanjawan yang telah diperkenalkan pada Tahun- Tahun Kewangan yang lalu. Di samping itu, peruntukan sejumlah \$12.5 juta juga disediakan untuk Projek Rampaian di bawah kawalan Kementerian Kewangan bagi tujuan membiayai perbelanjaan-perbelanjaan yang diperlukan di luar jangkaan.

65. Selain itu, sebagai usaha Kerajaan dalam memberikan kesaksamaan peluang pendidikan di Negara ini, Kementerian Pendidikan akan melancarkan Projek Rintis Kelas Tuisyen (PRKT) iaitu satu program berbentuk kelas tambahan percuma khusus bagi pelajar-pelajar

yang ditawarkan bantuan pendidikan melalui Skim Mifta^hahun Naja^hah yang bermakna Kunci Kejayaan, di Kementerian Pendidikan.

66. Bagi keperluan memenuhi dan melaksanakan perancangan Kerajaan secara berkesan, dengan berdasarkan keutamaan-keutamaan perancangan perbelanjaan yang telah pun dikenalpasti, Kerajaan akan terus menyediakan peruntukan yang bersesuaian dalam memastikan pencapaian matlamat-matlamat tersebut, sebagaimana yang telahpun ditetapkan atau disasarkan oleh Kerajaan. Ke arah itu, Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan Mulia Paduka Seri Baginda Sultan Haji Hassanal Bolkiah Mu'izzaddin Waddaulah ibni Al- Marhum Sultan Haji Omar 'Ali Saifuddien Saadul Khairi Waddien Sultan dan Yang Di- Pertuan Negara Brunei Darussalam, telah memperkenankan bagi Harga Rancangan bagi Rancangan Kemajuan Negara Ke-10 ditambah sebanyak \$1.65 billion, kepada \$8.15 billion. Dan selaras dengan keperluan tersebut, Kerajaan juga telah meluluskan tambahan peruntukan sebanyak \$350 juta bagi Tahun Kewangan 2013/2014, bagi membiayai pelaksanaan projekprojek RKN yang telah dirancang.

67. Dalam cadangan Belanjawan Negara bagi Tahun Kewangan 2014/2015 ini, Kerajaan juga akan meneruskan matlamat-matlamat utama yang telah digariskan di dalam Belanjawan Tahun Kewangan 2013/2014. Melalui matlamat matlamat ini, Kerajaan Kebawah Duli Yang Maha Mulia Mulia Paduka Seri Baginda Sultan Haji Hassanal Bolkiah Mu'izzaddin Waddaulah ibni Almarhum Sultan Haji Omar 'Ali Saifuddien Saadul Khairi Waddien, Sultan dan Yang Di- Pertuan Negara Brunei Darussalam, insya-Allah, akan terus memberikan penekanan kepada Sistem Kewangan Negara yang kukuh, stabil dan berdaya tahan. Dengan cabaran perbelanjaan yang telah meningkat dari tahun ke tahun dengan bertambahnya keperluan sosioekonomi Negara, maka usaha-usaha akan diteruskan dalam memastikan perancangan perbelanjaan adalah bersandarkan kepada prinsip menggunakan sumber secara lebih berhemat melalui perbelanjaan yang lebih efisien, berkesan dan produktif; merangsang pertumbuhan ekonomi, value for money, dan menggelakkan pembaziran. Selaras dengan ini, dasar perancangan belanjawan terus berteraskan kepada prinsip Fiscal Sustainability, demi menjamin kestabilan kewangan negara dankesejahteraan rakyat yang berpanjangan, terutama dalam keadaan Kerajaan perlu membiayai projek- projek mega yang bernilai tinggi di samping dalam menyediakan provisi sumber bagi keperluan yang tidak dijangkakan dalam keadaan ekonomi global yang sukar diramal.

68. Ke arah itu, agensi-agensi Kerajaan akan berterusan meneliti dan memastikan perbelanjaan dilaksanakan menurut peruntukan yang diluluskan dengan berdasarkan keutamaan belanjawan Negara, di samping untuk meningkatkan akauntabiliti dan governance dalam pengurusan kewangan. Ini termasuklah dengan memastikan projek-projek berjalan dengan lancar menurut tempoh masa yang telah ditetapkan di samping melaksanakan pembayaran secara teratur. Melalui peruntukan-peruntukan yang disediakan, adalah dihasratkan usaha-usaha Kerajaan dapat menjana outputs atau mencapai national outcomes yang disasarkan.

69. Penjanaan dan pertumbuhan ekonomi yang lebih mantap boleh dicapai melalui peningkatan produktiviti. Perkembangan ekonomi ini diperlukan bagi membantu menjana peluang-peluang pekerjaan yang berkualiti kepada anak-anak tempatan, membantu Sektor Swasta terutamanya Perusahaan Kecil dan Sederhana, dan meningkatkan hasil pendapatan Kerajaan. Bersandarkan inilah, sumber tenaga di perkhidmatan awam dan swasta perlu bekerjasama serta berusaha gigih dan komited bagi sama-sama mendokong usaha ke arah pembangunan dan kepelbagaian ekonomi yang dihasratkan bagi Negara ini. Perkara ini pernah disentuh oleh Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan Mulia Paduka Seri Baginda Sultan Haji Hassanal Bolkiah Mu'izzaddin Waddaulah ibni Almarhum Sultan Haji Omar 'Alim Saifuddin Saadul Khairi Waddien, Sultan dan Yang Di-Pertuan Negara Brunei Darussalam sempena Menyambut Tahun Baru Masihi 2014, di mana Baginda bertitah bahawa:

"Usaha untuk menjana pertumbuhan ekonomi juga memerlukan kita semua meningkatkan lagi tahap produktiviti masing-masing di sektor awam dan swasta. Ini selaras, dengan tema Rancangan Kemajuan Negara Ke-10 yang berbunyi: Pengetahuan dan Inovasi, Meningkatkan Produktiviti, Mempercepat Pertumbuhan Ekonomi".

70. Adalah menjadi harapan kita semua, bahawa semua inisiatif dan usaha-usaha yang dirancang oleh pihak Kerajaan akan dapat membuahkan hasil yang dijangkakan dengan adanya sokongan padu dari semua pihak. Ke arah itu, pihak Kerajaan perlu untuk terus mengamalkan sikap berhemah dalam perbelanjaannya dengan perancangan perbelanjaan yang fokus kepada mendukung keutamaan Negara, iaitu dengan matlamat untuk menjana pertumbuhan ekonomi serta mewujudkan lebih banyak peluang pekerjaan kepada anak-anak tempatan. Oleh itu, adalah penting supaya Rang Undang-Undang yang dibentangkan di hadapan kita ini disokong untuk dijadikan satu Undang-Undang

Perbekalan Negara yang dikeluarkan dari Peruntukan Kumpulanwang yang Disatukan bagi maksud-maksud yang tertentu, sepanjang Tahun 2014/2015.

71. Mudah-mudahan, dengan izin Allah Subhanahu Wataala jua, program-program yang telah dirancang, akan menepati matlamat dan sasaran yang telah ditetapkan serta mendukung harapan kita semua yang ingin menjadikan Negara ini sebagai sebuah Negara “Baladun, Tayyibatun, Warabbun Ghafur”, iaitu Negara yang aman makmur, dengan mendapat keredhaan dari Allah Subhanahu Wataala yang Maha Pengampun. Maka kaola untuk itu, dan dengan bertawakal kehadiran Allah Subhanahu Wataala jua, memohon supaya undang-undang ini diluluskan. Sekian Wabillahit Taufiq Walhidayah, Wassalamualaikum Warahmatullah Wabarakatuh.

3 Isu-isu yang dibangkitkan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat Majlis Mesyuarat Negara dibawah Jabatan Perdana Menteri berkaitan dengan Perkhidmatan Awam

3.1 Bantuan Kerajaan Kepada Pekerja Swasta

SOALAN/ CADANGAN:

(Ditujukan kepada Jabatan Perkhidmatan Awam, dari YB Awang Haji Jumat bin Akim, pada 10 Mac, Sesi Petang, M.s. 71)

Diharapkan pihak Kerajaan akan dapat memberikan berbagai kemudahan serta bantuan yang diperlukan bagi mereka memertabatkan potensi mereka dalam sama-sama membangun Negara ini hasil usaha kitani orang Brunei. Kita tidak ingin melihat ada invesment daripada luar hanya sekadar mengaut keuntungan dalam jangka masa pendek dan menjadikan Negara ini sebagai persinggahan sementara bagi meraih keuntungan tanpa menghiraukan pekerja yang mereka ambil yang terdiri daripada rakyat dan penduduk Negara ini (mereka bergiat sementara saja).

JAWAPAN:

(dari YB Menteri Kewangan II, pada hari Selasa, 11 Mac 2014, Sesi Pagi, Ms. 18)

Mula-mula, kaola akan menyentuh mengenai cadangan bantuan Kerajaan pada pekerja-pekerja swasta. Dalam cadangan tersebut, ada menyatakan bagi menarik lebih ramai anak-anak tempatan bekerja di sektor swasta. Satu cadangan ialah untuk menghulurkan Elaun Sara Hidup, Elaun Kurnia Khas dan apa jua kemudahan yang dihulurkan kepada pegawai dan kakitangan Kerajaan untuk turut dihulurkan kepada para pekerja sektor swasta. Kaola berpendapat cadangan ini amat baik, jika majikan-majikan di sektor swasta akan dapat menghulurkan kemudahan-kemudahan tersebut kepada pekerja-pekerjanya yang terdiri daripada pekerja-pekerja tempatan. Sebabnya, pekerja-pekerja tempatan telah pun menyumbang tenaga dan khidmat bakti mereka kepada kemajuan dan pembangunan perniagaan atau perusahaan masing-masing. Walau bagaimanapun, jika pemberian kemudahan-kemudahan tersebut dimaksudkan untuk dihulurkan dan dibiayai oleh pihak kerajaan, sama ada sepenuhnya ataupun sebahagiannya, perkara ini perlulah difikirkan secara holistik dan mendalam terutamanya dari segi kemampuan kewangan Kerajaan secara jangka panjang. Jumlah perbelanjaan yang perlu ditanggung oleh pihak Kerajaan untuk menghulurkan elaun-elaun berkenaan setiap tahun sahaja lebih kurang \$250 juta setahun.

Jika kemudahan ini dilaratkan kepada pekerja-pekerja swasta yang jumlah tenaganya kira-kira melebihi 50% dari keseluruhan jumlah tenaga pekerja di Negara ini. Maka, sudah pasti jumlah perbelanjaan Kerajaan bagi tujuan ini akan meningkat dua kali ganda. Dalam memikirkan cadangan ini, terdapat jua sebahagian pekerja sektor swasta yang dihulurkan faedah dan pakej yang lebih baik daripada Kerajaan. Seperti kadar bonus yang lebih tinggi, kemudahan tambang ke luar negeri yang lebih generous dan sebagainya. Perkara seperti ini juga sudah setentunya perlu diambil kira, jika langkah-langkah untuk memperseimbangkan faedah-faedah yang dihulurkan oleh sektor kerajaan dan sektor swasta hendak dilaksanakan. Dalam hal ini, kaola juga ingin mengongsikan kepada Ahli-Ahli Yang Berhormat. Sebenarnya, terdapat beberapa peraturan telah diperkenalkan oleh Kerajaan yang turut dinikmati oleh pekerja-pekerja di sektor swasta.

Sebagai usaha memelihara kesejahteraan mereka, ini termasuklah:

- i. Peraturan bagi kemudahan Cuti Beranak. Mulai 1 Januari 2011, Kerajaan akan menghulurkan bayaran gaji penuh kepada pekerja-pekerja swasta yang beranak dalam tempoh 5 minggu selepas tempoh 8 minggu yang dibayar oleh majikan masing-masing;

- ii. Kerajaan juga menghulurkan elaun pelajaran bagi Ahli-Ahli Skim Tabung Amanah Pekerja (TAP). Termasuklah bagi mereka yang bekerja di sektor swasta ada kadar-kadar tertentu; dan
- iii. Pemberian subsidi perumahan di bawah Skim Tabung Amanah Pekerja (TAP) yang telah diperkenalkan dua tahun yang lalu, juga dapat dinikmati oleh pekerja-pekerja sektor swasta.
- iv. Di samping itu, selain dari mewujudkan Tabung Amanah Pekerja, Kerajaan juga telah memperkenalkan Skim Persaraan Caruman Tambahan SCP, yang mana melalui skim ini setiap rakyat dan penduduk Negara ini yang menjadi Ahli SCP, insya-Allah akan menerima bayaran bulanan secara minima sebanyak \$400.00 sebulan iaitu termasuk \$250.00 sebagai Elaun Pencen Tua. Manakala jika mereka ini menabung lebih lagi, dengan sendirinya pendapatannya akan lebih. Manakala di pihak Kerajaan pula, dengan kemudahan bagi pegawai dan kakitangan wanita diseimbangkan dengan pegawai dan kakitangan lelaki seperti kemudahan Elaun Tambang Cuti 4 tahun dan Elaun Tambang Cuti Haji. Ini telah membolehkan pegawai dan kakitangan wanita untuk juga dihulurkan Elaun Tambang Cuti bagi suaminya yang bekerja di sektor swasta seperti mana jua Elaun Tambang Cuti yang dihulurkan bagi anak-anak mereka.
- v. Langkah menseimbangkan kemudahan di antara pegawai dan kakitangan lelaki di dalam perkhidmatan awam ini, diharap antara lain untuk meningkatkan lagi galakan kepada pekerja-pekerja lelaki untuk memilih pekerjaan di sektor swasta. Walau bagaimanapun, dalam memikirkan usaha-usaha untuk menarik anak-anak tempatan bekerja di sektor swasta, kita tidaklah sepatutnya meletakkan beban tersebut kepada Kerajaan semata-mata. Para majikan dan pengusaha-pengusaha di sektor swasta juga mempunyai tanggungjawab untuk membantu Kerajaan bagi mencapai objektif berkenaan. Ini Antara lain dengan menawarkan pakej gaji yang lebih menarik, memperbaiki persekitaran kerja yang kondusif, menyediakan kemudahan-kemudahan yang bersesuaian dan sebagainya, sebagai menghargai sumbangan bakti dan perkhidmatan mereka kepada majikan masing-masing.

3.2 Pengurniaan Kenaikan Mata Gaji (Accelerated Increment)

SOALAN

(Ditujukan kepada Jabatan Perkhidmatan Awam, dari YB Awang Haji Jumat bin Akim, pada 10 Mac 2014 Sesi Petang, Ms. 20)

Yang Berhormat Pengerusi, mengikut surat Keliling Jabatan Perdana Menteri, bilangan 13/2006, Negara Brunei Darussalam bertarikh 21 Jamadilawal 1427 bersamaan 17 Julai 2006, mengenai pengurniaan kenaikan mata gaji khas, *accelerated increment* sebagai menjunjung titah perkenan Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan Haji Hassanal Bolkiah Mu'izaddin Waddaulah ibni Almarhum Sultan Haji Omar 'Ali Saifuddien Sa'adul Khairi Waddien, Sultan dan Yang Di-Pertuan Negara Brunei Darussalam.

Yang Berhormat Pengerusi, semua kakitangan dalam Perkhidmatan Awam, Anggota-anggota Pasukan Polis Diraja Brunei dan Anggota anggota Angkatan Bersenjata Diraja Brunei, sama ada dalam perkhidmatan tetap, sebulan ke sebulan, berkontrak, 'open vote' ataupun bergaji hari, yang sedang di dalam perkhidmatan Kerajaan pada 15 Julai 2006 di dalam Bahagian II dan ke bawah adalah diberikan Mata Gaji Khas (*accelerated increment*) khususnya pada tahun itu sahaja.

Yang Berhormat Pengerusi, menurut kadar yang ditetapkan mengikut bahagian masing-masing kenaikan mata gaji tahunan akan diberikan dengan kadar biasa yang telah ditetapkan seperti lazimnya mengikut tarikh kenaikan mata gaji masing-masing dan akan berakhir pada penghujung tangga gaji pada jawatan masing-masing.

Yang Berhormat Pengerusi. Kenaikan ini melibatkan pegawai-pegawai dan kakitangan perkhidmatan awam yang ditetapkan seperti berikut:

- i. Bahagian II - 2 kenaikan mata gaji;
- ii. Bahagian III - 3 Kenaikan mata gaji;
- iii. Bahagian IV - 6 kenaikan mata gaji; dan
- iv. Bahagian V - 9 kenaikan mata gaji.

Isunya ialah Yang Berhormat Pengerusi perkiraan kenaikan gaji khas itu hanya melibatkan pegawai dan kakitangan berdasarkan kepada perkiraan gaji dan tangga gaji yang diterima pada 15 Julai 2006. Manakala pegawai-pegawai dan kakitangan yang berkhidmat selepas tarikh itu, tidak menikmati kenaikan gaji mati khas. Kesan daripada ketetapan itu, Nampak terdapat perbezaan dari segi gaji bulanan yang diterima pegawai-pegawai dan kakitangan

yang berkhidmat sebelum dan selepas tarikh Surat Keliling itu dikeluarkan iaitu pada 15 Julai 2006.

Cadangan diajukan di majlis mulia ini, ialah kerana kita bercakap mengenai dengan soal dasar yang dari segi perspektif keseimbangan hak pegawai pegawai yang tidak menerima kenaikan mata gaji khas (accelerated increment) tersebut. Maka, sukacita dicadangkan Yang Berhormat Pengerusi di majlis yang mulia ini, supaya kenaikan mata gaji itu dilaratkan kepada pegawai-pegawai dan kakitangan yang memulakan perkhidmatan mereka selepas tarikh penguatkuasaan Surat Keliling yang dikenakan pada 15 Julai 2006.

Dicadangkan jua, supaya kenaikan mata gaji khas diberikan kepada pegawai-pegawai dan kakitangan yang terlibat mengikut tarikh ditetapkan itu, iaitu seperti:

- i. Bahagian II, kenaikan mata gaji selepas 2 tahun berkhidmat;
- ii. Bahagian III, 3 kenaikan mata gaji, selepas 3 tahun berkhidmat;
- iii. Bahagian IV – 6 kenaikan mata gaji, selepas 6 tahun berkhidmat; dan
- iv. Bahagian V – 9 kenaikan mata gaji, selepas 9 tahun berkhidmat.

Dengan melaratkan kenaikan gaji khas ini, Yang Berhormat Pengerusi, semua pegawai dan kakitangan yang dimaksudkan sekurang-kurangnya akan dapat membantu meningkatkan pendapatan bulanan pegawai-pegawai dan kakitangan yang belum menikmati faedah yang diberikan itu, seperti mengurangkan beban dalam mengimbangi tahap keperluan kehidupan seharian yang semakin meningkat. Kalau beberapa tahun yang lalu, kadar kenaikan itu belum lagi meningkat tapi sekarang berbanding dengan pada masa ini, ia akan semakin meningkat. Sekian, itu sahaja Yang Berhormat Pengerusi, terima kasih.

JAWAPAN

(dari YB Menteri Kewangan II, pada 11 Mac 2014, Sesi Pagi, Ms. 23)

Sekarang kaola ingin menerangkan mengenai dengan soalan ketiga iaitu kenapa accelerated increment gaji pegawai dan kakitangan tidak dilaratkan kepada mereka yang berkhidmat selepas 15 Julai 2006? Jadi kaola mengucapkan berbanyak-banyak terima kasih di atas saranan Yang Berhormat Tuan Haji Jumat yang menunjukkan keprihatinan beliau mengenai dengan kemuslahatan rakyat. Sebagaimana jua yang dimaksudkan ungkapan accelerated increment tersebut, iaitu ianya adalah merupakan satu kurnia khas kenaikan gaji yang dipercepatkan bagi warga perkhidmatan Kerajaan yang dalam perkhidmatan pada 15 Julai 2006 iaitu sebagai menghargai sumbangan mereka kepada perkhidmatan awam secara keseluruhannya pada ketika itu.

Oleh itu, mereka yang baru berkhidmat selepas tarikh tersebut sudah setentunya tidak akan dihulurkan dengan faedah tersebut kerana pemberian accelerated increment ini bukanlah mengubah mana-mana peraturan atau garis panduan pelantikan dan penetapan mata gaji bagi mereka yang baru berkhidmat dalam Kerajaan. Pemberian mata gaji bagi mereka yang baru dilantik adalah masih sama menggunakan peraturan yang sudah berjalan sebelum 15 Julai 2006.

Pengurniaan ini tidak dilaratkan kepada mereka yang baru diambil berkhidmat selepas 15 Julai 2006 kerana:

1) Ia bermakna mengubah keseluruhan pemberian mata gaji bagi pengambilan atau lantikan baru ke dalam perkhidmatan Kerajaan yang mana ini bukanlah matlamat kita mewujudkan peraturan itu.

2) Kenaikan ini adalah sebenarnya dan disedari awalnya adalah sebagai menghargai sumbangan anggota Kerajaan yang sedang berkhidmat pada ketika peraturan itu diberikan.

Dalam pada itu, sudah terdapat beberapa inisiatif yang dibuat oleh pihak Kerajaan yang secara tidak langsung memberikan unsur-unsur kenaikan gaji bagi warga perkhidmatan awam. Antaranya, inisiatif-inisiatif seperti Kenaikan Gaji Tahunan, EB Khas, Elaun Sara Hidup, Elaun Kurnia Khas dan Elaun-Elaun lain serta pengemaskinian skim-skim perkhidmatan.

Di sini, kaola ingin menarik perhatian Ahli-Ahli Yang Berhormat bahawa dalam menimbangkan apa jua inisiatif atau cadangan, pihak Kerajaan sentiasa mengambil pendekatan secara holistic ataupun makruf, dalam erti kata lain Kerajaan perlu mengambil kira banyak perkara yang antara lainnya termasuklah keupayaan kewangan

Kerajaan bagi membiayai perbelanjaan berkenaan dalam jangka masa panjang secara berterusan. Ini termasuk dalam memastikan komponen gaji kakitangan dalam belanjawan Kerajaan akan sentiasa terkawal bagi memastikan peruntukan bagi perbelanjaan perbelanjaan berkaitan projek Kerajaan yang lain terutama bagi kesejahteraan keseluruhan rakyat dan penduduk Negara ini tidak terjejas dan kesan langkah-langkah yang diambil pada dasar pengukuhan sektor swasta dan lain-lain.

Dalam hal ini, Kerajaan perlu mengambil sikap berhati-hati agar langkah pemberian accelerated increment tersebut tidak akan menjejaskan daya saing sektor swasta untuk menarik lebih banyak lagi anak-anak tempatan untuk bekerja di sektor swasta. Perkara ini adalah selaras dengan dasar Kerajaan untuk menggalakkan anak-anak tempatan bekerja di sektor swasta dan seterusnya mendukung usaha dalam mempelbagaikan sumber

perekonomian Negara. Berkait dengan perkara ini, kaola juga ingin mengambil kesempatan untuk sekali lagi menyeru kepada majikan-majikan di sektor swasta agar sentiasa memastikan kebajikan dan kesejahteraan anak-anak tempatan yang bekerja di syarikat masing-masing diberikan perhatian yang sewajarnya dan seterusnya tertakluk kepada kemampuan untuk dipertingkatkan lagi dari masa ke masa.

3.3 Gaji Hari ditetapkan dalam Jawatan bergaji bulan

SOALAN

(Ditujukan kepada Radio Televisyen Brunei, dari YB Awang Haji Jumat bin Akim, pada 11 Mac, Sesi Pagi, Ms. 30,)

Adalah dicadangkan jua agar pekerja yang masih di dalam perkhidmatan bergaji hari di RTB mungkin jumlahnya yang dapat kita lihat dalam laporan 32 orang supaya akan ditetapkan jawatan bergaji bulan memandangkan peranan dan tanggungjawab mereka adalah sama pentingnya dengan rakan-rakan yang lain. Beberapa orang pegawai yang berpotensi perlu diangkat dan dinaikkan pangkat bagi memberikan motivasi kepada tugas dan tanggungjawab yang lebih berkesan.

JAWAPAN

(dari YB Menteri Tenaga, pada 11 Mac, Sesi petang , Ms 6. Jawapan ini telah disediakan oleh Pihak RTB)

Yang Berhormat Pengerusi, kaola seterusnya ingin menyentuh juga mengenai Radio Televisyen Brunei (RTB) iaitu cadangan supaya sebahagian kakitangan di jabatan berkenaan yang diambil berkhidmat secara bergaji hari ditetapkan dalam jawatan bergaji bulan. Pada lazimnya, proses penetapan jawatan bergaji bulan khususnya 'Open Vote' adalah berpandukan kepada peraturan-peraturan yang berjalan pada masa ini.

Misalnya, menurut Garis Panduan Jabatan Perkhidmatan Awam jika pekerja bergaji hari telah mencapai perkhidmatan 5 tahun, ianya boleh disokong untuk menjawat jawatan bergaji bulan 'Open Vote' dan syarat-syarat yang telah ditetapkan seperti pencapaian prestasi yang telah ditetapkan. Adalah disarankan jika sebarang maklumat tambahan diperlukan mengenai

kedudukan ini, pihak-pihak berkenaan boleh juga merujuk kepada pihak Jabatan Perkhidmatan Awam.

3.4 Kenaikan Pangkat

SOALAN

(Ditujukan kepada Radio Televisyen Brunei, dari YB Awang Haji Jumat bin Akim, pada 11 Mac, Sesi Pagi, Ms. 30,)

Beberapa orang pegawai yang berpotensi perlu diangkat dan dinaikkan pangkat bagi memberikan motivasi kepada tugas dan tanggungjawab yang lebih berkesan.

(Nota: Soalan ini adalah kesinambungan daripada soalan mengenai dengan Gaji Hari ditetapkan dalam Jawatan bergaji bulan di Radio Televisyen Brunei)

JAWAPAN

(Dari YB Menteri Tenaga, Pada 11 Mac 2014, Sesi Petang, Ms. 6)

Saya seterusnya menyentuh perkara yang ditimbulkan mengenai peluang peluang bagi kenaikan pangkat untuk para Pegawai dan Kakitangan Radio Televisyen Brunei (RTB). Dalam perkara ini, semua pegawai dan kakitangan di Radio Televisyen Brunei (RTB) adalah merupakan penjawat jawatan dalam perkhidmatan awam yang terikat kepada syarat-syarat dan skim-skim perkhidmatan yang ada pada masa ini.

Kenaikan pangkat adalah tertakluk kepada beberapa syarat dan juga tertakluk kepada kekosongan jawatan bagi pegawai-pegawai yang berpotensi dan berkelayakan untuk dinaikkan pangkat. Mereka diperlukan untuk membuat permohonan bagi sesuatu jawatan yang telah pun diiklankan dan seterusnya melalui proses-proses ujian bertulis, sesi temu duga berpandukan kepada peraturan-peraturan yang berjalan pada masa ini menurut garis panduan dari Suruhanjaya Perkhidmatan Awam dan Jabatan Perkhidmatan Awam.

Radio Televisyen Brunei (RTB) menyediakan beberapa program perkembangan sumber tenaga manusia dengan menyediakan latihan-latihan yang bersesuaian yang akan antara lain membolehkan pegawai-pegawai berkenaan menjadi ready for career progression yang tertakluk kepada syarat-syarat dan skim perkhidmatan serta kekosongan perjawatan. Yang Berhormat Pengerusi dan Ahli-Ahli Yang Berhormat sekalian, setakat ini saja perkara-perkara

yang dibangkitkan mengenai dengan RTB iaitu soalan soalan daripada Yang Berhormat Awang Haji Jumat bin Akim.

3.5 Penetapan Jawatan Yang Dipangku Secara Substantif

SOALAN

(dari YB Awang Haji Mohd. Shafiee bin Ahmad, pada 11 Mac, Sesi Petang, Ms .18)

Saya juga ingin pihak yang berkenaan mengongsikan langkah-langkah terkini yang diambil untuk memendekkan tempoh memproses penetapan jawatan bagi jawatan yang dipangku secara substantif yang kadang-kadang memakan masa lebih setahun. Adakah pihak yang berkenaan mempunyai kecenderungan supaya apabila seseorang itu telah disokong oleh ketua jabatannya untuk ditetapkan dalam jawatan yang dipangkunya secara substantif selama 6 bulan dan seterusnya dinaikkan pangkat, serta telah memenuhi syarat-syarat kenaikan pangkat jawatan berkenaan, hendaklah ditetapkan dalam jawatan yang dipangkunya setelah ia selesai memangku?

JAWAPAN

(dari YB, Menteri Kewangan II , Pada 12 Mac, Sesi Petang, Ms. 9)

Sekarang kaola ingin menjawab mengenai dengan persoalan yang diajukan juga oleh Yang Berhormat Awang Haji Mohd. Shafiee bin Ahmad mengenai banyak ketua-ketua jabatan yang masih memangku dalam tempoh yang panjang dan Yang Berhormat ingin kerajaan mengongsikan langkah langkah terkini yang diambil untuk memendekkan tempoh memproses penetapan jawatan bagi jawatan yang dipangku secara substantif.

Yang Berhormat Pengerusi, memangku secara substantive satu jawatan dalam Bahagian I ialah seorang pegawai itu dibenarkan memangku jawatan berkenaan secara berterusan selama 6 bulan oleh Suruhanjaya Perkhidmatan Awam dan bukannya memangku secara pentadbiran ataupun secara dalaman. Tujuan utamanya ialah bagi membolehkan pegawai atasan menilai dan memastikan bahawa pegawai berkenaan memang berkecualan dan mempunyai kompetensi serta kemampuan untuk memegang jawatan dan memikul semua tugas dan tanggungjawab yang diamanahkan ke atas jawatan berkenaan. Sokongan bagi penetapan jawatan ke jawatan yang dipangkunya adalah tertakhluk kepada sokongan Ketua

Jabatan melalui Setiausaha Tetap, siapa yang akan menghadapi surat sokongan penetapan jawatan ke Jabatan Perkhidmatan Awam seawal-awalnya 3 bulan atau tidak lewat 2 minggu sebelum tamat tempoh lantikan memangku berkenaan.

Walau bagaimanapun, Ketua Jabatan boleh menangguhkan sokongan penetapan jawatan ini jika berpendapat bahawa pegawai tersebut masih lagi memerlukan masa untuk mencapai tahap kompetensi yang diperlukan. Bagi pegawai-pegawai yang dilantik memangku secara substantif yang disyaratkan oleh Jawatankuasa Kenaikan Pangkat dan Pertukaran Pegawai-Pegawai Kanan Bahagian I dan II untuk menyediakan 2 kertas kerja projek, penetapan jawatan tidak akan dipertimbangkan sehingga kertas yang disediakan tersebut telah diluluskan oleh Panel Penilaian. Kegagalan pegawai berkenaan dalam menyediakan 2 kertas kerja projek seperti yang telah dipersyaratkan boleh melambatkan dan menjejaskan proses penetapan jawatan pegawai berkenaan.

Bagi pegawai yang dipersyaratkan untuk mengikuti Program Pembangunan Eksekutif semasa memangku secara substantif tetapi oleh kerana dalam keadaan yang tertentu pada misalnya, jika pegawai tersebut belum dapat mengikuti Program Pembangunan Eksekutif kerana bertugas di luar negeri, pegawai berkenaan boleh dipertimbangkan untuk ditetapkan dalam jawatannya. Bagaimanapun, pegawai tersebut masih dikenakan syarat bagi mengikuti Program Pembangunan Eksekutif setelah ditetapkan dalam jawatan.

Untuk makluman Yang Berhormat, terdapat sejumlah 290 kekosongan jawatan di Bahagian I sebanyak 83 jawatan adalah dalam sukatan gaji Superscale C dan ke atas. Tidak dinafikan memang terdapat isu mengisikan jawatan-jawatan utama, oleh sebab itulah pihak Jabatan Perkhidmatan Awam mengeluarkan garis panduan mengenai rancangan penggantian dan model kompetensi yang akan membantu kementerian dan jabatan dalam membuat perancangan penggantian untuk mengisikan jawatan-jawatan utama dalam jangka waktu sederhana dan panjang.

Perlu juga difahami dan diambil maklum bahawa kekosongan jawatan utama dalam perkhidmatan awam berlaku setiap kali adanya kenaikan pangkat, persaraan, pertukaran dan tambahan jawatan. Fakta-fakta ini tidak memungkinkan pencapaian pengisian jawatan utama secara penuh pada satu-satu masa kerana proses pengisiannya perlu mengikut tatacara dan kriteria dan diikuti pada masa ini. Bagi memastikan pentadbiran dan operasi jabatan tidak terjejas, terdapat keadaan di mana jawatan-jawatan kosong dibolehkan untuk dipangku sementara secara pentadbiran dalaman.

Jawatan tersebut hanya akan dapat diisikan secara tetap oleh pegawai berkeelayakan jika sekiranya syarat-syarat skim perkhidmatan dipenuhi. Pegawai yang memangku secara pentadbiran dalam ini, tidak semestinya layak untuk dilantik atau ditetapkan dalam jawatan tersebut kerana ada kriteria lain yang perlu dipenuhi seperti persaingan di kalangan rakan sebaya serta memenuhi syarat tempoh kelamaan berkhidmat.

3.6 Skim Perkhidmatan

SOALAN

(dari Yang Berhormat Awang Haji Mohd. Shafiee bin Ahmad, Pada 11 Mac, Sesi Petang, Ms.18)

Skim Perkhidmatan Produktiviti Pegawai-Pegawai Perkhidmatan Awam juga banyak bergantung kepada Skim Perkhidmatan yang boleh mengembangkan kemajuan kerjayanya. Saya memohon supaya pihak yang berkenaan mengongsikan di Dewan yang mulia ini, setakat ini berapa banyakkah Skim Perkhidmatan yang diterima untuk diproses oleh Jawatankuasa Skim Perkhidmatan dan Tangga Gaji. Berapa lamakah proses mempertimbangkan skim-skim perkhidmatan tersebut? Adakah penilaian telah dibuat mengenai kesan kelambatan mempertimbangkan skim-skim perkhidmatan ini kepada produktiviti pegawai-pegawai Kerajaan apabila mendapati kemajuan kerjaya mereka tidak lagi dapat diperkembangkan? Apa yang kita difahamkan, kekosongan jawatan-jawatan selalu terjadi kerana pegawai-pegawai perkhidmatan awam lebih cenderung mengisi jawatan dalam skim perkhidmatan yang lebih menarik dan mempunyai kemajuan kerjaya yang lebih terjamin walaupun mereka telah didedahkan dan dilatih dengan pengalaman-pengalaman yang sesuai dan tempat ia bekerja.

JAWAPAN

(Yang Berhormat Menteri Kewangan II, Pada 12 Mac, Sesi Petang, Ms.10)

Sekarang, kaola ingin menjawab soalan daripada Yang Berhormat Awang Haji Mohd. Shafiee bin Ahmad, mengenai dengan Skim Perkhidmatan yang diterima untuk diproses oleh Jawatankuasa Skim Perkhidmatan dan Tangga Gaji, berapa lama proses pertimbangan dan sebagainya.

Untuk makluman Yang Berhormat, sejak 1985 hingga 2014 sebanyak 942 jawatan dalam Bahagian I hingga V telah dikemaskinikan Skim Perkhidmatan. Antaranya ialah Skim Perkhidmatan Kedokteran, Skim Perkhidmatan Perguruan, Skim Perkhidmatan Kejururawatan, Skim Perkhidmatan Pegawai Tugas- Tugas Khas, Skim Perkhidmatan Perhubungan Awam, Skim Perkhidmatan Perancang Bandar dan Desa, Skim Perkhidmatan Jurukira dan Skim Perkhidmatan Juruaudit.

Pada masa ini, Jawatankuasa TanggaGaji dan Syarat-Syarat Perkhidmatan masih meneliti sebanyak 42 cadangan Skim Perkhidmatan yang antara lainnya termasuklah Skim Perkhidmatan Pegawai Perundangan Sivil dan Syariah, Skim Perkhidmatan Pegawai Bidang Profesional Teknikal, Skim Perkhidmatan allied health, Skim Perkhidmatan Perguruan Agama, Skim Perkhidmatan Pakar Kementerian Perindustrian Sumber-Sumber Utama. Dalam rangka menyediakan Skim-Skim Perkhidmatan, Jawatankuasa Tangga Gaji memastikan Skim Perkhidmatan mempunyai aliran kerja yang lebih rapi, bukan saja dari segi perubahan-perubahan tanggagaji, malahan dari segi kelayakan, latihan-latihan (KPI) ataupun prestasi petunjuk utama serta tugas dan tanggungjawab untuk dapat memenuhi kepentingan kerjaya dan meningkatkan mutu kualiti perkhidmatan.

Untuk kepentingan semua ini, JTG memerlukan maklumat-maklumat yang menyeluruh dan komprehensif dan lengkap mengenai keperluan satu-satu bidang itu, apatah lagi bagi bidang yang mempunyai cabang disiplin yang banyak untuk memastikan mana-mana Skim Perkhidmatan diluluskan dapat memenuhi keperluan-keperluan disiplin berkenaan. Selain meneliti maklumat-maklumat yang terdapat dalam cadangan JTG perlu mendapatkan maklumat-maklumat selanjutnya secara independence, membuat perbandingan dan amalan-amalan terbaik atau best practices serta membuat bench mark agar skim-skim tersebut adalah mengikut piawaian ataupun standard yang setanding dengan peringkat serantau antarabangsa dan seterusnya memerlukan perjumpaan-perjumpaan dengan pihak yang menghadapi cadangan semata-mata untuk proses mempayukan cadangan dalam mana proses ini adalah memerlukan masa.

Untuk makluman Dewan juga, JTG bukan saja melihat skim-skim perkhidmatan malah ianya juga melihat kepada perkara-perkara berkaitan dengan Syarat-Syarat Perkhidmatan dan penstrukturan organisasi.

3.7 Latihan Dalam Perkhidmatan

SOALAN

(dari YB Awang Haji Mohd. Shafiee bin Ahmad, Pada 11 Mac, Sesi Petang, Ms. 19)

Yang Berhormat Pengerusi, saya ingin menimbulkan mengenai Skim Latihan Dalam Perkhidmatan Penuh. Pada masa ini kebenaran untuk mengikut Skim Latihan Dalam

Perkhidmatan untuk meninggikan tahap hanya diberikan kepada pegawai-pegawai Kerajaan yang berumur di bawah 40 tahun.

Kita sedia maklum, umur persaraan telah dinaikkan kepada 60 tahun. Saya ingin bertanya adakah perancangan pihak yang berkenaan untuk mereview atau mengkaji peraturan seperti ini? Adakah kajian telah dibuat terhadap kesan peraturan seperti ini ke atas sasaran wawasan untuk melahirkan rakyat yang berpendidikan, berkelulusan tinggi.

JAWAPAN

(Dari YB Menteri Kewangan II Pada 12 Mac Sesi Petang, Ms. 11)

Sekarang, kaola ingin beralih kepada persoalan mengenai Skim Latihan Dalam Perkhidmatan. Kaola ingin juga mengucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat Awang Haji Mohd. Shafiee bin Ahmad, yang membangkitkan mengenai peraturan mengehendkan umur 40 tahun ke bawah untuk dipertimbangkan mengikut Latihan Dalam Perkhidmatan. Kalau Dewan ini ingat, soalan ini pun pernah dibangkitkan dalam permesyuaratan Majlis Mesyuarat pada tahun 2012. Jawapan telah pun diberikan dengan panjang lebar.

Walau bagaimanapun, sukacita di sini kaola sampaikan penjelasan ringkas saja mengenainya. Peraturan berkenaan yang mula diperkenalkan pada tahun 2006, adalah pada pokoknya bertujuan untuk memastikan kementerian-kementerian dan jabatan-jabatan di bawahnya merancang dan melaksanakan pembangunan Sumber Tenaga Manusia mereka masing-masing secara terarah dan proaktif dan khususnya terhadap keperluan pembangunan kapasiti kemahiran dan kepakaran pegawai-pegawai muda yang baru berkhidmat dengan kerajaan.

Peraturan ini memfokus kepada keperluan latihan utama yang kelazimannya berperingkat-peringkat dan memakan masa yang panjang seperti latihan untuk mendapatkan Ijazah Pertama, Sarjana, PHD, kelulusan kelayakan untuk menjadi pakar, kelulusan ikhtisas dan seumpamanya. Latihan-latihan untuk kelayakan seperti ini perlu dirancang dan dilaksanakan bagi pegawai-pegawai muda seawall yang boleh supaya mereka mempunyai lebih banyak ruang dan peluang untuk menggunakan kemahiran dan kepakaran dihajati ini untuk Negara. Sungguhpun dengan ini, peraturan ini masih boleh memberikan pengecualian untuk pertimbangan LDP, bagi pegawai yang berumur lebih dari 40 tahun, disebabkan keadaan-keadaan tertentu yang bersesuaian pada misalnya, tidak terdapat lagi pegawai-pegawai yang lebih muda untuk memenuhi keperluan dalam bidang-bidang tertentu yang sangat diperlukan

Negara. Bagi kursus-kursus pendek, peraturan LDP yang ada membolehkan pegawai-pegawai berumur hingga 53 tahun untuk diberikan latihan yang bersesuaian.

Sungguhpun umur persaraan telah dilanjutkan kepada 60 tahun, ini tidak akan mengubah keperluan untuk mengadakan dan melaksanakan perancangan pembangunan sumber manusia secara awal dan terarah bagi pegawai-pegawai muda kita. Peraturanyang memfokus kepada pembanguankapasiti pegawai-pegawai muda pada waktunya, setentunya akan menjadikankita lebih progresif ke arah sasaran didalam Wawasan 2035 iaitu untuk menjadikan rakyat negara ini yang berpendidikan dan berkemahiran tinggi.

Peraturan ini, seperti mana juga peraturan-peraturan lain perlu melalui proses-proses penilaian dan pembaharuan mengikut keperluan dan kesesuaian objektifnya. Insya- Allah proses amalan terbaik seperti ini akan diberikan perhatian sewajarnya untuk menjadikan kita lebih progresif dan bukannya sebaliknya berundur ke belakang.

3.8 Cadangan Gelaran Jawatan Pegawai Pelajaran bagi Skim Tenaga Pakar dan Professional

SOALAN

(Dari YB Awang Haji Ramli bin Haji Lahit, Pada 12 Mac 2014, Sesi Pagi, Ms. 36)

Yang Berhormat Pengerusi dan Ahli-Ahli Yang Berhormat. Menerusi Jabatan Perkhidmatan Awam, kaola mengemukakan perkara yang berkaitan dengan pelaksanaan program dan sumber tenaga manusia yang dilancarkan sejak tahun 2006, antaranya, Skim Tenaga Pakar dan Profesional. Unit Pendidikan Khas, Kementerian Pendidikan telah ditubuhkan sejak 18 tahun yang lalu. Unit ini mempunyai beberapa orang pegawai pelajaran yang pakar dalam masalah pendengaran dan penglihatan. Mereka mempunyai kelayakan dari segi akademik, berpengalaman dan berkemahiran menunjukkan build up untuk merangsang kualiti dan komitmen. Kaola mencadangkan gelaran jawatan Pegawai Pelajaran di Unit Pendidikan Khas ditukar kepada gelaran jawatan Pakar Terlatih di bidang penglihatan dan pendengaran iaitu mewujudkan jawatan pegawai pakar dan guru pakar dengan penyelarasan tangga gaji secara menyeluruh. Contoh jawatan-jawatan itu ialah:

i. Pegawai Pakar Terlatih Masalah Pendengaran, tangga gaji Bahagian I;

- ii. Pegawai Pakar Terlatih Masalah Penglihatan, tangga gaji Bahagian I;
- iii. Pegawai Pakar Kanan Masalah Pendengaran, tangga gaji Bahagian II;
- iv. Pegawai Pakar Kanan Masalah Penglihatan, tangga gaji Bahagian II; dan
- v. Pegawai Pakar Khas Masalah Pendengaran, tangga gaji Bahagian II.

Rasionalnya, penukaran gelaran jawatan ini dengan penyelarasan tangga gaji sekali gus ialah prestasi Pegawai Pelajaran, Unit Pendidikan Khas dalam menghasilkan keputusan-keputusan para pelajar berkeperluan khas dari segi akademik, sosial dan komunikasi adalah keperluan utama. Di samping itu, ianya memerlukan penekanan kepada kebolehan dan kemahiran dalam bidang pengkhususan bahasa isyarat, code braille, visual phonics, auditory trouble therapy, orientation and mobility dan kemahiran asas kehidupan harian. Ke arah menerbitkan proses pentadbiran, pengurusan, projek penelitian, penyediaan skim-skim jawatan Unit Pendidikan Khas secara menyeluruh.

JAWAPAN

(Daripada YB Menteri Kewangan Ke Dua, Pada 13 Mac 2014, Sesi Pagi, Ms. 20)

Soalan terakhir daripada Yang Berhormat Awang Haji Ramli bin Haji Lahit mengenai Skim Tenaga Pakar dan Profesional, Unit Pendidikan Khas, Kementerian Pendidikan untuk mewujudkan gelaran jawatan Pakar Terlatih dan sebagainya. Terlebih dahulu, kaola ingin mengucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat Awang Haji Ramli bin Haji Lahit atas cadangan yang diberikan mengenai perkara ini.

Untuk makluman Ahli-Ahli Yang Berhormat jua, skim perkhidmatan diwujudkan agar pemegang jawatan mempunyai satu aliran kerja yang lebih teratur dan mantap dengan memberikan keutamaan kepada peningkatan dan penghasilan perkhidmatan yang berkualiti, maju dan berdaya tahan selaras dengan kehendak masa kini. Skim juga memberikan penekanan terhadap pembangunan kapasiti penjawat awam dari segi ikhtisas, latihan, kemahiran atau kepakaran. Khusus mengenai jawatan-jawatan pakar seperti yang dicadangkan, insya- Allah, penelitian secara terperinci akan dibuat terhadap bidang kepakaran dan keperluan-keperluannya. Antara keperluan-keperluan itu ialah mengenai tahap-tahap kelulusan bidang-bidang kepakaran yang melayakkan seseorang untuk diberikan jawatan sebagai pakar dan penandaarasan (bench marking) yang mempunyai pengiktirafan

antarabangsa. Pada dasarnya, cadangan seperti ini adalah biasa untuk diproses mengikut tatacara penelitian dan pengesahan yang biasa digunakan. Untuk itu, pihak Jabatan Perkhidmatan Awam selaku urus setia pada Jawatankuasa Tangga Gaji dan Syarat-Syarat Perkhidmatan mengalu-alukan akan cadangan ini dan bersedia memberikan bantuan kepada pihak-pihak berkenaan dalam perkara ini. Sekian, terima kasih, Yang Berhormat Pengerusi.

3.9 Produktiviti Dalam Perkhidmatan Awam

SOALAN

(YB Datin Paduka Dayang Hajah Salbiah binti Haji Sulaiman, Pada 10 Mac, Sesi Petang, Ms.5)

Berhubung dengan usaha untuk meningkatkan produktiviti dalam perkhidmatan awam, kaola melihat mungkin terdapat keperluan bagi Jabatan Perdana Menteri selaku ketua ataupun indung untuk meneliti semula projek-projek dan program-program yang telah dijalankan oleh kementerian-kementerian atau agensi-agensi lain.

Untuk menilai semula sama ada projek dan program-program tersebut telah berjaya dilaksanakan secara berkesan atau adakah ianya memerlukan sebarang pembaharuan atau adakah sasaran atau target yang telah dirancang merupakan sasaran yang kurang tepat.

Memandangkan sistem pentadbiran kerajaan yang banyak memerlukan koordinasi antara kementerian-kementerian, mungkin juga berlaku di mana program-program yang dijalankan yang melibatkan beberapa kementerian tidak diselaraskan atau distreamline secara berkesan. Perkara-perkara yang kaola sebutkan ini jika dibiarkan ia akan menyebabkan berlaku pembaziran secara berterusan kepada kewangan negara. Dalam masa yang sama, ianya tidak akan membuahkan hasil yang dihasratkan.

JAWAPAN

(Yang Berhormat Menteri Kewangan II, Pada 11 Mac 2014 Sesi Pagi, Ms. 24)

Yang terakhir, kaola ingin mengongsikan jua mengenai dengan inisiatif yang dilaksanakan oleh pihak Kerajaan terutamanya dalam meningkatkan produktiviti dalam perkhidmatan awam

yang mana perkara ini disentuh oleh Yang Berhormat Datin Paduka Dayang Hajah Salbiah binti Haji Sulaiman semasa perbahasan Undang-Undang Perbekalan semalam yang mana kaola ingin mengucapkan berbanyak terima kasih atas saranan Yang Berhormat Datin Paduka Dayang Hajah Salbiah binti Haji Sulaiman. Inisiatif-inisiatif tersebut antara lainnya termasuklah:

1. Jabatan Perkhidmatan Awam secara berterusan telah pun mengenal pasti keperluan bagi mengemaskinikan skim-skim perkhidmatan yang ada dan menyediakan skim-skim baru. Jadi, dalam perkara ini penekanan adalah dibuat untuk memastikan yang kelayakan-kelayakan untuk dipenuhi oleh pemegang jawatan adalah di tahap yang lebih tinggi sesuai dengan keperluan masa kini dan mendatang. Selain itu, inisiatif inisiatif yang lebih kompetitif, perisian skim peruntukan secara khusus dan telus tentang petunjuk prestasi utama atau key performance indicators (KPI) juga perlu dipenuhi. Dengan yang demikian, setiap skim perkhidmatan menentukan kelayakan-kelayakan termasuk latihan-latihan kemahiran yang lebih berprestasi, inisiatifinisiatif yang lebih menggalakkan dan sasaran-sasaran pencapaian prestasi kerja yang lebih berkualiti. Dengan cara ini, pembangunan dan mobiliti tenaga kerja adalah lebih ketat dan rapi berdasarkan kepada produktiviti dan kualiti perkhidmatan.
2. Skim latihan dan perkhidmatan atau LDP yang berperanan untuk meningkatkan kompetensi pegawai dan kakitangan dan perkhidmatan awam secara berterusan dikemaskinikan di mana kriteriakriteria kelayakan antara lain bertujuan untuk memastikan pegawai-pegawai dan kakitangan yang terpilih untuk LDP adalah mereka yang berprestasi dan berpotensi tinggi. Bagi LDP di luar negeri misalnya, tempat pengajian yang dibenarkan ialah institusi pengajian yang terkemuka sematamata untuk mengejar kualiti. Pada tahun 2013 seramai 505 orang pegawai dan kakitangan perkhidmatan awam telah dibenarkan mengikuti latihan dalam perkhidmatan dalam dan luar negeri.
3. Di peringkat kepimpinan program pembangunan eksekutif, berjalan dengan baik bagi kedua-dua peringkat menengah dan atas yang mana program ini dijalankan dengan kerjasama antara Jabatan Perkhidmatan Awam dan Institut Kepimpinan Inovasi dan Kemajuan ILIA, Universiti Brunei Darussalam, Kementerian Pendidikan. Ianya akan terus diperbaiki bersama dari masa ke masa untuk meningkatkan kapasiti kepimpinan pegawaipegawai kanan dalam mengurus organisasi masing-masing ke arah mencapai produktiviti dan kualiti kerja yang dikehendaki.

Institut Perkhidmatan Awam pula telah menyediakan kompetensi training framework bagi digunakan oleh semua agensi Kerajaan dalam mengenal pasti jenis-jenis kursus atau latihan yang bersesuaian di bidang pengurusan organisasi yang mana kursus-kursus ini pada tahun 2013/2014 seramai 5,405 orang pegawai dan kakitangan perkhidmatan awam telah mengikuti berbagai-bagai jenis latihan yang dikendalikan oleh Institut Perkhidmatan Awam yang menjurus kepada peningkatan kemahiran dan keupayaan dalam menjalankan tugas masing-masing.

Isu kedatangan bekerja dalam perkhidmatan awam terus diberikan perhatian sewajarnya selain untuk meningkatkan kesedaran dan tanggungjawab mengenainya. Langkah-langkah juga dibuat dalam mengemaskinikan sistem catatan kehadiran di semua agensi Kerajaan. Pada asasnya, catatan kehadiran bersistem ini adalah untuk memupuk rasa tanggungjawab dan komitmen anggota perkhidmatan awam bagi memastikan pemberian perkhidmatan kepada orang ramai tidak terjejas.

4. Pengauditan sumber tenaga manusia secara berterusan juga dijalankan oleh Jabatan Perkhidmatan Awam bagi meningkatkan lagi produktiviti agensi diaudit dengan membuat pendedahan serta penemuan mengenai kekuatan dan kelemahan pengurusan dan penggunaan sumber manusia. Hasil pengauditan ini dinilai dalam konteks konteks perbandingan dan amalan-amalan terbaik antarabangsa, pepadanan antara kelulusan dan tahapkemahiran dan penugasan termasuklah jua untuk memanfaatkan penggunaan ICT.

Selari dengan keperluan masa ini, beberapa perkhidmatan baru telah diperkenalkan secara online seperti sistem transaksi pembayaran Antara institusi-institusi kewangan dengan Jabatan Perbendaharaan secara elektronik payment gateway, system permohonan lesen perniagaan (business license system), Brunei Darussalam Healthcare Informations and Management Systems(BruHIMS) dan Sistem Keselamatan Amalan Pemandu Elektronik (e-Sikap).

Selain itu, beberapa perkhidmatan juga telah menggunakan aplikasi mobile untuk memberikan perkhidmatan dengan lebih mudah dan berkesan di bawah Government Employees Management Systems (GEMS). Aplikasi Pengurusan Aduan Jabatan Kerja Raya (JKRku). Aplikasi Ramalan Keadaan dan Maklumat Cuaca Jabatan Kaji cuaca (Weather WX) dan Aplikasi Pendaftaran Brunei Darussalam Healthcare Informations and Management Systems (BruHIMS).

Bagi memperkemas perkhidmatan kepada orang ramai supaya sentiasa selaras, berkesan dan mempunyai kesinambungan, Jawatankuasa Pandu Penyampaian Perkhidmatan kepada orang ramai akan sentiasa menjalankan pemantauan dan menerima aduan aduan orang ramai mengenai keberkesanan perkhidmatan perkhidmatan agensi-agensi Kerajaan.

Selain itu, Jabatan Perkhidmatan Pengurusan (MSD) turut membuat kajian terhadap pencapaian agensi-agensi Kerajaan dalam pelaksanaan Tekad Pamadulian Orang Ramai (TPOR). Pada tahun 2013, dari sebanyak 23 agensi yang banyak berurusan dengan orang ramai yang telah diperiksa, didapati sebanyak 207 TPOR telah diperbaharui bagi mencapai tahap perkhidmatan yang lebih baik.

Saya juga ingin memaklumkan bahawa dalam usaha untuk memperbaiki lagi penyampaian perkhidmatan kepada orang ramai Kerajaan telah menubuhkan dua pusat perkhidmatan setempat bagi industri pembinaan iaitu pihak yang berkuasa kawalan bangunan dan industri pembinaan ABCi di Kementerian Pembangunan dan juga bagi pemberian lesen-lesen perniagaan iaitu pusat penyelarasan perniagaan (Business Facilitation Center) di Kementerian Perindustrian dan Sumber-Sumber Utama yang memberikan kemudahan kepada orang ramai untuk berurusan dengan berbagai agensi dalam satu tempat.

Ini adalah value added kepada sistem pemberian perkhidmatan yang mula menampakkan produktiviti yang positif untuk terus dimajukan. Kesemua ini adalah kaedah-kaedah dan langkah-langkah yang telah dijalankan oleh agensi-agensi perkhidmatan awam dalam menyediakan landasan-landasan yang betul bagi menghasilkan perkhidmatan yang berkualiti dan produktiviti tinggi kepada rakyat dan penduduk Negara ini. Insya-Allah, dengan komitmen ketua-ketua jabatan untuk bekerja dalam koordinasi yang baik sesama agensi, maka produktiviti dalam penyampaian perkhidmatan akan dapat terus dipertingkatkan dari masa ke masa untuk memenuhi keperluan orang ramai. Terima kasih, Yang Berhormat Pengerusi.

3.10 Program Pembangunan Eksekutif Executive Development Programme

SOALAN

(YB Awang Haji Mohd. Shafiee bin Ahmad, Pada 11 Mac 2014, Ms.19)

Yang Berhormat Pengerusi berkaitan dengan Sumber Tenaga Manusia. Saya tertarik dengan kenyataan Yang Berhormat Menteri Kewangan II (Kedua) di Jabatan Perdana Menteri mengenai Program Pembangunan Eksekutif (Executive Development Programme – EDP). Dapat kiranya Jabatan Perdana Menteri menjelaskan di Dewan yang mulia ini. Adakah kajian atau penilaian telah dibuat ke atas keberkesanan Program Pembangunan Eksekutif terutama dalam usaha meningkatkan kualiti produktiviti dan sebagai langkah melahirkan pegawai-pegawai kanan yang lebih berkualiti dan sebagai thinker dalam pentadbiran Kerajaan? Adakah pemantauan dibuat ke atas rumusan-rumusan yang dihasilkan oleh pegawai-pegawai berkenaan semasa menghadiri program tersebut khususnya yang boleh membantu memperbaiki dasar dan sistem pentadbiran yang diamalkan dalam organisasi mereka bertugas.

JAWAPAN

(dari YB Menteri Kewangan II, pada 12 Mac 2014, Sesi Petang, Ms.13)

Izinkan kaola sekarang menjawab persoalan mengenai dengan Program Pembangunan Eksekutif yang juga disuarakan oleh Yang Berhormat Awang Haji Mohd. Shafiee bin Ahmad, Program Pembangunan Eksekutif masing-masing yang dinamakan Executive Development Programme For Middle Management Official (EDPMMO) dan Eksekutif Development Programme For Senior Government Official (EDPSGO) adalah bertujuan untuk mengasuh dan memberikan pengetahuan kepada pegawai-pegawai kanan dan pengurusan pertengahan kerajaan yang berpotensi untuk memegang jawatan yang lebih kanan termasuk ketua jabatan.

Ini adalah satu pelaburan pembangunan sumber manusia yang sangat penting dan perlu ditingkatkan dan ianya adalah sebagai pelaburan yang berfaedah khususnya dalam meningkatkan lagi kualiti perkhidmatan dan seterusnya membantu pencapaian Wawasan 2035 ke arah rakyat berpendidikan dan berkemahiran. Program-Program EDP adalah dianjurkan bersama dengan institut kepimpinan inovasi dan kemajuan (ILIA) UBD. Antara lain ia juga bertujuan untuk meningkatkan kualiti serta kemahiran dengan penekanan kepada aspek-aspek kepimpinan dan pengurusan bagi melahirkan pegawai-pegawai kanan yang benar-benar berkebolehan dan berkelayakan sebagai pemimpin dan dalam masa yang sama sebagai persediaan kita untuk rancangan penggantian ataupun succession plan.

Pada lazimnya, program ini mengandungi module – module pengurusan dan kepimpinan yang bertujuan untuk memastikan keberkesanan setiap program EDP mempunyai kualiti yang tinggi. Setiap cadangan program diteliti secara berterusan dan terperinci oleh pihak JPA dan dihadapkan kepada JPA bagi pertimbangan. Semasa menjalani program EDP, ILIA, ada membuat penilaian dalam tiga komponen:

1. Pembentangan secara individu penyertaan ataupun participation dan sumbangan dalam sesi dialog interaktif
2. Latihan secara berkumpulan dan latihan dalam kelas (classroom assignment).
3. Projek secara individu yang memfokuskan kepada penambahbaikan perkhidmatan awam sama ada dari segi dasar, proses ataupun penyampaian perkhidmatan. Bagi menilai pencapaian setiap peserta, ILIA, akan menghasilkan laporan prestasi individu, peserta-peserta program yang mana penilaiannya dibuat semasa program berjalan. Manakala, penilaian pencapaian ke atas program adalah dinilai daripada Laporan ILIA ke atas keseluruhan program dan maklum balas (feedback) dari peserta-peserta program.

Pada awal tahun ini, JPA telah membuat kajian mengenai pencapaian peserta-peserta program. Dari seramai 341 orang yang telah menghadiri Program EDPSGO sejak tahun 1996 sehingga 2013, seramai 261 orang telah pun memegang jawatan-jawatan utama di peringkat timbalan, ketua jabatan dan ke atas. Seramai 81 orang adalah pemegang jawatan-jawatan kanan yang lain. Bagi program EDPMMO dari seramai 313 orang peserta program sejak tahun 2003 sehingga 2013, semuanya telah memegang jawatan kanan yang mencapai sasaran program.

Pada kesimpulannya, program ini telah berjaya melahirkan pemimpin yang mempunyai kualiti sebagai pemikir dan pelaksana program-program pembaharuan yang membawa kepada perubahan di peringkat atasan dan menengah. Kaola akan menerangkan mengenai persoalan, adakah pemantauan dibuat terhadap pegawai semasa menghadiri Program Pembangunan yang dapat membantu membaiki dasar dalam sistem pentadbiran. Dalam memastikan program ini akan memberi kebaikan kepada peserta-peserta, modul-modul dalam program ini telah dibentuk untuk memberikan para peserta, antara lainnya ilmu pengetahuan, meningkatkan kebolehan berkomunikasi, berfikir secara kritikal, bekerja secara team work, menambah rangkaian perhubungan dan mengasuh kompetensi kepimpinan setelah menghadiri program ini.

Peserta-peserta program ini dipantau melalui penilaian dalam dua katogeri iaitu secara individu dan secara berkumpulan. Dari kategori individu, satu modul dimuatkan ke dalam Program EDPSGO iaitu penempatan kerja selama dua minggu di kementerian atau jabatan-jabatan kerajaan. Peserta program adalah dikehendaki untuk membuat kertas kerja penambahbaikan perkhidmatan awam sama ada dari segi dasar-dasar atau penambahbaikan proses atau penambahbaikan penyampaian perkhidmatan.

Hasil kertas kerja tersebut, pesertapeserta dinilai dari beberapa kriteria termasuklah dari segi kebolehan untuk berfikir ke hadapan, menganalisis dasar dan sistem perkhidmatan secara kritikal dan membuat cadangan-cadangan yang strategik. Dari kategori berkumpulan, peserta akan diberikan beberapa tugas (task) untuk dilaksanakan secara berkumpulan sama ada tugas yang menjurus kepada isu-isu semasa ataupun topik-topik strategik berkaitan dengan perkhidmatan awam. Tugas ini memberikan peluang kepada peserta-peserta secara berkumpulan untuk menilai, mengenal pasti dan seterusnya akan dapat mengusulkan cadangan-cadangan ke arah penyelesaian ataupun penambahbaikan. Melalui kategori ini, peserta dinilai dari aspek-aspek termasuk kepimpinan, bekerja secara berpasukan, memberikan cadangan-cadangan yang bernas, kebolehan dalam berkomunikasi secara efektif dan berkesan serta berfikiran secara kritikal. Dengan adanya tenaga pengajar ILIA yang berkalibar dari dalam dan luar negeri, maka prestasi peserta-peserta program akan sentiasa dipantau dan dibimbing sepanjang program tersebut, yang bertepatan dengan objektif program ini sebagai persediaan dalam membantu membaiki dasar dan sistem pentadbiran awam di kementerian dan jabatan-jabatan masing-masing.

3.11 Kekosongan Jawatan di Peringkat Pengurusan

SOALAN

(Dari YB Awang Haji Mohd. Shafiee bin Ahmad, Pada 11 Mac 2014 Sesi Petang, Ms. 17)

Seterusnya, kaola ajukan rancangan penggantian (succession planning). Saya tertarik dengan pernyataan Yang Berhormat Menteri Kewangan II (Kedua) di Jabatan Perdana Menteri semasa membentangkan kertas cadangan Rang Undang-Undang (2014) Perbekalan 2014/2045 kelmarin, khususnya mengenai langkah-langkah rancangan penggantian dalam perkhidmatan awam. Saya ingin pihak Jabatan Perdana Menteri mengongsikan jumlah jawatan di peringkat pengurusan seperti Penolong Pengarah Kumpulan 3, 2 dan 1 sehingga

Pengarah dalam tanggagaji Superscale C ke atas yang masih belum diisikan. Saya juga ingin mengetahui, apakah kesan ke atas produktiviti di perkhidmatan awam dengan banyaknya kekosongan jawatan-jawatan di peringkat pengurusan yang penting ini?

JAWAPAN

(Dari YB Menteri Kewangan II, pada 12 Mac 2014, Sesi Petang, M.s. 10)

Untuk makluman Yang Berhormat, terdapat sejumlah 290 kekosongan jawatan di Bahagian I sebanyak 83 jawatan adalah dalam sukatan gaji Superscale C dan ke atas. Tidak dinafikan memang terdapat isu mengisikan jawatan-jawatan utama, oleh sebab itulah pihak Jabatan Perkhidmatan Awam mengeluarkan garis panduan mengenai rancangan penggantian dan model kompetensi yang akan membantu kementerian dan jabatan dalam membuat perancangan penggantian untuk mengisikan jawatan-jawatan utama dalam jangka waktu sederhana dan panjang.

3.12 Cuti Khas Menunaikan Fardhu Haji

SOALAN

(Dari YB Awang Haji Sulaiman bin Haji Ahad, pada 11 Mac 2014, Sesi Petang, Ms.21)

Mengenai Cuti Khas untuk menunaikan fardu haji, hanya diberikan kepada pegawai-pegawai Kerajaan Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan Haji Hassanal Bolkiah Mu'izzaddin Waddaulah ibni Almarhum Sultan Haji Omar 'Ali Saifuddien Sa'adul Khairi Waddien, Sultan dan Yang Di-Pertuan Negara Brunei Darussalam.

Pegawai yang dikurniakan tambang tersebut, boleh memulakan cuti 2 hari sebelum ke Arab Saudi dan 2 hari sesudah sampai di Negara ini untuk bekerja semula. Kaola di Dewan yang mulia ini, mencadangkan supaya pihak Kerajaan melalui jabatan yang berkenaan agar tempoh cuti 2 hari setelah kembali dari menunaikan fardu haji akan dapat ditambah tempohnya kerana tempoh yang bersesuaian ini akan memberi masa yang mencukupi bagi saudara mara berziarah dan memberi peluang rehat yang mencukupi kepada mereka.

JAWAPAN:

(daripada YB Menteri Kewangan ke II, pada 12 Mac 2014, Sesi petang, Ms. 15)

Kaola sekarang, ingin menjawab soalan daripada Yang Berhormat Awang Haji Sulaiman bin Ahad, mengenai cadangan beliau bagi Cuti Khas menunaikan fardu haji dengan memanjangkan tempoh cuti lebih 2 hari sesudah menunaikan fardu haji bagi memberikan masa kepada sanak saudara untuk ziarah.

Sebenarnya, kemudahan cuti menunaikan fardhu haji adalah merujuk kepada Surat Keliling Jabatan Setiausaha Tetap Kerajaan Bilangan 29/1975, bahawa pegawai yang dikurniakan tambang tersebut boleh memulakan cuti 2 hari sebelum bertolak ke Arab Saudi dan 2 hari sesudah sampai ke negara ini. Ini termasuklah sepanjang tempoh semasa mereka mengerjakan farhu haji. Cuti khas ini tidak menjejaskan kelayakan cuti tahunan mereka. Jika pegawai berkenaan berhasrat untuk menambah bilangan hari cuti berkenaan, sama ada sebelum ataupun selepas menunaikan fardu haji, pegawai berkenaan bolehlah memohon menggunakan cuti tahunan.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, peruntukan cuti tahunan diberikan kepada semua pegawai kerajaan dalam perkhidmatan awam yang berjawatan tetap, sebulan ke sebulan dan open vote dengan kadar-kadar tertentu mengikut bahagian dan umur bagi setiap 12 bulan kalendar perkhidmatan. Sebagai contoh, bagi pegawai berumur di bawah 40 tahun dalam Bahagian I dan II, kadar cuti bagi setiap 12 bulan adalah berjumlah 42 hari, manakala, bagi pegawai yang berumur 40 tahun ke atas dalam Bahagian I dan II, kadar cuti ditambah kepada 50 hari. Bagi pegawai dalam Bahagian III, IV dan IV yang berumur 40 tahun ke bawah, kadar cuti adalah masing-masing 26 hari, 24 hari dan 22 hari. Manakala, bagi pegawai dalam Bahagian III, IV dan IV yang berumur 40 tahun ke atas, adalah masing-masing 34 hari, 30 hari dan 27 hari. Kadar cuti tahunan bagi negara ini dengan kadar maksimum 50 hari dan minimum 22 hari setahun adalah dikira tinggi jika dibandingkan dengan negara-negara luar. Oleh itu, pegawai dan kakitangan yang ingin menunaikan fardu haji perlulah merancang cuti dengan lebih awal untuk digunakan semasa musim haji.

3.13 Cuti Awam Di Tambah Sehari Bagi Hari Raya Aidiladha

SOALAN

(Dari YB Awang Haji Gapor @ Haji Md. Daud bin Karim, Pada 12 Mac 2014, Sesi Pagi, Ms 25)

Alhamdulillah, sambutan Majlis Ibadah Korban sempena Hari Raya Aidiladha di negara ini mendapat sambutan yang sangat-sangat menggalakkan dari setahun ke setahun terutamanya daripada kementerian - kementerian, jabatan-jabatan, syarikat-syarikat swasta dan penduduk-penduduk kampung di seluruh negara. Cadangan kaola, supaya cuti awam Hari Raya Aidiladha sehari, dicadangkan kepada dua hari untuk memberikan peluang kepada kementerian kementerian dan jabatan-jabatan serta syarikat-syarikat swasta dan penduduk-penduduk kampung untuk mengadakan Majlis Ibadah Korban yang penuh berkeabajikan ini pada hari kedua di samping tidak menjejaskan waktu-waktu bekerja.

JAWAPAN

(Dari YB Menteri Kewangan Ke II, Pada 12 Mac 2014, Sesi petang, Ms. 17)

Sekarang koala ingin menjawab persoalan yang ditimbulkan oleh Yang Berhormat Awang Haji Gapor @ Haji Md. Daud bin Karim, mengenai cadangan supaya cuti awam Hari Raya Aidiladha ditambah lagi 1 hari. Sebagaimana yang kita sedia maklum, pada setiap tahun Kerajaan Kebawah Duli Yang Maha Mulia mengistiharkan hari-hari kelepasan awam bagi Negara Brunei Darussalam yang kesemuanya berjumlah 15 hari termasuk 1 hari kelepasan awam bagi cuti Hari Raya Aidiladha pada setiap 10 Zulhijah.

Berkaitan dengan ini, umat Islam adalah dituntut untuk menjalankan ibadah Korban pada hari pertama Hari Raya Aidiladha dan pada 3 hari tasyrik berikutnya dengan keinsafan dan kesedaran beribadah. Perbagai pihak dan masyarakat kita telah mengerjakan ibadah korban setiap tahun. Ini termasuklah di kalangan penduduk, kampung, pegawai-pegawai Kerajaan dan swasta dan pihak persendirian. Oleh kerana hari kelepasan awam ini hanya ada satu hari, maka hari-hari tashrik dengan sendirinya akan jatuh pada hari bekerja.

Bagi mereka yang berkhidmat dengan sektor Kerajaan dan swasta, setentunya ketua jabatan masing-masing akan memberikan kelonggaran waktu bekerja pada kakitangan mereka untuk melaksanakan ibadah Korban bagi jabatan masing-masing pada salah satu hari tashrik tersebut. Sungguhpun majlis ibadah Korban diadakan pada hari bekerja tapi bukanlah bermakna operasi jabatan diberhentikan sama sekali. Oleh itu, produktiviti dan operasi perkhidmatan jabatan tidak juga begitu terjejas sebaliknya jika cuti bagi hari Aidiladha ditambah secara langsung jabatan-jabatan tidak beroperasi pada hari tersebut dan setentunya menjejaskan operasi.

Oleh itu, kaola berpendapat bahawa kemudahan yang diberikan pada masa ini adalah mencukupi dan pertimbangan-pertimbangan yang boleh dibuat oleh agensi Kerajaan dan swasta bagi memberikan kelonggaran bagi waktu-waktu bekerja adalah bersesuaian untuk diteruskan dalam kita sama-sama membesarkan hari-hari kebesaran Islam.

3.14 Pengambilan Pekerja Bergaji Hari

SOALAN

(Dari YB Awang Haji Tahamit bin Haji Nudin, Pada 12 Mac 2014, Sesi Pagi, Ms 27)

Pengambilan tenaga kerja secara bergaji hari di jabatan-jabatan kerajaan merupakan usaha yang baik untuk membantu rakyat mencari pekerjaan. Pengambilan secara gaji hari ini amat mudah dan tepat. Pengambilan secara gaji hari ini, walaupun dilihat untuk memudahkan jabatan tetapi berlaku juga proses pengambilan yang terlalu lama hingga memakan masa berbulan-bulan. Sejauh ini, adakah pihak Suruhanjaya Perkhidmatan Awam (SPA) dan Jabatan Perkhidmatan Awam (JPA) membuat pemantauan terhadap tatacara pengambilan tenaga kerja itu secara betul dan teratur demi mengelakkan pembaziran pengambilan kakitangan yang tidak berkelayakan untuk dimasukkan dalam sektor kerajaan? Adakah keterlibatan pihak SPA dan JPA dalam proses pengambilan tersebut dibuat dengan telus agar tidak berlaku ketidakadilan dalam pengambilan kakitangan tersebut?

JAWAPAN

(Dari YB Menteri Kewangan Ke II, Pada 12 Mac 2014, Sesi Petang, Ms. 18)

Kaola seterusnya ingin menjawab persoalan yang dikemukakan oleh Yang Berhormat Awang Haji Tahamit bin Haji Nudin mengenai pengambilan bergaji hari. Dasar yang mengawal bagi proses pengambilan bergaji hari pada masa ini, adalah Surat Keliling Jabatan Perdana Menteri Bilangan: 2/2007 iaitu Tatacara Pengambilan Lulusan Ijazah dan Diploma Tertinggi Kebangsaan secara bergaji hari bagi menggunakan establish post dan kedua Surat Pemberitahuan Jabatan Perkhidmatan Awam Bilangan: 12/2013 iaitu Garis Panduan Tatacara Pengambilan Pekerja-Pekerja Bergaji Hari (bagi peruntukan berulang-ulang).

Kedua-dua dasar berkenaan pada asasnya memberikan peluang kepada ketua-ketua jabatan untuk membuat dan melaksanakan proses pemilihan dan juga memberikan ruang kepada ketua ketua jabatan untuk membuat pilihan calon-calon yang berkelayakkan dan bersesuaian dengan keperluan kementerian dan jabatan-jabatan masing-masing.

Di samping itu juga, dengan pelaksanaan proses pengambilan dibuat oleh kementerian dan jabatan masing masing, maka ia akan menjimatkan masa dan calon yang dipilih berdasarkan kriteria-kriteria kementerian dan jabatan. Bagi proses pengambilan pekerja bergaji hari menggunakan peruntukan berulang-ulang, setiap kementerian dan jabatan setelah selesai membuat pemilihan, menghadapkan sokongan dan dokumen yang telah menyatakan dalam Surat Pemberitahuan Jabatan Perkhidmatan Awam dengan lengkap dan teratur untuk penelitian Jabatan Perkhidmatan Awam. Setelah itu, pihak Jabatan Perkhidmatan Awam akan meneliti untuk memastikan semua calon yang disokong untuk diambil adalah teratur mengikut dasar-dasar yang berkuat kuasa pada masa ini, yang melibatkan gelaran jawatan, tangga gaji dan huraian tugas dan tanggungjawab.

Manakala, bagi pengambilan lepasan ijazah dan diploma tertinggi kebangsaan (HND), secara bergaji hari menurut Surat Keliling Jabatan Perdana Menteri Bilangan: 2/2007, proses pengambilan yang dikendalikan oleh kementerian dan jabatan akan diteliti oleh pihak Suruhanjaya Perkhidmatan Awam (SPA) apabila sokongan diterima bagi proses lantikan bergaji bulan. Jika proses pemilihan tidak mematuhi peraturan, maka Suruhanjaya Perkhidmatan Awam (SPA) akan mengembalikan ke kementerian bagi mendapat maklumat lanjut.

3.15 Job Mismatch

SOALAN

(Dari YB Awang Haji Tahamit bin Haji Nudin, Pada 12 Mac 2014, Sesi Pagi, Ms. 28)

Biasiswa pendidikan kerajaan banyak menghantar pelajar dalam berbagai bidang. Setelah mereka mendapat ijazah, mereka diambil di kementerian-kementerian dan jabatan-jabatan kerajaan. Banyak juga antara mereka ini diambil berkerja bukan dalam bidang kelulusan mereka (job mismatch). Ini sudah tentunya akan menyulitkan pekerja-pekerja tersebut.

Mereka akan terpaksa mempelajari bidang baru yang mungkin akan memakan masa. Ini juga akan mengurangkan produktiviti jabatan.

JAWAPAN

(Dari YB Menteri Kewangan Ke II, Pada 13 Mac 2014, Sesi Pagi, Ms. 18)

Sekarang, kaola akan menjawab soalan daripada Yang Berhormat Awang Haji Tahamit bin Haji Nudin mengenai biasiswa pendidikan Kerajaan yang mengikut beliau, penuntut penuntut lepasan daripada universiti dan sebagainya setelah mengambil ijazah di pelbagai bidang, bekerja bukan dalam pengurusan bidang mereka (job mismatch) sehingga terpaksa mempelajari bidang baru. Yang Berhormat Pengerusi dan Ahli-Ahli Yang Berhormat, perlu dimaklumkan di sini bahawa Rancangan Sumber Tenaga Manusia adalah salah satu komponen yang penting bagi memastikan keperluan sumber tenaga manusia dapat dibekalkan secara berterusan untuk memenuhi pasaran kerja. Untuk itu, agensi-agensi Kerajaan menyediakan perancangan mengikut keperluan dari segi disiplin atau bidang yang dikehendaki.

Pada biasanya, pasaran pekerjaan menentukan permintaan terhadap kelayakan-kelayakan untuk jawatan-jawatan yang terdapat dalam pasaran. Jawatan-jawatan yang memerlukan pengkhususan bidang seperti doktor, jurutera, ahli ekonomi, pegawai undang-undang dan seumpamanya, jelas memerlukan kelulusan masing-masing dalam bidang khusus ini. Walau bagaimanapun, bagi jawatan-jawatan yang bersifat am, boleh diisikan oleh pemegang-pemegang kelulusan dalam pelbagai bidang termasuk profesional yang khusus. Dalam situasi ini, pada asasnya apa yang diperlukan oleh jawatan-jawatan ini ialah trained mind berikutan dari latihan pengajian tinggi, potensi kebolehan dan keupayaan untuk menjalani adaptasi tersebut termasuk dalam pekerjaan yang tidak secara langsung berkaitan dengan kelayakan utama. Dalam keadaan ini, ianya juga tertakluk kepada minat dan keinginan individu untuk memilih kerjaya yang tidak semestinya berkaitan secara langsung dengan kelulusan. Kedudukan ini adalah biasa, yang peluang individu untuk mendapatkan pekerjaan adalah tertakluk bukan semata-mata kepada bidang kelulusannya malahan aspek-aspek potensi, sikap, kemahuan dan seumpamanya. Sebab itu, adalah menjadi kebiasaan dalam memilih individu untuk dilantik secara kompetitif, bermacam-macam kaedah ujian seperti psychometric test diguna pakai. Sebagai kesimpulan, keperluan individu apabila mendapat pekerjaan untuk diberikan latihan-latihan yang tidak berkaitan dengan kelulusan asasnya adalah perkara biasa dan ianya kurang bertepatan dilihat sebagai mismatch (bebanan).

4 Isu – isu yang berkaitan dengan perkhidmatan awam (semasa membincangkan kementerian lain

4.1 Kemudahan Elaun Kurnia Khas bagi Anggota Bomba dan Penyelamat.

SOALAN

(Ditujukan kepada Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri, daripada YB Awang Haji Mohd. Shafiee bin Ahmad Hari Sabtu, 15 Mac 2014 Sesi Pagi, Ms. 19).

Jabatan Bomba dan Penyelamat. Anggota pasukan polis telah menunjukkan prestasi yang begitu cemerlang, bersama-sama dengan anggota keselamatan yang lain, serta telah dapat memainkan peranan mereka bukan sahaja di waktu banjir, yang baru berlaku pada bulan Januari yang baru lalu, tetapi juga banjir dan tanah susur sebelumnya.

Kaola di Dewan yang mulia ini, sukacita menyampaikan suara anggota-anggota bomba di negara ini, memohon pihak Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri, kiranya dapat memanjangkan sokongan kepada pihak yang berkenaan bagi mempertimbangkan kemudahan Elaun Kurnia Khas supaya dapat diselaraskan pembayarannya dengan anggota beruniform yang lain, seperti anggota Pasukan Polis Diraja Brunei, anggota Angkatan Bersenjata Diraja Brunei dan anggota di Jabatan Penjara seperti mana dalam titah Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan Haji Hassanal Bolkiah Mu'izzaddin Waddaulah ibni Almarhum Sultan Haji Omar „Ali Saifuddien Sa“adul Khairi Waddien, Sultan dan Yang Di-Pertuan Negara Brunei Darussalam.

Yang Berhormat, izinkan kaola membaca sebahagian daripada titah Baginda. “Menyedari hakikat untuk menampung sara hidup, gaji pegawai-pegawai dan kakitangan Kerajaan Beta, terutama sekali mereka yang berpendapatan rendah, maka mulai 1 Julai 1987 Beta telah menganugerahkan Elaun Kurnia Khas kepada pegawai-pegawai dan kakitangan Kerajaan Beta daripada Bahagian II ke bawah sebanyak \$100.00 sebulan, dan mulai 1 Mei 1991, dinaikkan kadarnya pada \$150.00 hingga \$200.00 sebulan dengan melaratkannya kepada pegawai-pegawai dan kakitangan Angkatan Bersenjata Diraja Brunei, Pasukan Polis Diraja Brunei dan Jabatan-Jabatan Bomba dan Penjara yang sudah menerima Elaun P.”

JAWAPAN

(Daripada YB Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri, Pada 15 Mac 2014, Sesi Pagi, Ms. 20)

Mengenai Jabatan Bomba dan Penyelamat, dipuji juga telah melakukan tugasnya yang sama dengan anggota-anggota perkhidmatan yang beruniform. Ada satu perkara, anggota anggota bomba ini tidak menerima Elaun Kurnia Khas sebagaimana anggota-anggota yang beruniform yang lain, Yang Berhormat menyampaikan supaya kementerian akan dapat menyampaikan atau memanjangkan kepada pihak-pihak berkenaan mengenai kedudukan mereka ini. Kedudukan mereka yang tidak mendapat elaun tersebut, kaola mengambil ingatan ataupun mencatat untuk perhatian kementerian.

JAWAPAN

(Daripada Yang Berhormat Menteri Kewangan II (Kedua), Pada 17 Mac 2014, Sesi Petang Ms. 5)

Kaola ingin menjawab satu persoalan yang telah ditimbulkan oleh Yang Berhormat Awang Haji Mohd. Shafiee bin Ahmad mengenai Elaun Kurnia Khas yang diberikan kepada pegawai dan kakitangan dalam pasukan Bomba dan anggota beruniform yang lain. Intervention kaola ini hanyalah membetulkan fakta berhubung kenyataan Yang Berhormat tersebut pada hari Sabtu yang lepas, Yang Berhormat Awang Haji Mohd. Shafiee bin Ahmad mencadangkan agar pihak yang berkenaan untuk mempertimbangkan kemudahan Elaun Kurnia Khas supaya dapat diselaraskan pembayarannya dengan anggota beruniform yang lain. Untuk makluman Ahli-Ahli Yang Berhormat bahawa pemberian Elaun Kurnia Khas adalah berdasarkan Surat Keliling Kementerian Kewangan bilangan 1/1991 bertarikh 18 Mei 1991, berdasarkan surat keliling tersebut, anggota pasukan bomba dan anggota pasukan beruniform yang disebutkan oleh Yang Berhormat itu telah pun dihulurkan Elaun Kurnia Khas berkuatkuasa mulai 1 Mei 1991 cuma jumlah yang dibayar adalah diselaraskan mengambil kira jumlah anggota Jabatan Bomba dan Penyelamat telah pun menerima Elaun 'P' sebanyak \$100.00 sebulan. Contohnya, bagi Bahagian II pegawai-pegawai ini menerima Elaun Kurnia Khas sebanyak \$50.00 sebulan, Bahagian III sebanyak \$70.00 sebulan dan Bahagian IV dan ke bawah \$100.00 sebulan. Ini menjadikan jumlah elaun yang mereka terima pada keseluruhannya adalah sama dengan pegawai-pegawai dan kakitangan dalam perkhidmatan awam yang lain.

4.2 Jawatan Tidak Berpencen bagi Jabatan Bomba dan Penyelamat

SOALAN

(Ditujukan kepada Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri, Daripada Yang Berhormat Datin Paduka Dayang Hajah Salbiah binti Haji Sulaiman, Pada 17 Mac 2014, Sesi Pagi, Ms. 13)

Berhubung dengan jawatan tidak berpencen bagi anggota Bomba, yang perkara ini telah ditimbulkan oleh Yang Berhormat Awang Haji Sulaiman bin Haji Ahad. Di sini, kaola hanya ingin menambah bahawa pasukan keselamatan yang beruniform yang juga turut dikekalkan jawatannya sebagai berpencen, bukan sahaja anggota Angkatan Bersejata Diraja Brunei malah juga Pasukan Polis Diraja Brunei dan juga Jabatan Penjara. Kaola juga ingin menimbulkan bahawa Pasukan Bomba Lapangan Terbang Antarbangsa di bawah

Kementerian Perhubungan juga menghadapi perkara yang sama. Jadinya, untuk memberikan penjelasan yang jelas kepada semua anggota Pasukan Bomba, kaola juga ingin mahu tahu, apakah sebabnya Kerajaan telah mengeluarkan jawatan Bomba yang dulunya telah disenaraikan sebagai jawatan berpencen dan kaola memohon penjelasan juga kenapa Jabatan Penjara telah dikekalkan sebagai jawatan berpencen?

JAWAPAN

(Daripada YB Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri, Pada 17 Mac 2014, Ms. 21)

Mengapa ahli-ahli Pasukan Bomba yang beruniform dikeluarkan daripada ahli-ahli yang beruniform yang lain, yang menerima pencen, mereka tidak menerima pencen. Perkara ini telah pun ditimbulkan oleh salah seorang Ahli Yang Berhormat sebelum ini dan kaola sengahaja diam. Perkara ini, sudah berkali-kali ditimbulkan, kaola sendiri memerlukan masa untuk melakukan penyiasatan yang lebih detail mengenai perkara ini, terutama sekali dari segi undang-undang. Kalau ada undang-undang mempersyaratkan perkhidmatan mereka, perkhidmatan berpencen tetapi tidak berpencen ataupun perkhidmatan mereka dalam undang-undang tidak berpencen. Jadi, berkebetulan dengan pertanyaan tadi, mengapa itu adalah sebahagian daripada exercise yang akan abis kaola di Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri untuk melakukan penyiasatan lebih lanjut.

JAWAPAN

(Daripada YB Menteri Kewangan Ke II (Kedua), Pada 17 Mac 2014 Sesi Petang, Ms. 6).

Bagi menambah penerangan yang disampaikan oleh Yang Berhormat Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri mengenai soalan yang diajukan oleh Yang Berhormat Datin Paduka Dayang Hajah Salbiah binti Haji Sulaiman, iaitu kenapa jawatan bomba dikeluarkan dari jawatan berpencen, yang kaola hanya ingin membuat penjelasan yang ringkas seperti berikut. Sebelum Skim Tabung Amanah Pekerja (TAP) mulai diperkenalkan pada 1 Januari 1993, semua warga perkhidmatan awam yang bersara wajib termasuk anggota bomba akan menerima pencen tertakluk pada syarat-syarat berikut iaitu;

- i. Terdiri daripada rakyat Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan dan Yang Di-pertuan Negara Brunei Darussalam dalam Jawatan Tetap dan berpencen bagi Bahagian I, II, III dan IV dan;
- ii. Berkhidmat tidak kurang dari 10 tahun, lantikan sebelum 1 Januari 1993 sudah ditetapkan dalam jawatan pertamanya.
- iii. Usia 55 tahun. Walau bagaimanapun, pada 1 Januari 1993, Kerajaan Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan dan Yang Di-Pertuan, Negara Brunei Darussalam telah memperkenalkan Skim Tabung Amanah Pekerja untuk dilaksanakan bagi semua pegawai dan kakitangan Kerajaan Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan dan Yang Di-Pertuan, Negara Brunei Darussalam yang dahulunya berpencen kecuali pegawai dan kakitangan yang masih di dalam jawatan berpencen seperti berikut:
 - Anggota Angkatan Bersenjata Diraja Brunei;
 - Anggota Polis Diraja Brunei;
 - Pegawai dan Kakitangan Jabatan Penjara dalam Bahagian IV dan keatas.

Jadinya, berasaskan kepada peraturan ini, mulai 1 Januari 1993, semua penjawat awam dalam Perkhidmatan Tetap, Perkhidmatan Open-Vote, Perkhidmatan Kontrak dan Perkhidmatan Bergaji Hari termasuk Anggota Bomba dan Penyelamat adalah diwajibkan untuk mengikuti Skim Tabung Amanah Pekerja.

Dalam konteks ini, adalah tidak bertepatan untuk menyatakan bahawa jawatan Bomba yang dahulunya disenaraikan sebagai jawatan berpencen dikeluarkan dari jawatan berpencen.

4.3 Pampasan Kewangan Bagi Pekerja yang Mengalami Kecederaan

SOALAN

(Ditujukan kepada Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri, Daripada Yang Berhormat Datin Paduka Dayang Hajah Salbiah binti Haji Sulaiman, Pada 17 Mac 2014, Sesi Pagi, Ms. 13)

Mengenai perkara yang telah ditimbulkan oleh Yang Berhormat Awang Haji Zulkifli bin Haji Abdul Hamid. Berhubung dengan perbincangan mengenai kesejahteraan para pekerja di sektor swasta, kaola telah meneliti Perintah Pekerjaan 2009 (Employment Order, 2009). Melalui Perintah Pekerjaan 2009 ini, adalah jelas bahawa kebajikan dan kesejahteraan di sektor swasta adalah terjamin jika perintah ini dilaksanakan dengan berkesannya. Perintah ini

telah memberi perlindungan kepada para pekerja dari segi kontrak perkhidmatan, pembayaran gaji, waktu-waktubekerja termasuk bekerja semasa hari rehat dan hari kelepasan awam. Hanya satu perkara yang tidak dimuatkan dalam perintah berkenaan, iaitu berhubung dengan pampasan kewangan (compensation claims) kepada pekerja-pekerja yang mengalami kecederaan disebabkan tugas yang dijalankan dan tidak berupaya untuk meneruskan pekerjaan mereka atau apabila menyebabkan mereka kehilangan jiwa. Perkara ini mungkin perlu difikirkan oleh Pejabat Buruh. Kaola maklum juga, Pejabat Buruh telah melakukan roadshows untuk menyebarkan pengetahuan mengenai Perintah Pekerjaan, 2009 kepada sektor swasta. Bagaimanapun, nampaknya ia masih belum berkesan sepenuhnya, kerana masalah-masalah yang dihadapi oleh pekerja-pekerja di sektorswasta terus juga didengar. Diharap, cadangan yang telah disuarakan Oleh Yang Berhormat Awang Haji Zulkipli bin Haji Abdul Hamid akan membantu pelaksanaan yang lebih berkesan kepada Perintah Pekerjaan, 2009 ini.

JAWAPAN

(Dari YB Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri, Pada 17 Mac 2014 Sesi Pagi, Ms. 22)

Mengenai Perintah Pekerjaan, yang sudah dikaji oleh Yang Berhormat itu, jikalau dilaksanakan sepenuhnya tentu sekali memberi perlindungan kesejahteraan kepada pekerja-pekerja tempatan. Apa yang kurang daripada Perintah Pekerjaan itu ialah Pampasan Perintah Pekerjaan 2009. Mengenai pampasan ini, tahun lepas sudah dinyatakan, bahawa usaha telah dibuat dan sekarang kaola dapat menyatakan usaha itu di peringkat yang terakhir. Insyallah, ia akan dapat dilaksanakan dengan pindaan kepada undang-undang yang berkenaan.

4.4 Gaji dan Faedah bagi Pekerja Tempatan dan Asing

SOALAN

(Ditujukan kepada Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri, Daripada Yang Berhormat Datin Paduka Dayang Hajah Salbiah binti Haji Sulaiman, Pada 17 Mac 2014, Sesi Pagi, Ms. 13).

Berhubung dengan gaji yang terlalu rendah, yang diterima oleh sebilangan pekerja di sektor swasta, beberapa cadangan sebelum ini telah juga disuarakan di Dewan yang mulia ini. Alhamdulillah, menurut keterangan Yang Berhormat Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri,

kementerian telah menyediakan satu kertas yang mengandungi cadangan-cadangan untuk mengimbangkan faedah-faedah gaji dan layanan yang diberikan oleh majikan kepada pekerja-pekerja tempatan dengan yang diberikan kepada pekerja-pekerja asing.

JAWAPAN

(Daripada YB Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri, Pada 17 Mac 2014, Sesi Pagi Ms. 22)

Mengenai gaji rendah bagi pekerja-pekerja tempatan. Yang Berhormat menyokong usaha Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri menyiapkan satu kertas yang dinamakan *fair package*, yang pada masa ini diperkemas dan akan dirundingkan dengan pihak-pihak majikan sebagaimana dinyatakan. Yang Berhormat menyokong sepenuhnya, kaola ucapkan terima kasih, mudah-mudahan akan mendapat respons yang baik daripada stakeholder iaitu majikan-majikan. Kaola memang percaya, kalau pendekatan dibuat dengan sebaik-baiknya stakeholder, majikan-majikan akan memberikan kerjasama, contohnya dalam jobfairs yang dibuat oleh Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri. Ramai majikan tampil untuk ikut serta dalam job fair dan menawarkan beberapa jawatan-jawatan kosong mereka dengan mengadakan interview dalam masa job fair. Begitu juga, dalam skim yang dibuat untuk latihan SLP, latihan untuk bekerja. Hampir 400 jumlah majikan ikut serta dalam skim ini. Kaola yakin, langkah Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri untuk berunding dengan stakeholder, majikan-majikan bagi memperseimbangkan faedah-faedah gaji dan kemudahan-kemudahan, layanan yang diberikan kepada pekerja-pekerja tempatan dengan yang diberikan kepada pekerja-pekerja asing itu akan berjaya dengan cara perundingan yang sebaik-baiknya.

4.5 Gelaran Jawatan Pembersih

SOALAN

(Daripada Yang Berhormat Haji Awang Ahmad Morshidi bin Pehin Orang Kaya Digadong Seri Diraja Dato Laila Utama Haji Awang Abdul Rahman: Pada 17 Mac 2014, Sesi, Ms. 20)

Pengambilan tenaga kerja terhalang kerana tidak ada calon-calon yang tampil dalam kerjaya sebagai pembersih. Kalau inilah sebabnya, kenapa ia tidak dipelbagai cara untuk menamakan jawatan dengan nama baru seperti negeri lain yang menamai pegawai perkhidmatan atau lain-lain nama yang menarik dan menyesuaikan nama baru itu yang itu tidak berhubung kait

langsung dengan pekerjaan mereka. Apabila mereka mengenalkan pekerjaan mereka kepada rakan-rakan atau keluarga mereka, mereka tidak akan terasa rendah diri kerana nama jawatan itu tidak langsung menyebut apa yang mereka buat. Skim perkhidmatan perlulah juga diangkat serta dilaraskan dengan keterangan jawatan job description kerana mereka ini akan berdepan dengan banyak risiko seperti jangkitan penyakit daripada sampah-sarap yang dikendalikan panas terik matahari, hujan ribut, kemalangan di tapak perkhidmatan pekerjaan. Tarikan atau intensif ini diharapkan supaya mereka lama bekerja dan lain-lain lagi.

4.6 Kenaikan Pangkat Laluan Laju

SOALAN

(Dari YB Awang Haji Mohd. Shafiee bin Ahmad, pada 11 Mac 2014, Sesi Petang, Ms. 18)

Seterusnya, Kenaikan Pangkat Laluan Laju. Berkaitan dengan perkara di atas, saya difahamkan ada kaedah Kenaikan Pangkat Laluan Laju bagi Pegawai- Pegawai Perkhidmatan Awam Bahagian II ke atas yang telah diguna pakai sebagai langkah Rancangan Penggantian (Succession Planning) ini. Soalan saya, adakah terdapat jawatankuasa yang mempertimbangkan Kenaikan Laluan Laju? Berapa ramaikah sudah pegawai-pegawai yang dipertimbangkan dan dibenarkan untuk dinaikkan dalam Kenaikan Pangkat Laluan Laju ini?

JAWAPAN

(Dari YB Menteri Kewangan ke II, Pada 12 Mac 2014, Sesi Petang, Ms. 9)

Sekarang kaola ingin menjawab persoalan-persoalan yang telah diajukan oleh Yang Berhormat Awang Haji Mohd. Shafiee bin Ahmad berkenaan Kenaikan Pangkat Laluan Laju (KPLL). Kaola sangat-sangat berterima kasih atas soalan ini dan kaola akan mengongsikan mengenai apa sebenarnya (KPLL) ini iaitu Kenaikan Pangkat Laluan Laju dan juga perkembangannya. Kaedah (KPLL) ini adalah bagi pegawai-pegawai perkhidmatan awam dalam Bahagian II ke atas yang dikategorikan sebagai High Flyer yang berpotensi untuk memegang jawatan yang lebih tinggi secara lebih cepat dari tempoh biasa dengan memenuhi kriteria tertentu. (KPLL) adalah sebahagian dari Rancangan Penggantian (Succession Plan) pegawai-pegawai Bahagian II ke atas dalam perkhidmatan awam. Kenaikan pangkat di bawah (KPLL) didasarkan kepada merit yang tidak semata-mata atas kelamaan perkhidmatan ataupun seniority. Sungguhpun pegawai-pegawai di bawah (KPLL) dinaikkan pangkat dalam

tempoh yang lebih cepat, mereka ini masih lagi dikehendaki memenuhi keperluan dalam skim perkhidmatan seperti peperiksaan dan seumpamanya. Pegawai-pegawai yang diperakukan di bawah kaedah (KPLL) ini akan melalui temu duga bagi mengesahkan kedudukan luar biasa pegawai-pegawai dari segi kebolehan, prestasi dan potensi sebagai sesuai memegang jawatan yang kosong. Kerajaan telah pun menubuhkan Badan Menilai Program Asuhan Pengurusan dan Profesional pada 7 Ogos 2013 bagi pelaksanaan (KPLL) yang antara lainnya bertanggungjawab:

1. Mengesahkan sokongan untuk proses seterusnya termasuk temu duga oleh Panel Temuduga Khas di bawah Badan Menilai Program Asuhan Pengurusan dan Profesional (BMPAP) yang juga telah dilantik keanggotaannya pada 7 Ogos 2013;
2. Memandu dan menilai kemajuan (KPLL) menerusi Program Asuhan Pengurusan dan Profesional (PAP);
3. Memantau prestasi pegawai laluan laju yang sudah dinaikkan pangkat di bawah Fast Tracking.
4. Mempertimbangkan pendekatan dan cadangan untuk terus memajukan skim ini;
5. Mempastikan assessment panel temu duga memenuhi standard
6. Mempastikan keseragaman pelaksanaan di semua kementerian; dan
7. Menyediakan standard bagi pemilihan pegawai laluan laju, penilaian dan tatacara berkaitan.

Seterusnya soalan mengenai “impak (KPLL)”. Jabatan Perkhidmatan Awam (JPA) sebagai agensi yang bertanggungjawab ke atas sokongansokongan (KPLL) mengambil inisiatif untuk mengetahui sejauh mana pelaksanaan (KPLL) di peringkat kementerian dan jabatan. (JPA) telah menerima maklumat-maklumat dari kementerian dan jabatan-jabatan di bawahnya mengenai langkah-langkah pelaksanaan (KPLL). Dalam hubungan ini, (JPA) akan terus-menerus melihat perjalanan implementasi inisiatif Kerajaan yang mustahak ini.

4.7 Bantuan Pekerjaan kepada bekas Penagih Dadah

SOALAN

(Daripada YB Awang Haji Mohd. Shafiee bin Ahmad, Pada 11 Mac 2014, Sesi Petang, Ms. 17).

Tentang Biro Kawalan Narkotik (BKN), kaola ingin merujuk respons daripada Yang Berhormat Menteri Tenaga mengenai penglibatan pemimpin akar umbi dalam masalah penyalahgunaan dadah. Pemimpin akar umbi tetap sentiasa memberi kerjasama dalam membanteras masalah penyalahgunaan dadah di Negara kita ini. Demikian juga, pihak Biro Kawalan Narkotik (BKN) yang kaola sanjung tinggi kerana tidak kendur-kendur berusaha gigih untuk mengurangkannya. Untuk makluman bersama, mengapa sesetengah penagih dadah itu kembali semula menagih? Antara lain, sebab-sebabnya ialah mereka tidak mempunyai sumber pendapatan untuk menyara diri setelah keluar dari Pusat Pemulihan dan lebih-lebih lagi yang mempunyai keluarga, selain dari disisih oleh keluarga sendiri. Dalam hal ini, kaola sukacita menyeru supaya pihak-pihak yang berkenaan untuk membantu mereka mencari kerja, menghulurkan bantuan modal untuk mereka berusaha sendiri. Hal ini difikirkan boleh menghindarkan mereka daripada terjebak kembali ke kancuh penyalahgunaan dadah ini.

JAWAPAN

(Daripada YB Yang Berhormat Menteri Tenaga (Minister of Energy), Pada 12 Mac 2014 Sesi Pagi, Ms.17)

Pertama sekali, saya mengucapkan syabas dan ribuan terima kasih kepada Ahli Yang Berhormat yang telah menyatakan beliau menyokong sepenuhnya usaha Biro Kawalan Narkotik (BKN) dalam menangani masalah-masalah penyalahgunaan dadah di Negara Brunei Darussalam. Dokongan seperti ini sangatlah dikehendaki demi membanteras penyalahgunaan dadah yang terkawal. Memang tidak dapat dinafikan bahawa terdapat bekas residen Pusat Al-Islah yang belum lagi memperolehi pekerjaan setelah dibebaskan. Inilah asas bagi mengadakan Skim Pelepasan Sementara yang diperkenalkan pada tahun 2013. Bilangan bekas residen yang memperolehi pekerjaan atau yang memulakan perusahaan sendiri telah meningkat. Alhamdulillah, pada tahun 2013, ke semua pelepasan Pusat Al-Islah di bawah Skim Pelepasan Sementara telah memperolehi pekerjaan setelah dibebaskan. Pemberian bantuan dan sokongan dalam mendapatkan peluang-peluang penempatan dan pekerjaan di sektor swasta bagi residen adalah menjadi salah satu fungsi Jawatankuasa Penasihat Pusat Al-Islah yang ahli-ahlinya, terdiri daripada 2 orang Ahli Majlis Mesyuarat Negara (wakil yang dilantik dari daerah-daerah), 3 orang Ahli Korporat dan pegawai-pegawai kanan kerajaan.

Di sini saya mengambil kesempatan untuk merakamkan ucapan penghargaan yang setinggi-tingginya dari pihak kerajaan kepada Ahli-Ahli Korporat dalam Jawatankuasa Penasihat Pusat

Al-Islah yang telah banyak membantu dan memahami permasalahan yang dihadapi oleh residen-residen di Pusat Al-Islah. Malah, Ahli-Ahli Korporat ini telah meluangkan masa dan pada masa yang sama memberikan support yang tulus dan ikhlas dalam membantu memberikan pekerjaan kepada bekas-bekas residen Pusat Al-Islah ini. Ahli-Ahli Korporat yang dimaksudkan adalah Yang Mulia Awang Haji Abdul Saman bin Haji Awang, Setiausaha Agung Dewan Perniagaan Melayu Brunei, Yang Mulia Awang Haji Zainal bin Haji Sapar, Pengerusi Haji Zainal Katering dan Yang Mulia Awang Haji Ibrahim bin Haji Awang Damit, Pengarah Urusan Syarikat ADBS. Sokongan sebeginilah yang dikehendaki oleh masyarakat kitani dan alhamdulillah, hal ini telah menampakan keprihatinan golongan masyarakat.

Untuk meningkatkan lagi pencapaian yang sedia ada, Pusat Al-Islah akan meneruskan usaha sama dengan agensi-agensi kerajaan terutamanya Pusat Pembangunan Belia, Kementerian Kebudayaan, Belia dan Sukan, Agensi Pekerjaan Tempatan dan Pembangunan Tenaga Kerja, Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri dan sektor swasta dari sudut kerajaan, bantuan kebajikan, latihan kemahiran vokasional, pendidikan dan sebagainya untuk residen-residen semasa berada di dalam Pusat Al-Islah. Pusat Al-Islah juga berkerjasama dengan Lembaga Kemajuan Ekonomi Brunei (BEDB) dalam membantu bekas penagih dadah menceburkan diri dalam bidang keusahawanan melalui bantuan mikro kredit sebanyak \$2,000.00. Biro Kawalan Narkotik (BKN) juga berharap agar pihak majikan atau pengusaha agar bersikap lebih terbuka dan memberikan ruang kepada bekas residen Pusat Al-Islah untuk bekerja dengan mereka. Ke arah ini, akan dapat menghilangkan stigma dan memberikan harapan kepada bekas-bekas residen ini berkeinginan untuk berhijrah ke arah kebaikan. Insya-Allah, pihak kerajaan akan sentiasa memastikan peluang pekerjaan sentiasa diberikan dan memberikan bantuan yang bersesuaian. Dalam masa yang sama, sokongan keluarga memainkan peranan yang penting dalam membantu bekas-bekas penagih dadah dan bukan bergantung sepenuhnya kepada pihak kerajaan sahaja. Sekian saja, untuk menjawab soal daripada Yang Berhormat Awang Haji Mohd. Shafiee bin Ahmad.

4.8 Pekerja Yang Terlibat Dengan Dadah Untuk Diambil Berkhidmat Semula

SOALAN

(Dari YB Awang Haji Tahamit bin Haji Nudin, Pada 12 Mac, Sesi Pagi, Ms. 27)

Pekerja perkhidmatan awam yang terlibat dengan dadah atau yang seumpamanya dan sabit kesalahan, mereka perlu ditempatkan di Pusat AI-Islah untuk proses pemulihan. Berdasarkan Akta Kesalahan Dadah, mereka dibuang kerja. Bagi pandangan saya, sebaik-baik sahaja mereka pulih, mereka boleh dipertimbangkan semula menjawat jawatan yang mereka pegang sebelum dimasukkan di Pusat AI-Islah hendaklah dikembalikan pada pesalah tersebut ini tertakluk kepada kesalahan-kesalahan yang mereka lakukan memakan dadah ataupun seumpamanya. Berdasarkan pengamatan saya, hampir 2 tahun menjadi Ahli Jawatankuasa Penasihat AI-Islah, kebanyakan mereka betul-betul insaf dari kesilapan mereka setelah menjalani pemulihan di Pusat AI-Islah lagi. Mereka ini susah untuk mendapat pekerjaan dari syarikatsyarikat swasta atau kerajaan kerana mereka ini dilabel sebagai orang yang pernah terlibat dalam penyalahgunaan dadah. Setakat ini, mereka yang terlibat dengan dadah dan seumpamanya melaporkan diri ke Pusat AI-Islah secara suka rela sahaja dan diberikan keistimewaan atas kesediaan mereka berbuat demikian

JAWAPAN

(Dari YB Menteri Tenaga (Minister of Energy): Pada 13 Mac 2014, Sesi Pagi, Ms. 23)

Seterusnya, menyentuh tentang isu mengenai Biro Kawalan Narkotik yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat Awang Haji Tahamit bin Haji Nudin dan Yang Berhormat Awang Haji Ramli bin Haji Lahit peraturan-peraturan perkhidmatan awam yang bersangkutan paut dengan kakitangan yang diambil tindakan akan diteliti oleh Jabatan Perkhidmatan Awam. Mengenai petugas mayor, setakat ini 5 orang telah pun ditetapkan jawatan. Latihan dan fasiliti teknikal dan vokasional memang sudah wujud di Pusat AI-Islah dengan tenaga pelatihnya terdiri daripada Pegawai Biro Kawalan Narkotik sendiri. Keutamaan adalah diberikan kepada latihan yang menjurus kepada kemahiran dalam pencegahankes berulang (relapse prevention) dan juga sokongan secara social psychology. Biro Kawalan Narkotik memang merancang untuk mewujudkan perjawatan pegawai dengan kelulusan agama di Pusat AI-Islah bagi mengambilalih tugas dan tanggungjawab pegawai-pegawai agama yang masa ini diperbantukan daripada Jabatan Pengajian Islam, Kementerian Hal Ehwal Ugama.

4.9 Kekurangan Pegawai Masjid

SOALAN

(Dari YB Awang Haji Sulaiman bin Haji Ahad, Pada 13 Mac 2014, Sesi pagi, Ms. 5)

Perkara yang kaola akan bangkitkan di Dewan yang mulia ini ialah mengenai kekurangan Pegawai-Pegawai Masjid di Daerah Temburong. Kekurangan Pegawai- Pegawai Masjid di Daerah Temburong terutama sekali Imam dan Bilal masih lagi berlaku, walaupun perkara ini pernah dibangkitkan dan dijanjikan untuk diambil tindakan. Kekurangan Imam-Imam dan Bilal-Bilal lebih dirasakan dan menjadi kesulitan untuk mencari pengganti apabila Imam-Imam menghadiri kursus-kursus di Unit Latihan yang diadakan di Bandar Seri Begawan. Pertanyaan kaola ialah, apakah perkembangan dan usaha yang sudah dan sedang dibuat oleh Kementerian Hal Ehwal Ugama untuk mengatasi masalah kekurangan Pegawai Masjid seperti Imam dan Bilal yang sedang berlaku pada masa ini dan jika ada bilakah masanya perkara ini dapat diselesaikan keseluruhannya?

JAWAPAN

(Dari YB Menteri Hal Ehwal Ugama, Pada 13 Mac 2014, sesi pagi, Ms.6)

Kekurangan Imam dan Bilal di Daerah Temburong ini memang diakui. Perkara ini telah diambil perhatian pada tahun lepas dan dalam Dewan yang mulia ini. Sebenarnya, perkara ini adalah Antara yang menjadi fokus utama Kementerian Hal Ehwal Ugama selepas persidangan tahun lepas untuk diatasi dengan segeranya. Jadi hasil daripada perhatian Kementerian Hal Ehwal Ugama itu, kaola sukacita memaklumkan bahawa 7 jawatan telah diperuntukkan, iaitu jawatan Pegawai Masjid telah diperuntukkan ataupun disediakan, 3 jawatan Imam, iaitu Imam Tingkat II, Tingkat IV dan 4 jawatan Bilal (Tingkat IV) bagi Daerah Temburong.

Bagaimanapun, memandangkan perkara ini berkait dengan beberapa pihak, maka prosesnya mengambil masa tidak semudah yang diharapkan. Namun, prosesnya sudah berjalan. Kaola penuh berharap supaya agensi-agensi yang berkenaan dalam jabatan-jabatan yang berkenaan akan dapat membantu melicinkan perkara ini. Sebagaimana yang dimaklumkan oleh Jabatan Hal Ehwal Masjid, bahawa jumlah masjid yang terdapat di Daerah Temburong adalah sebanyak 11 buah. Daripada jumlah tersebut, hanya 8 buah masjid sahaja yang mendirikan sembahyang Jumaat, 3 daripada 8 buah masjid tersebut ialah Masjid Utama Mohd Salleh, Pekan Bangar, Masjid Kampung Puni dan Masjid Kampung Belais, adalah dianggap masjid yang ramai penduduknya. Oleh itu, wajar mendapat bilangan Pegawai Masjid yang ideal iaitu 3 orang terdiri daripada Pegawai Hal Ehwal Masjid, Imam dan Bilal ataupun Marbut. Manakala, 5 buah masjid lagi iaitu Masjid Kampung Batu Apoi, Masjid Kampung Labu Estet,

Masjid RPN Kampung Rataie, Masjid Pengiran Haji Abu Bakar Kampung Bukok dan Masjid Kampung Selangan, kesemuanya mempunyai 2 orang Pegawai Masjid yang terdiri daripada Imam dan Bilal atau Marbut. Dalam pada itu, bagi surau-surau dan balai-balai ibadat yang tidak mendirikan sembahyang Jumaat, iaitu surau Kampung Piasau-Piasau, Balai Ibadat Kampung Semabat dan Balai Ibadat Kampung Sibut telah ditempatkan seorang Imam atau pun seorang Bilal sahaja. Maka, dengan terisinya nanti, 7 kekosongan jawatan yang disebutkan di atas tadi, insya-Allah kekurangan Pegawai Masjid bagi Daerah Temburong akan dapat diatasi bagi jangka masa yang terdekat ini, insya-Allah. Selebihnya, akan bergantung pada kebijaksanaan pentadbiran dalaman Jabatan Hal Ehwal Masjid bagi mengatur dan menyelaras mana-mana kekurangan yang setentunya akan timbul dari semasa ke semasa.

Untuk makluman, secara keseluruhannya bagi keperluan masjidmasjid di seluruh negara, Kerajaan telah memperuntukkan sebanyak 82 jawatan Pegawai Masjid, iaitu Imam Tingkat I ada 3 jawatan, Imam Tingkat II ada 25 jawatan, Imam Tingkat III ada 8 jawatan, Imam Tingkat IV ada 7 jawatan, Bilal Tingkat I ada 13 jawatan dan Bilal Tingkat II ada 26 jawatan. Semua jawatan Pegawai Masjid yang kosong ini adalah dalam proses dan target untuk diisikan yang kaola berharap akan dapat dilaksanakan sepenuhnya pada tahun ini.

Kaola kira, dengan terisinya nanti, semua jawatan kosong itu, iaitu 82 jawatan itu bukan saja masalah kekurangan Pegawai Masjid di Daerah Temburong akan dapat diatasi, malah insya-Allah akan dapat mengatasi kekurangan Pegawai-Pegawai Masjid di daerah lain juga kerana di daerahdaerah yang lain pun juga mempunyai masalah yang sama seperti Daerah Temburong. Selepas itu nanti kita akan memantau keperluan tersebut dari semasa ke semasa, insya-Allah. Terima kasih.

4.10 Kenaikan Tanggagaji Tingkatan 3,4 & 5

SOALAN

(Dari YB Awang daripada Haji A. Ahmad bin Husain pada 13 Mac, Sesi Petang, Ms. 16)

Di samping itu, kedengaran daripada orang-orang yang mengatakan barang barang di pasaran meningkat naik dan mahal sehingga ada yang menyusahkan kepada mereka sendiri. Kerana itu, sudah sampai masanya tangga gaji perkhidmatan awam dikaji dan diselidiki untuk ditingkatkan ke arah yang terbaik dari semasa ke semasa. Apa yang kaola sebutkan ini, sebenarnya memang sudah ada di kotak minda Yang Berhormat Menteri Kewangan II (Kedua), di Jabatan Perdana Menteri untuk diurus bersama dengan pegawai

pegawai berkenaan. Begitu juga kaola menyebutkan tentang tingkatan gaji pegawai-pegawai Bahagian III, IV dan V. Inilah yang lebih penting dan utama diambil perhatian untuk direalisasikan kepada mereka tersebut.

JAWAPAN

(Dari Yang Berhormat Menteri Kewangan II pada 13 Mac, Sesi Petang, Ms. 19)

Sebagaimana Yang Berhormat Awang Haji A. Ahmad bin Husain sedia maklum, bahawa soal-soal kenaikan gaji tersebut sudah kitani bincangkan setiap tahun dan kaola sendiri telah memperjelaskan secara panjang lebar, misalnya pada tahun lepas, dengan memberikan fakta fakta dan perkembangan kenaikan kenaikan yang telah diberikan oleh Kerajaan bukan sahaja dari segi accelerated increment tetapi malahan juga elaun-elaun dan sebagainya.

Jadi kaola tidaklah akan berpanjang lebar untuk menerangkan dan mengulang kembali perkara-perkara ini, cuma kaola akan menambah sedikit sahaja iaitu ada beberapa inisiatif Kerajaan yang telah pun dibuat yang secara langsung memberikan unsur unsur kenaikan gaji bagi warga perkhidmatan awam. Salah satu inisiatif tersebut adalah secara amnya memberikan kenaikan gaji tahunan menurut bahagian-bahagian warga perkhidmatan awam. Salah satu lagi inisiatif yang akan memberikan lanjutan mata gaji kepada warga perkhidmatan awam yang telah menerima gaji kadar maksimum dalam tempoh 3 tahun. Dalam pada itu juga, Kerajaan juga telah memberikan insentif-insentif seperti Elaun Sara Hidup yang telah dibayar seratus peratus mengikut kadar yang ditetapkan bermula pada 1 Januari 2010 serta Elaun Kurnia Khas yang dihulurkan kepada warga perkhidmatan awam mengikut bahagian masing-masing. Sebagai contoh, jika merujuk kepada sukatan gaji umum perkhidmatan awam jika dicampur gaji yang diterima oleh kakitangan C3 di bahagian III sebulan ialah sebanyak \$1,990.00 dengan elaun yang diterima itu Elaun Sara Hidup sebanyak \$120.00 dan Elaun Kurnia Khas sebanyak \$170.00. Jumlah yang diterima kakitangan tersebut adalah lebih kurang sama dengan jumlah kenaikan gaji yang akan diterima 4 tahun kemudian.

Tambahan lagi, untuk meningkatkan kualiti mutu perkhidmatan awam, pengemaskinian Skim Perkhidmatan juga secara tidak langsung ada memberikan kenaikan gaji kepada jawatan-jawatan yang telah diluluskan skimnya, seperti Skim Perkhidmatan Perguruan, Skim Perkhidmatan Kedokteran, Skim Perkhidmatan Kejururawatan dan Skim Perkhidmatan Tenaga Akademi Institusi Pengajian Tinggi Awam. Sehingga kini, dapat dianggarkan, tolak Angkatan Bensenjata Diraja Brunei, bahawa jumlah peratus warga perkhidmatan awam yang telah berjaya dikemaskinkan Skim Perkhidmatannya adalah sebanyak kira-kira 20% dari jumlah keseluruhannya.

Perlu juga kaola ingatkan di sini, bahawa di Negara Brunei Darussalam gaji yang kita terima seratus peratus masuk poket, tidak kena cukai (take home pay) dan sebagainya. Alhamdulillah, kita amat bersyukur yang kita masih lagi menerima penuh gaji-gaji tersebut. Mengenai cadangan, supaya orang-orang yang telah pencen perkhidmatan, orang-orang telah bersara, pencen perkhidmatannya diberikan bonus. Ini menjadi susah jua, sebabnya bonus ini sebenarnya adalah untuk orang-orang yang bekerja. Jadi, setiap yang bekerja itu dibuat penilaian prestasi (performance appraisal) bagi orang yang tidak bekerja maca mana kita menilai. Itu saja, Yang Berhormat Pengerusi. Terima kasih.

4.11 Kemudahan dan Faedah Kepada Penduduk Tetap

SOALAN

(Daripada YB Awang Haji Mohd. Yusof bin Haji Dulamin : Pada 17 Mac 2014, Sesi Petang, Ms. 7)

Dalam hal ini, kaola ingin penjelasan tentang pemberian kemudahan kepada penduduk-penduduk yang bertaraf penduduk tetap, kerana seperti mana yang diketahui pada masa ini, kemudahan seperti mendapatkan Skim Perumahan, memiliki tanah bergeran atau TOL, kemudahan bagi mendapatkan perubatan percuma, elaun kebajikan tidak diberi kecuali Pencen Umur Tua, apabila penduduk tetap tersebut mencapai umur 60 tahun dan tinggal di Negara ini lebih 30 tahun.

JAWAPAN

(Daripada YB Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri: Pada 17 Mac 2014, Sesi Petang, Ms. 15)

Terima kasih, Yang Berhormat Pengerusi. Memang benar, ada perkara-perkara yang dibangkitkan itu tadi sudah pun kitani dengar pada pagi tadi ataupun sebelumnya, dan sudah pun diperjelaskan ataupun sengaja tidak diperjelaskan kerana perkara-perkara ini boleh diselesaikan di peringkat jabatan dan sebagainya. Satu perkara yang agak strategik di sini ialah mengenai penduduk tetap untuk menerima kelebihan-kelebihan yang patut juga

diberikan kepada mereka seperti perumahan dalam Skim Perumahan Kerajaan dan juga dalam Skim Permohonan untuk Tumpang di Atas Tanah Kerajaan, tanah secara sementara.

Yang Berhormat Pengerusi, kaola percaya rakan sejawatan kaola, Yang Berhormat Menteri Pembangunan akan dapat membantu kaola dalam perkara ini. Tapi, satu perkara yang dapat kaola jelaskan dari segi imigresennya ialah Penduduk Tetap itu di Brunei mesti kitani fahamkan ada 2 macam:

1. Penduduk Tetap warganegara asing. Warganegara asing berada di Negara kitani sekian lama tempohnya, termasuk kerana kekeluargaan dan sebagainya kerana apa pun dan memohon menjadi Penduduk Tetap dan diberikan taraf Penduduk Tetap.
2. Penduduk Tetap juga, mereka bukan warganegara mana-mana negeri. Tidak juga menjadi rakyat Brunei. Mereka dinamakan stateless. Penduduk Tetap dari segi stateless ini adalah dalam erti kata orang kitani Brunei. Tidak lagi ke manamana perginya, hendak ke mana pun memang adalah negerinya.

Jadi, kaola percaya pihak-pihak Kerajaan berkenaan, termasuk Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri memikirkan apa lagi keperluankeperluan yang mereka sepatutnya mendapat pertimbangan daripada pihak Kerajaan terutama sekali dari segi skim perumahan dan seumpamanya.

Manakala, dari segi kemudahan-kemudahan atau faedah-faedah lain, mereka turut sama menerima faedah subsidi dan anak-anak mereka bersekolah apabila sudah diketahui mereka itu sebagai stateless, mereka dikecualikan daripada bayaran persekolahan dan juga diberikan kemudahan-kemudahan tersebut dan sebagainya. Kaola fikir tidaklah perlu kaola menjawab dengan panjang lebar mengenai perkara itu.

JAWAPAN

(Nota: Disediakan oleh Pihak Jabatan Perkhidmatan Awam tetapi, Tidak dihujahkan semasa permesyuaratan Majlis Mesyuarat Negara atas arahan YB Menteri Ke II)

Terdapat berbagai jenis-jenis jawatan dalam perkhidmatan awam iaitu daripada Bahagian I hinggalah ke Bahagian V, dan kesemua ini adalah terbuka kepada Rakyat Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan dan Yang Dipertuan Negara Brunei Darussalam dan

Penduduk Tetap yang layak mengikut syarat dan peraturan yang sedia ada bagi lantikan-lantikan seperti berikut

- Perkhidmatan Tetap,
- Perkhidmatan Open Vote,
- Perkhidmatan Gaji Hari,
- Perkhidmatan Sebulan Ke Sebulan Dan
- Perkhidmatan Kontrak

Bagi penduduk tetap kebanyakan yang diambil bekerja dalam perkhidmatan awam adalah dalam lantikan jenis Perkhidmatan Sebulan Ke Sebulan. Manakala terdapat juga dalam beberapa hal tertakluk kepada keperluan, penduduk tetap juga boleh dilantik dalam jenis Perkhidmatan Kontrak samada sebagai pakar ataupun konsultan.

Antara kemudahan dan faedah yang diterima bagi jenis Perkhidmatan Sebulan Ke Sebulan adalah seperti berikut:

- Elaun Cuti.
- Elaun Sara hidup.
- Elaun Kurnia Khas.
- Elaun Perjalanan Dari Rumah Ke Pejabat.
- Elaun Perjalanan Tetap Dan Hitungan Kilometer.
- Tabung Amanah Pekerja (TAP).
- Skim Persaraan Caruman Tambahan (SCP).
- Bantuan Pembelian Kenderaan.

Oleh yang demikian mereka yang berkerja dalam perkhidmatan awam yang berstatus Penduduk Tetap, juga turut menikmati kemudahan dan faedah-faedah semata-mata untuk menjaga kesejahteraan dan kebajikan mereka dengan mengambil kira mereka juga berperanan dalam menyumbangkan tenaga dan buah fikiran kepada kemajuan dan pembangunan negara.

4.12 Elaun Khas bagi Guru yang bertugas di luar daerah

SOALAN

(Daripada YB Awang Haji Sulaiman bin Haji Ahad, pada 17 Mac 2014, Sesi Petang, Ms. 28)

Seperti yang kaola maklumi sejak beberapa tahun kebelakangan ini, sebahagian besar guru lepasan dari institusi pendidikan di Negara ini, dari luar daerah kurang minat untuk bertugas di Temburong. Masalah kurang minat guru-guru luar daerah bertugas di Daerah Temburong, pernah juga kaola timbulkan di Dewan yang mulia ini. Perkara ini menyebabkan jumlah guru baru yang ditempatkan di Daerah ini tidak dapat menampung keperluan guru di sekolah-sekolah rendah dan menengah Daerah ini. Kaola ingin tahu juga dalam perkara ini. Yang Berhormat Pengerusi, kaola di Dewan yang mulia ini, sukacita ingin mencadangkan perkara-perkara berikut:

- i. Guru-guru dari luar daerah yang bertugas di Daerah Temburong diberikan elaun khas bagi menarik minat bertugas di daerah ini; dan
- ii. Tempoh perkhidmatan guru-guru dari luar daerah yang bertugas di Daerah Temburong ditetapkan sekurang-kurangnya 3 tahun, kerana jika guru terlalu kerap bertukar akan menjejaskan kualiti pendidikan murid.

JAWAPAN

(Daripada YB Menteri Pendidikan, Pada 18 Mac 2014, Sesi Pagi, Ms.18)

Yang Berhormat Pengerusi, kaola beralih kepada soalan yang dikemukakan oleh Yang Berhormat Awang Haji Sulaiman bin Haji Ahad, mengenai Guru Lepas Pendidikan dari luar Temburong yang kurang berminat untuk mengajar di sekolah-sekolah di Daerah Temburong. Tempoh bagi seorang guru yang ditugaskan di Daerah Temburong adalah selama 2 tahun.

Mengenai Elaun Khas, setakat ini tidak ada Elaun Khas yang diberikan kepada guru-guru berkenaan. Elaun Khas yang ada di Kementerian Pendidikan, hanya diberikan kepada guru-guru yang mengajar di kawasan terpencil. Pada masa ini hanya 2 kawasan terpencil, iaitu Kampung Melilas dan Kampung Sukang.

JAWAPAN

(Nota: Disediakan oleh Pihak Jabatan Perkhidmatan Awam tetapi, Tidak diujjahkan semasa permesyuaratan Majlis Mesyuarat Negara atas arahan YB Menteri Ke II).

Sukacita kaola memberikan penjelasan ringkas mengenai dengan cadangan pemberian elaun Khas bagi menarik minat guru-guru untuk bertugas di Daerah Temburong.

Setiap penjawat awam yang telah diambil dan dilantik untuk menjawat sebarang jawatan adalah terikat kepada Peraturan-Peraturan Am (General Orders) Akta Suruhanjaya Perkhidmatan Awam Penggal 83 yang memperuntukan supaya semua pegawai dan Kakitangan, termasuk guru, yang dilantik boleh ditempatkan di mana –mana sahaja di seluruh Negara.

Kemudahan asasi seperti perumahan untuk kesejahteraan penjawat awam termasuk guru yang diatarkan bertugas di daerah lain adalah disediakan sebagai pra-syarat penempatan.

Disamping itu elaun seperti Elaun Gangguan tertakluk kepada peraturan yang ada boleh dihulurkan kepada penjawat awam yang ditukar ke satu tempat dalam keadaan berikut:

- Jika ditukar atau ditempatkan dari satu daerah/pusat ke satu daerah/pusat yang lain;
- Jika pegawai tersebut dikehendaki berpindah dan ia melibatkan berpindah rumah
- Pertukaran atau Penempatan atas arahan Ketua Jabatan dan bukan atas permintaan sendiri.
- Kadar elaun gangguan yang boleh dibayar sekali adalah:

Bahagian	Kadar Bayaran
I dan II	\$350.00
III	\$260.00
IV	\$220.00
V	\$150.00

Bagi guru-guru yang diarahkan untuk bertugas di sekolah-selolah yang dikategorikan sebagai kawasan yang terpencil, mereka akan dihulurkan elaun yang dinamakan Elaun Terpencil dengan kadar sebanyak \$105.00 sebulan.

Sejauh ini, inilah sahaja kemudahan - kemudahan yang dihulurkan bagi penjawat-penjawat yang diarahkan bertukar ke daerah lain.

Sepatutnya perkara ini tidak seharusnya timbul kerana sebagai seorang pendidik ataupun penjawat-penjawat awam yang lain seperti pegawai dan kakitangan yang bertugas di Jabatan Daerah, Jabatan Bomba, Polis, Jabatan Imigresen dan seumpamanya di daerah-daerah lain, adalah merupakan satu tanggungjawab yang diamanahkan untuk mereka bertugas walau di mana saja mereka ditempatkan.

4.13 Skim Perkhidmatan Guru

SOALAN

(Daripada YB Awang Haji Jumat bin Akim, Pada 17 Mac 2014, Sesi Petang, Ms.32)

Yang Berhormat Pengerusi, yang kedua, Skim Perkhidmatan Guru (SPG), telah diperkenalkan pada tahun 2008, namun masih ada guru-guru yang belum diserapkan ke skim ini. Sedangkan guruguru freshy (guru-guru yang baru) bertugas selepas 2008 di Kementerian Pendidikan secara automatik diserapkan dalam Skim ini. Manakala, guru yang bertugas sebelum skim ini diperkenalkan terpaksa melalui penyerapan (observation) dan seterusnya mendapat prestasi sangat baik selama 3 tahun berturut-turut sedangkan mereka ini sudah mempunyai pengalaman mengajar berbanding guru-guru yang disebutkan tadi.

JAWAPAN:

(Daripada YB Menteri Pendidikan, Pada 18 Mac 2014, Sesi Pagi, Ms. 32).

Soalan seterusnya daripada Yang Berhormat Awang Haji Jumat bin Akim, ialah masih ada guru-guru yang belum diserapkan ke dalam Skim Perkhidmatan Guru (SPG), semenjak Skim Perkhidmatan Guru (SPG) diperkenalkan dalam tahun 2008. Pada menjawabnya kaola ingin memaklumkan bahawa Skim Perkhidmatan Guru diperkenalkan dengan objektif bagi mengenal pasti dan mengekalkan guru-guru cemerlang, menarik individu-individu yang berkualiti dan berpotensi tinggi ke dalam kerjaya perguruan dan juga dijadikan sebagai insentif bagi peningkatan prestasi bagi guru-guru yang sedia ada. Sehubungan dengan itu, skim ini hanya akan digunakan kepada guru-guru yang berkeelayakan yang adalah tertakluk kepada prestasi (performance base). Hanya mereka yang memenuhi syarat dan benar-benar layak akan diserapkan (migrated) ke skim ini. Seniority seorang guru, tidak semestinya menjamin penyerapan ataupun migration ke dalam skim ini.

4.14 Elaun Memangku bagi Guru-guru yang menggantikan tugas guru yang cuti bersalin

SOALAN

(Daripada Yang Berhormat Awang Haji Jumat Bin Akim, Pada 17 Mac 2014, Sesi Petang, Ms. 33)

Dengan adanya peraturan baru, pegawai-pegawai, kakitangan dan pekerja perempuan, yang bersalin akan mendapat cuti selama 105 hari (3 bulan 18 hari). Ini termasuk guru-guru perempuan yang mengajar di sekolah-sekolah, apabila perkara ini terjadi kepada guru-guru perempuan di sekolah-sekolah, pihak pentadbir dan pengurusan sekolah terpaksa mencari guru-guru pengganti bagi mengajar kelas-kelas yang ditinggalkan oleh guru berkenaan. Beban ini terpaksa dipikul oleh guru pengganti, kerana selain mengajar kelas-kelas mereka, guru-guru pengganti juga diperlukan untuk mengajar serta membuat lesson plan ataupun teaching aid dan sebagainya bagi guru-guru yang bercuti untuk selama 105 hari. Berbanding dengan situasi di pejabat-pejabat, mana-mana pegawai dan kakitangan atau pekerja yang menjalankan tugas rakan yang bercuti selama tidak kurang 11 hari ke atas adalah berhak untuk mendapat elaun memangku (menjalankan tugas dan tanggungjawab).

JAWAPAN

(Daripada YB Menteri Pendidikan, Pada 18 Mac 2014, Sesi Pagi, Ms. 32)

Soalan terakhir, daripada Yang Berhormat Awang Haji Jumat bin Akim, ialah elaun memangku bagi guru-guruyang menggantikan tugas semasa guru Cuti Bersalin. Seperti yang telah saya terangkan awal tadi, salah satu peranan Guru Sandaran adalah untuk menggantikan guru-guru yang bercuti seperti Cuti Bersalin, oleh itu, elaun memangku dalam perkara ini tidak ada dalam perancangan Kementerian Pendidikan. Para guru mempunyai had tertentu dalam jumlah period mengajar setiap minggu. Oleh itu, pihak sekolah perlulah memastikan bahawa guru-guru sandaran akan digunakan bagi menjalankan tugas guru semasa gurunya Cuti Bersalin.

4.15 Jawatan G13 berpindah Ke Pejabat Setiausaha Tetap

SOALAN

Yang Berhormat Pehin Orang Kaya Maharaja Kerna Dato Paduka Seri Awang Haji Yaakub bin Pehin Orang Kaya Maharaja Diraja Dato Paduka Awang Haji Zainal, Pada 18 Mac 2014, Sesi Pagi, Ms. 30)

Dalam Peruntukan Perbelanjaan Kementerian Pendidikan 2014/2015, lampiran 1.6, muka surat 6 iaitu sebanyak 34 jawatan Pegawai Pendidikan G13 di Bahagian Pendidikan Menengah, Jabatan Sekolah-Sekolah dipindahkan ke Pejabat Setiausaha Tetap, Pendidikan Teras. Ertinya, ada kekosongan 34 jawatan di Bahagian G13 tetapi 34 itu dipindahkan ke Pejabat Setiausaha Tetap, Pendidikan Teras. Kenapakah kekosongan 34 jawatan itu tidak diberikan kepada guru-guru sandaran (relief teachers)?

Guru sandaran (relief teacher) kebanyakannya daripada graduan-graduan Universiti Brunei Darussalam yang berkelulusan Ijazah Sarjana Muda dan Ijazah Sarjana. Kaola berharap, guru relief guru (sandaran) ini diberikan jawatan-jawatan tetap. Semoga pihak-pihak yang berkenaan khususnya Suruhanjaya Perkhidmatan Awam dan Kementerian Pendidikan akan dapat meneliti permasalahan yang menjadi beban berat terhadap tekanan perasaan dan jiwa mereka yang berkenaan.

Seyogianya, dimaklumi bahawa Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan Haji Hassanal Bolkiah Mu'izzaddin Waddaulah ibni Almarhum Sultan Haji Omar 'Ali Saifuddien Sa'adul Khairi Waddien, Sultan dan Yang Di-Pertuan Negara Brunei Darussalam pernah bertitah yang Baginda tidak ingin para pelajar di Negara Brunei Darussalam ini tercicir khususnya dalam bidang pendidikan dan pembelajaran.

Justeru, pihak Kerajaan janganlah mudah terlepas pandang terhadap peranan sebagai profesion guru (pendidik). Mereka inilah aset yang amat penting dalam mencorak modal insan yang berilmu dalam semua bidang duniawi dan ukharawi serta berkualiti dan berketerampilan bagi membangun umat manusia, bangsa, agama dan Negara.

JAWAPAN

(Daripada YB Menteri Pendidikan , Pada 19 Mac 2014, Sesi Pagi, Ms, 14)

Sekarang, kaola akan berpindah untuk menjawab soalan yang dikemukakan oleh Yang Berhormat Pehin Orang Kaya Maharaja Kerna Dato Paduka Seri Awang Haji Yaakub bin Pehin Orang Kaya Maharaja Diraja Dato Paduka Awang Haji Zainal mengenai Peruntukan Kementerian Pendidikan, iaitu jawatan G13 yang dipindah ke Pejabat Setiausaha Tetap. Dalam Anggaran Perbelanjaan 2009/2010, Jabatan Kementerian Pendidikan, jawatan Pegawai Pendidikan Khas dalam Tangga Gaji PG4 telah diwujudkan jawatannya di bawah Pejabat Setiausaha Tetap, Pendidikan Teras. Ini adalah sebagai persediaan untuk Pegawai Pelajaran G13 yang layak dan memenuhi syarat untuk dinaikkan pangkat kepada Pegawai Pendidikan Tingkatan Khas PG4 di dalam Skim Perkhidmatan Perguruan, (SPG) yang diluluskan pada 1 Jun 2008. Jawatan Pegawai Pelajaran G13 ini akan ditiadakan apabila penjawatnya, PG13 Pegawai Pelajaran itu dinaikkan jawatan Pegawai Pendidikan Tingkatan Khas PG4. Apa yang dimaksudkan dengan 34 jawatan Pegawai Pelajaran G13 yang dipindahkan ke Pejabat Setiausaha Tetap Pendidikan Teras sebenarnya adalah Pegawai Pelajaran G13 daripada Bahagian Pendidikan Menengah, Jabatan Sekolah-Sekolah yang telah dinaikkan pangkat menjadi Pegawai Pendidikan Tingkatan Khas PG4 dan mengajar di sekolah-sekolah menengah, maktab-maktab pada masa ini. Ini bererti, tidak ada kekosongan jawatan Pegawai Pelajaran G13 untuk diberikan kepada guru-guru sandaran. PG4 ini untuk makluman Ahli, gajinya \$3,880.00 membawa kepada \$5,320.00 dan G13 tadi adalah apa yang lazim barangkali biasa kitani kenali sebagai B2 EB3.

4.16 Kenaikan Pangkat bagi Para Akademik

SOALAN

(Daripada Berhormat Dato Paduka Awang Haji Abdullah bin Haji Mohd. Jaafar , Pada 18 Mac 2014 Sesi Pagi, Ms. 24)

Dalam bidang pendidikan, kaola akan membuat beberapa isu Pada masa ini, terdapat empat buah institusi pengajian tinggi, tiga di Kementerian Pendidikan dan satu di Kementerian Hal Ehwal Ugama. Kaola difahamkan, aktiviti-aktiviti para ahli akademi adalah pengajaran (teaching), menyediakan penyelidikan dan juga sumbangan kepada masyarakat. Sukacita ingin mengetahui:

- i. Adakah kriteria-kriteria bagi kenaikan pangkat bagi para ahli akademik di empat institusi ini, seragam atau berlainan?;
- ii. Apakah kriteria-kriteria bagi kenaikan pangkat para ahli akademik ke Profesor Madya? Berapa banyak pendidikan yang diperlukan untuk kenaikan pangkat ini? Adakah para ahli akademi ini menerbitkan hasil

JAWAPAN

(Dari Yang Berhormat Menteri Pendidikan, Pada 19 Mac 2014, Sesi Pagi, M.s.15)

Yang Berhormat Pengerusi, soalan daripada Yang Berhormat Dato Paduka Awang Haji Abdullah bin Haji Mohd. Jaafar. Di sini kaola hanya ingin mengupdate dan memaklumkan akan makluman yang mutakhir mengenai apa yang kaola jawab semalam berhubung kriteria kenaikan pangkat bagi para Ahli Akademik. Alhamdulillah, dengan ini, kaola sukacita memaklumkan bahawa daripada makluman yang diterima daripada Ketua Pengarah Perkhidmatan Awam, dalam memorandumnya yang bertarikh 12 Mac 2014 dan baru diterima oleh pihak Kementerian Pendidikan semalam, 18 Mac 2014, Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan Haji Hassanal Bolkiah Mu'izzaddin Waddaulah ibni Almarhum Sultan Haji Omar 'Ali Saifuddin Sa'adul Khairi Waddien, Sultan dan Yang Di-Pertuan Negara Brunei Darussalam Sultan dan Yang Di-Pertuan Negara Brunei Darussalam, telah pun memperkenankan Skim Baru, Skim Perkhidmatan Tenaga Akademik Institusi Pengajian Awam atau ringkasnya (SPTA), (SPTA) ini adalah untuk kesemua institusi pengajian tinggi di Negara Brunei Darussalam iaitu UBD, ITB, UNISSA dan KUPUSB.

Kaola ingin menyatakan sahaja untuk makluman yang berkenaan, dalam (SPTA) baru ini, kenaikan pangkat Ahli-Ahli Akademik pada setiap peringkat akan perlu mencapai KPI yang disediakan, berasaskan kepada tiga kriteria iaitu pengajaran, penyelidikan dan penerbitan dan service kepada universiti, masyarakat dan Negara, termasuk service di peringkat antarabangsa. Perlu ditekankan di sini, bahawa hanya Ahli-Ahli Akademik yang betul-betul berkelayakan akan beralih ke skim baru. Mereka yang tidak memenuhi kriteria akan masih bertahan dalam skim lama sehingga mereka memenuhi kriteria-kriteria perpindahan.

4.17 Perumahan bagi Pegawai Pelajaran

SOALAN

(Daripada YB Haji Awang Ahmad Morshidi bin Pehin Orang Kaya Digadong Seri Diraja Dato Laila Utama Haji Awang Abdul Rahman, Pada 18 Mac 2014, Sesi Pagi, Ms. 29)

Guru-guru amat berharap Unit Perumahan, Kementerian Pendidikan akan dapat memberi maklum akan perkara yang telah berlanjutan sekian lama. Antara perkara tersebut ialah:

1. Waktu permohonan yang memakan masa yang lama iaitu dari 3 ke 5 tahun sebelum mendapatkan apa-apa jawapan akan status permohonan sama ada akan dapat mahu atau pun tidak;
2. Rumah-rumah yang ditawarkan kebanyakannya tidak memuaskan dan tidak banyak pilihan;
3. Kebanyakan guru terpaksa menerima rumah yang ditawarkan dan sekiranya tidak menerima maka terpaksa menunggu dari 3 ke 5 tahun lagi yang menyebabkan guru-guru terpaksa menerima;
4. Kos pembaikan rumah ditanggung semuanya oleh guru-guru. Membersihkan kawasan rumah dalam dan luar, menukar bulb lampu, membeli perabot-perabot, pembaikan paip-paip air dan lain-lain lagi;
5. Rumah-rumah di bawah Kementerian Pendidikan adalah terhad dan kebanyakan rumah lama yang usang dan kawasan-kawasan rumah tidak banyak pilihan; dan
6. Kelas-kelas rumah tidak sesuai, contohnya, Pegawai Pendidikan tinggal di kelas B tetapi hakikatnya rumah tersebut adalah seperti kelas D, namun terpaksa diterima.

Sebagai warga Kementerian Pendidikan, amat berharap dan menyuarakan cadangan ini di dalam Dewan yang mulia ini:

1. Proses yang cepat dan tepat dan lebih telus dan efisien tanpa mengutamakan kepentingan peribadi;

2. Menerima permohonan pemilik rumah untuk menyewakan rumah di bawah Kementerian Pendidikan dan tiada pilih kasih dan sekatan;
3. Kerjasama antara Unit Perumahan, Kementerian Pendidikan dan Unit Perumahan, Jabatan Perkhidmatan Awam supaya rumah di bawah Jabatan Perkhidmatan Awam dapat dipertimbangkan diberikan kepada warga Kementerian Pendidikan jika diperlukan;
4. Mendengar dan seterusnya mengambil tindakan sewajarnya atas segala suara guru-guru dalam hal tersebut.

JAWAPAN

(Daripada YB Menteri Pendidikan, Pada 19 Mac 2014, Sesi Pagi, Ms. 13-14)

Soalan yang dikemukakan oleh Yang Berhormat Haji Awang Ahmad Morshidi bin Pehin Orang Kaya Digadong Seri Diraja Dato Laila Utama Haji Awang Abdul Rahman mengenai kedudukan permohonan perumahan di Kementerian Pendidikan. Menurut Yang Berhormat dari laporan yang diterimanya mengambil proses yang lama. Untuk makluman Yang Berhormat, proses pemberian kemudahan perumahan yang dikendalikan pada masa ini adalah mengikut garis panduan dan syarat-syarat yang telah ditetapkan melalui Surat Pemberitahuan Jabatan Perkhidmatan Awam Bilangan: 31/2000, yang fungsi Unit Perumahan di Kementerian Pendidikan adalah untuk meneliti dan membuat sokongan bagi setiap permohonan yang berkecukupan untuk diperuntukkan kemudahan tersebut. Status perumahan yang ada pada masa ini terdiri dari 1,392 rumah persendirian yang disewa oleh Kerajaan dan 1,282 rumah Kerajaan (Institutional Quarters). Proses permohonan mengambil masa kerana rumah-rumah yang diperuntukkan di bawah Kementerian Pendidikan adalah terhad dan kurang mencukupi bagi menampung bilangan pemohon. Dalam hubungan ini, kita berusaha untuk menambah bilangan perumahan itu tertakluk kepada prosedur-prosedur yang berjalan pada masa ini. Pada masa ini, terdapat seramai 500 orang yang memohon. Mengenai rumah-rumah yang ditawarkan. Sebelum rumah-rumah ditawarkan kepada pemohon, Kementerian Pendidikan mempunyai prosedur untuk memastikan keadaan rumah yang ditawarkan itu adalah berkeadaan baik, selamat dan selesa. Pada kebiasaannya, bagi rumah-rumah yang disewa oleh Kerajaan, pegawai di Kementerian Pendidikan akan membuat lawatan ke rumah-rumah tersebut, menilai dan seterusnya tuantuan rumah (landlord) adalah dikehendaki membuat kerja-kerja pembaikan sebelum rumah-rumah itu ditawarkan kepada pemohon yang lain,

apabila rumah tersebut dikosongkan ataupun disambung penyewaannya. Bagi rumah-rumah milik Kerajaan (Institutional Quarters), pegawai-pegawai dari Kementerian Pendidikan juga ada mengadakan lawatan ke rumah tersebut untuk meneliti kesesuaian rumah-rumah tersebut supaya ia dalam berkeadaan baik, selamat dan selesa untuk didiami. Bagi rumah-rumah yang disewa, mana-mana rumah yang tidak memenuhi syarat untuk selamat didiami dan melanggar peraturan-peraturan, ianya tidak akan disambung ataupun ianya akan ditamatkan penyewaannya. Mengenai perkara yang berkaitan dan pembaikan rumah, kaola ingin memaklumkan bahawa mengenai kos pembaikan rumah yang dinyatakan oleh Yang Berhormat adalah ditanggung oleh orang yang tinggal di rumah itu iaitu guru-guru, Sebenarnya mengikut Surat Pemberitahuan Jabatan Perkhidmatan Awam, Jabatan Perdana Menteri, mengenai peraturan untuk mendiami rumah atau flat di bawah kawalan Jabatan Perkhidmatan Awam (JPA), Kementerian, Jabatan Bilangan 31/2000 bertarikh 24 Jamadilawal 1421/24 Ogos 2000, Perenggan 10.1, "Pegawai- Pegawai adalah bertanggungjawab (orang yang tinggal di rumah) ke atas semua peralatan dan perkakas kecil yang disediakan termasuk untuk membiayai pembelian dan penggantian peralatan seperti mentol lampu (fluorescent light), pemula (starter), pencekik (chokes) cermin, jendela, flush dan seumpamanya termasuk pembaikan kecil yang kosnya tidak melebihi B\$100.00 bagi setiap kerosakan.

Ini bermakna Pegawai tidak dibenarkan mengumpulkan jumlah aduan yang melebihi B\$100.00 bagi setiap aduan yang dihadapkan kepada jabatan atau kementerian. Perenggan 10.2, "Pegawai adalah dikehendaki memastikan bahawa semua perabot yang disediakan adalah sentiasa dalam keadaan baik dan masih boleh dipakai iaitu tidak dibiarkan rosak atau dirosakkan yang di luar kelaziman penggunaan biasa (wear and tear)." Pengaduan mengatakan mereka terpaksa membaiki lampu itu, itu memanglah tanggungjawab penghuni bagi rumah yang disewa oleh Kerajaan (Institutional Quarters).

JAWAPAN

(Disediakan oleh Pihak Jabatan Perkhidmatan Awam.

Nota: Jawapan belum diteliti oleh YM Dato Wahab Timbalan Menteri dan YB Menteri Kewangan II menyatakan tidak akan menjawab isu ini kerana ianya adalah isu Kementerian Pendidikan)

Cadangan Yang Berhormat adalah satu cadangan yang baik. Namun demikian terdapat lagi beberapa Kementerian dan Jabatan juga yang mempunyai kawalan perumahan yang dikendalikan sendiri, seperti Kementerian Pendidikan, Kementerian Pertahanan, Kementerian Kesihatan, Kementerian Hal Ehwal Ugama, Jabatan-Jabatan Daerah, Jabatan Penjara, Biro Kawalan Narkotik, dan beberapa Institusi Pengajian Tinggi.

Kementerian atau Jabatan berkenaan adalah bertanggungjawab untuk menyediakan perumahan kepada Pegawai dan Kakitangan yang bukan dalam jawatan gunasama di Kementerian atau Jabatan tersebut pada misalnya, peruntukan perumahan bagi pegawai-pegawai pelajaran adalah dibawah kawalan Kementerian Pendidikan.

Dalam masa yang sama dalam kapasiti peruntukan yang terhad, Jabatan Perkhidmatan Awam jua berperanan menyediakan perumahan bagi Pegawai dan Kakitangan daripada Kementerian atau Jabatan yang tidak mempunyai kawalan perumahan sendiri termasuk Jawatan Gunasama daripada Kementerian atau Jabatan yang disebutkan seperti di atas.

Pihak Kerajaan akan sentiasa menjaga kesejahteraan perkhidmatan awam termasuk menyediakan perumahan. Walau bagaimanapun ini adalah tertakluk kepada keupayaan pihak Kerajaan dalam menyediakan perumahan dan kelayakan Pegawai dan Kakitangan Kerajaan.

5 Ucapan Penangguhan daripada Yang Berhormat – Yang Berhormat mengenai dengan Perkhidmatan Awam dan Menteri Kewangan ke II

5.1 Ucapan Penangguhan daripada Yang Berhormat Menteri Kewangan II (Kedua)

Yang Berhormat Yang Di-Pertua dan Yang Berhormat Ahli-Ahli Majlis Mesyuarat Negara, kaola terlebih dahulu mengucapkan syukur ke hadrat Allah Subhanahu Wataala kerana dengan izin- Nya jua kita dapat menghadiri sesi Ucapan Penangguhan Persidangan Majlis Mesyuarat Pertama dari Musim Permesyuaratan Kesepuluh bagi Majlis Mesyuarat Negara pada tahun ini. Kaola seterusnya, ingin mengucapkan setinggi-tinggi tahniah kepada Yang Berhormat Yang Di-Pertua atas kebijaksanaan Yang Berhormat Yang Di-Pertua membimbing permesyuaratan ini dengan jayanya dalam suasana yang cukup sempurna, harmoni dan terbuka sehingga permesyuaratan kita dapa berjalan dengan lancar serta membuahkan hasil yang positif. Setinggi-tinggi penghargaan dan terima kasih juga kaola rakamkan kepada semua Yang Berhormat Ahli-Ahli Majlis Mesyuarat Negara kerana telah menyokong dan meluluskan Rang Undang-Undang (2014) Perbekalan 2014/2015 yang telah dibentangkan ini tanpa sebarang pindaan. Sokongan padu, pandangan-pandangan bernas dan sumbangan positif Ahli-Ahli Yang Berhormat adalah sangat-sangat dihargai. Insya-Allah, pandangan pandangan ini sudah setentunya akan diteliti secara sehalus-halusnya dan yang mana bersesuaian akan kita jadikan sebagai input penting dalam usaha-usaha pembaikan dan perancangan yang dibuat.

Yang Berhormat Yang Di-Pertua dan Ahli-Ahli Yang Berhormat, Belanjawan Tahun Kewangan 2014/2015 ini yang bertemakan Menjana Pertumbuhan Ekonomi, Mewujudkan Peluang Pekerjaan, memberikan Penekanan Perbelanjaan Kepada Meningkatkan Usaha-Usaha Ke Arah Mencapai Pertumbuhan Ekonomi Negara Yang Mapan Lebih Dinamik, Inklusif dan berdaya tahan bagi mendukung keperluan sosial ekonomi rakyat dan penduduk Negara ini secara sustainable.

Bagi mendukung fokus dan keutamaan tersebut Kerajaan telah bersetuju untuk menambah Peruntukan tahun kewangan 2014/2015 sebanyak \$550 juta yang bertujuan untuk menampung keperluan projek-projek yang diperlukan dan dirancang. Dalam Belanjawan ini Kerajaan juga berterusan menjadikan matlamat mempelbagaikan sumber ekonomi Negara sebagai salah satu keutamaan dengan sektor swasta berperanan selaku penaraju aktiviti perekonomian Negara. Dalam hubungan ini, kita menjunjungsetinggi-tingginya titah Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan Haji Hassanal Bolkiah Mu'izzaddin Waddaulah ibni Almarhum Sultan Haji Omar 'Ali Saifuddien Sa'adul Khairi Waddien, Sultan dan Yang Di-Pertuan Negara Brunei Darussalam semasa Istiadat Pembukaan Rasmi Persidangan Majlis Mesyuarat Negara tahun ini:

“Mengenai betapa perlunya Dewan ini untuk juga memberikan tumpuan pada isu-isu yang berkaitan dan kesejahteraan dan kebajikan para pekerja tempatan ke sektor swasta”. Penekanan ini, memang tepat pada waktunya, apatah lagi bilangan pekerja tempatan di sektor swasta pada masa ini telah melebihi jumlah mereka yang bekerja di sektor awam.

Oleh itu, Ahli-Ahli Yang Berhormat seharusnya turut peka terhadap isuisu yang dihadapi oleh pekerja-pekerja di sektor swasta ini, khususnya yang melibatkan kesejahteraan dan kebajikan mereka seperti gaji dan faedah-faedah yang dihulurkan, di samping keadaan dan keselamatan di tempat kerja dan sebagainya. Begitu juga para majikan di sektor swasta, mereka ini perlulah memberi perhatian yang sewajarnya akan kebajikan dan kesejahteraan kepada pekerja-pekerja mereka. Kerana pekerja-pekerja ini berperanan secara langsung, menyumbang kepada perkembangan, kemajuan dan kejayaan syarikat masing-masing. Para majikan perlulah melihat perkara ini sebagai tanggungjawab sosial mereka kepada masyarakat, memandangkan Kerajaan telah sedikit sebanyak membantu mengurangkan kos perniagaan dan memperbaiki aliran tunai syarikat di Negara ini melalui dasar peraturan dan inisiatif yang telah dilaksanakan. Oleh itu, pada hemat kaola adalah tanggungjawab manasabah dan berpatutan bagi para majikan untuk melabur sebahagian keuntungan yang diperolehi dalam meningkatkan lagi kebajikan dan kesejahteraan pekerja-pekerja mereka terutamanya anak-anak tempatan.

Yang Berhormat Yang Di-Pertua, semasa membentangkan Rang Belanjawan Negara bagi tahun Kewangan 2014/2015, kaola telah pun memberikan huraian yang jelas mengenai fokus dan tumpuan utama perancangan perbelanjaan Kerajaan. Dalam berbuat demikian sebenarnya kaola menaruh harapan yang tinggi untuk mengajak Ahli-Ahli Yang Berhormat berganding bahu sama-sama memikir dan merencana secara lebih mendalam, meluas dan holistik. Strategi-strategi dan langkah-langkah tambahan dan konkrit yang akan dapat meningkatkan lagi keberkesanan, pelaksanaan dasar-dasar dan inisiatif-inisiatif Kerajaan terutama dalam memberikan lebih banyak peluang pekerjaan kepada anak-anak tempatan. Namun, apa yang kita dapati banyak cadangan dan saranan yang diutarakan masih tidak berganjak dari pemikiran untuk menambah keistimewaan yang ada.

Di peringkat mukim dan kampung banyak saranan ditumpukan kepada penyediaan pelbagai kemudahan. Wal hal kita sudah lama memperkongsikan amalan perkongsian kemudahan yang telah tersedia di sekolah-sekolah termasuk Dewan Serbaguna dan kemudahan sukan dan riadah. Jika dianalisis secara mendalam, fokus dan perancangan perbelanjaan pada tahun ini mempunyai kaitan rapat dengan isu perubahan minda. Betapa tidak, kerana program-program dan inisiatif-inisiatif yang telah dirancang dan dilaksanakan oleh pihak Kerajaan sebahagian besarnya lebih menjurus kepada mengurangkan pergantungan kepada pihak Kerajaan dalam menjana pekerjaan. Sebaliknya ianya mengajak dan menggalakkan belia khususnya untuk meneroka peluang-peluang pekerjaan di sektor swasta termasuk untuk berjinak-jinak dan menceburkan diri dalam bidang keusahawanan sebagai sumber rezeki yang halal dan berdaya tahan.

Dalam hal ini, kaola berpendapat di sinilah Ahli-Ahli Yang Berhormat dari golongan pemimpin akar umbi dan orang-orang yang berkecemerlangan mempunyai peranan dan kedudukan yang istimewa dan paling berpengaruh selaku orang yang digalati, dihormati dan dituakan untuk menerajui usahausaha ke arah perubahan minda tersebut dan sewajarnya dapat mengetengahkan pelbagai cadangan yang praktikal dan realistik dalam mendukung usaha Kerajaan mencapai sesaran yang telah direncanakan.

Yang Berhormat Yang Di-Pertua setelah sepuluh tahun Dewan ini bersidang, telah begitu banyak maklumat yang dikuncikan mengenai usaha-usaha dan langkah-langkah yang telah diambil dan telah diperkenalkan oleh Kerajaan terutamanya bagi meningkatkan kesejahteraan dan kebajikan pekerja-pekerja di sektor swasta. Antara usaha-usaha tersebut termasuklah Penubuhan Tabung Amanah Pekerja dan Skim Persaraan Caruman Tambahan. Mewujudkan Skim Tabung Perumahan(TAP) bagi menggalakkan pemilikan rumah di kalangan Ahli-Ahli (TAP).

Menyediakan insentif-insentif bagi pengambilan bekerja dan memberikan latihan bagi anak-anak tempatan yang bekerja di sektor swasta. Pemberian bantuan Elaun Pelajaran bagi anak-anak yang mengikuti pendidikan di peringkat tertiary di sekolah-sekolah swasta dalam Negeri, bagi ibu bapa yang bekerja di sektor swasta malahan kerajaan juga turut mengeluarkan pinjaman kewangan tanpa faedah kepada pekerja-pekerja di sektor swasta dan juga mereka yang bekerja sendiri. Bagi rumah-rumah di bawah Skim Perumahan Negara dan Perumahan Skim Rakyat Jati, semua insentif ini mempunyai satu sasaran yang jelas iaitu untuk mengalakkan lebih ramai anak-anak tempatan merebut peluang pekerjaan di sektor swasta agar sumber ekonomi Negara akan dapat dipelbagaikan, pengangguran dapat dikurangkan dan pendapatan Negara akan lebih kukuh dan berdaya tahan.

Yang Berhormat Yang Di-Pertua dan Ahli-Ahli Yang Berhormat, setiap tahun kerajaan juga pernah perlu menampung perbelanjaan bagi menghulurkan subsidi-subsidi serta membiayai perkhidmatan asas yang diperlukan oleh rakyat dan penduduk Negara ini. Sudah setentunya dengan perubahan demography terutamanya pertambahan penduduk serta peningkatan taraf hidup rakyat, perbelanjaan bagi tujuan ini juga akan terus meningkat dari masa ke masa. Alhamdulillah, sehingga kini semua perbelanjaan ini telah dapat ditampung dan disediakan oleh Kerajaan semata-mata untuk memastikan setiap golongan masyarakat di Negara ini, terutama golongan yang berpendapatan rendah akan turut menikmati keperluankeperluan asas tersebut. Oleh itu, bagi kelangsungan sumber supaya ianya sentiasa kukuh dan sustainable, adalah perlu kemudahan-kemudahan ini digunakan secara berhemah, agar ianya tidak menjurus kepada pembaziran yang setentunya akan meningkatkan lagi kos yang diperlukan yang perlu ditampung oleh Kerajaan.

Yang Berhormat Yang Di-Pertua dan Ahli-Ahli Yang Berhormat, selain perkara-perkara yang kaola timbulkan tadi, rakan-rakan sejawatan kaola dari Menteri-Menteri Kabinet juga turut mengongsikan banyak usaha dan inisiatif yang telah diambil oleh agensi-agensinya Kerajaan. Ke arah itu, kaola ingin memohon kerjasama Ahli-Ahli Yang Berhormat Yang Dilantik, untuk sama-sama memberigakan dan mengongsikan inisiatif-inisiatif yang telah dirancang dan dilaksanakan oleh Kerajaan pada anak-anak buah kampung masing-masing.

Dengan menyebarkan maklumat-maklumat ini, ianya bukan sahaja akan meningkatkan kefahaman anak-anak buah yang diwakili, malahan ianya akan membolehkan mereka turut merebut peluang dan mendapatkan manfaat dari inisiatif serta kemudahan-kemudahan yang dihulurkan oleh Kerajaan. Mudah mudahan dengan kefahaman tersebut kita akan dapat melahirkan lebih ramai lagi penduduk yang menjadi penyumbang dan bukannya berterusan sebagai penerima sahaja. Sebagai penutup, kaola sekali lagi ingin menyeru agar kita sentiasa menghargai segala rahmat dan nikmat yang telah dikurniakan oleh Allah Subhanahu Wataala

kepada Negara, rakyat dan penduduk yang bernaung di bumi yang bertuah ini. Marilah kita sama-sama berusaha untuk memastikan apa jua kemudahan yang kita kecapai pada masa ini akan terus dapat dihulurkan dan dinikmati oleh generasi yang akan datang dengan cara berhemat dalam perbelanjaan mengikut keutamaan dan kemampuan kita supaya kedudukan fiskal Negara akan sentiasa kukuh dan berdaya tahan. Insya-Allah, lebih-lebih lagi dalam keadaan ekonomi global yang semakin mencabar dan tidak menentu

5.2 Ucapan Penangguhan Daripada Yang Berhormat Datin Paduka Dayang Hajah Salbiah binti Haji Sulaiman

5.2.1 Jawatan tidak berpencen bagi Jabatan Bomba dan Penyelamat

Yang Berhormat Yang Di-Pertua dan Ahli-Ahli Yang Berhormat, dalam kesempatan ini kaola hanya ingin mengulas sedikit berhubung jawapan yang diberikan mengenai jawatan Dalam Pasukan Bomba yang tidak lagi berpencen. Mengenai perkara ini, kaola menyarankan supaya pihak-pihak berkenaan untuk merujuk semula Surat Keliling Jabatan Perdana Menteri, Bilangan 22/1992 yang bertajuk Pelaksanaan Skim Tabung Amanah Pekerja. Menurut Surat Keliling tersebut, melalui perenggan 5, 6 dan 7 telah menjelaskan dan menerangkan kedudukan perkhidmatan-perkhidmatan yang berpencen sebelum bulan Januari 1993 seperti perkhidmatan Jabatan Bomba dan Penyelamat, Jabatan Penjara. Dalam pada masa yang sama, jikapun timbul kemusykilan terhadap kedudukan anggota-anggota yang mula berkhidmat selepas Tabung Amanah Pekerja (TAP) dilaksanakan maka kedudukan anggota-anggota bomba yang telah mula berkhidmat sebelum TAP dilaksanakan sepatutnya tidak menimbulkan sebarang kemusykilan kerana ia juga telah dijelaskan dalam perenggan-perenggan yang kaola sebutkan tadi.

Yang Berhormat Yang Di-Pertua dan Ahli-Ahli Yang Berhormat. Berhubung dengan alasan yang dikatakan bahawa perubahan berlaku pada jawatan pasukan bomba adalah disebabkan peraturan. Kaola sekali lagi ingin mengimbas kembali titah Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan dan Yang Di-Pertuan Negara Brunei Darussalam sempena hari keputeraan Baginda yang ke-67 tahun pada tahun lepas. Baginda bertitah:

“supaya kebajikan anggota keselamatan dipantau dan diperhatikan selalu”. Baginda juga bertitah, “Sebarang peraturan yang boleh menjejaskan kepentingan-kepentingan

asasi mereka dan keluarga mereka, jika ada, hendaklah di revise dan cepat-cepat diperbaiki”.

Yang Berhormat Yang Di-Pertua dan Ahli-Ahli Yang Berhormat berhubung dengan perkara ini, kaola menyambut baik rancangan Yang Berhormat Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri untuk meneliti dan akan menjadikannya sebagai aktiviti Kementerian pada tahun ini. Kaola amat sungguh berharap perkara ini akan dapat dicari penyelesaian dengan seberapa segera kerana ianya telah berlaku sejak 1993 iaitu kira-kira 21 tahun yang lalu.

5.3 Ucapan Penangguhan daripada Yang Berhormat Haji Awang Ahmad Morshidi bin Pehin Orang Kaya Digadong Seri Diraja Dato Laila Utama Haji Awang Abdul Rahman:

5.3.1 Kesejahteraan Pekerja Sektor Swasta

Alhamdulillah, segala puji dan syukur ke hadrat Allah Subhanahu Wataala kerana dengan limpah kurnia serta keizinan-Nya juga kita sihat dapat bersama-sama hadir untuk meneruskan Mesyuarat Pertama dari Musim Permesyuaratan Kesepuluh Majlis Mesyuarat Negara bersidang hari yang ketiga belas dan diteruskan dengan Ucapan Penangguhan.

Yang Berhormat Yang Di-Pertua dan Ahli-Ahli Yang Berhormat, syabas dan tahniah kepada Yang Berhormat Yang Di-Pertua kerana kebijaksanaan Yang Berhormat Yang Di-Pertua memimpin mesyuarat Negara dengan tegas dan cemerlangnya. Titah Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan Haji Hassanal Bolkiah Mu'izzaddin Waddaulah ibni Almarhum Sultan Haji Omar 'Ali Saifuddien Sa'adul Khairi Waddien, Sultan dan Yang Di-Pertuan Negara Brunei Darussalam sempena Istiadat Pembukaan Rasmi Mesyuarat Pertama dari Musim Permesyuaratan Kesepuluh Majlis Mesyuarat Negara, pada hari Khamis 4 Jamadilawal 1435 Hijrah bersamaan 6 Mac 2014 Masihi di Dewan yang mulia ini, antara inti pati tumpuan:

“Hendaklah diberikan kepada kesejahteraan para pekerja sektor swasta supaya perkembangan dan produktiviti di sektor swasta dapat menyumbang kepada peningkatan sosioekonomi Negara ini melaksanakan berbagai inisiatif bagi memperbaiki lagi iklim pelaburan dan perniagaan di Negara ini sambil memastikan kesejahteraan pekerja-pekerja tempatan di sektor swasta adalah mendapat perhatian sewajarnya. Justeru itu penubuhan Skim Tabung Amanah Pekerja (TAP), Persaraan

Caruman Tambahan (SCP), pewujudan Skim Tabung Perumahan dan sebagainya. Melaksanakan dan mengurangkan kadar cukai akses bagi beberapa kenderaan yang berkapsiti rendah dengan tujuan mengurangkan kos sara hidup dan juga faedah golongan berpendapatan rendah”.

5.3.2 Perkhidmatan Awam perlu melipatgandakan usaha negara untuk menjadi Pro-Business.

Di samping itu, Baginda juga bertitah usaha untuk mempelbagaikan aktiviti perekonomian juga adalah menjadi keutamaan Negara. Maka perkhidmatan awam perlulah melipatgandakan usaha bagi menjadi Negara ini pro business terutama untuk membantu Perusahaan Kecil dan Sederhana. Satu tambahan kepada harga rancangan berjumlah \$1.65 bilion diperkenankan oleh Baginda. Negara ini dan penduduknya haruslah juga bersyukur dan berbangga kepada keperihatinan Baginda untuk melihat pembangunan Negara ini terus berjalan. Baginda memperkenankan dan mempelbagaikan dan menyediakan tapak-tapak yang sesuai untuk pelaburan besar meliputi bagi kemudahan infrastruktur yang bekeperluan.

Yang Berhormat, kaola berharap usul-usul, saranan-saranan dan cadangan-cadangan Ahli-Ahli Yang Berhormat sampaikan selama 13 hari di Dewan yang mulia ini, akan dapat dikaji semula atau dibuat penyelidikan dan pemastian untuk faedah menjurus pro business atau bagi amalan yang terbaik hendaklah diperhatikan, diselesaikan atau diuruskan dengan sebaik mungkin.

5.3.3 Menyediakan rumah sewa untuk guru-guru

Kaola ulangi lagi, perkara-perkara yang kaola sentuh untuk ingatan Ahli- Ahli Yang Berhormat yang berada di Dewan yang mulia ini iaitu menyediakan rumah sewa untuk guruguru dengan secukup-cukupnya bagi 500 orang yang memohon dan memudahkan mereka mendapatkan rumah-rumah sewa yang selesa.

5.3.4 Mengkreatifkan nama jawatan pembersih

Mengkreatifkan nama jawatan pembersih, kepada nama yang menarik minat bakal-bakal pencari kerja supaya dapat diminati oleh banyak pencari kerja dengan mengangkat skim mereka lebih merit dengan misi Bandar Seri Begawan selaras dengan perkhidmatan caj bagi kesempurnaan perkhidmatan pembersihan Bandar.

5.4 Ucapan Penangguhan daripada Yang Berhormat Datin Paduka Dayang Hajah Zasia binti Sirin

5.4.1 Kakitangan dalam Perkhidmatan Open Vote

Dalam pada itu, kaola juga ingin menyampaikan harapan kakitangan Kerajaan yang telah berkhidmat dalam tempoh masa yang agak lama tetapi masih dalam perkhidmatan (open vote) yang mempunyai skill gaji yang rendah meskipun ada di kalangan mereka telah memenuhi syarat peperiksaan awam dan mempunyai pengalaman bekerja yang luas dan cemerlang supaya ianya dapat diteliti dan diberi pertimbangan sewajarnya.

Yang Berhormat Yang Di-Pertua dan Ahli-Ahli Yang Berhormat. Kerajaan juga tidak membelakangkan kebajikan dan kesejahteraan rakyat dan penduduk yang berkhidmat di sektor swasta dan berkecimpung dalam bidang perusahaan sendiri, kerana itulah kaola sekadar kemampuan kaola berfikir di kotak pemikiran kaola yang cetek pengetahuan, cetek pendedahan dan pengalaman dalam bidang sektor swasta, bidang perniagaan dan keusahawanan ini, memberi pandangan supaya hala tuju bidang-bidang seperti ini ditanai secara bersepadu dan penuh komitmen oleh peringkat tertinggi dalam kerajaan dan dibantu dengan kepakaran dan profesional yang ada.

6 Hala Tuju Jabatan Perkhidmatan Awam mengenai dengan isu-isu yang dibangkitkan semasa Majlis Meyuarat Negara 2014.

6.1 Terdapat berbagai-bagai isu yang dibangkitkan oleh ahli-ahli Yang Berhormat adalah berkaitan dengan hal ehwal kesejahteraan dan kebajikan penjawat awam. Ini menunjukkan bahawa kehendak serta saraan penjawat awam semakin hari semakin mendesak dan mencabar. Satu pendekatan terhadap kesejahteraan penjawat awam secara holistik perlulah di tangani secara berperingkat. Walaubagaimana pun pada masa yang sama, pihak penjawat awam juga perlu menunjukkan sikap komitmen dan semangat kerja yang tinggi dalam usaha untuk menjadikan perkhidmatan awam sebagai satu institusi yang maju dan cemerlang.

6.2. Hal ehwal Kesejahteraan dan kebajikan penjawat awam bukan hanya berbentuk matawang, akan tetapi lebih kepada memberikan fokus dalam meningkatkan kompetensi setiap pegawai dan kakitangan dalam perkhidmatan awam. Pembangunan sumber manusia seperti mengikuti latihan dalam perkhidmatan, mengikuti program-program pembangunan, kursus-kursus serta latihan akan dipertingkatkan dari masa ke semasa dalam mempertingkatkan, motivasi serta produktiviti dalam perkhidmatan awam.

6.3 Perkhidmatan Awam tidak seharusnya berpuas hati dengan perkhidmatan yang diberikan. Perkhidmatan awam perlulah sentiasa mencari jalan atau pun lebih inisiatif dan berfikir dan akan sentiasa berfikir untuk membuat pembaharuan demi untuk memberikan perkhidmatan yang cemerlang kepada orang ramai. Perkhidmatan yang disediakan pada hari ini akan tidak lagi relevan pada esok hari. Perkhidmatan awam perlu sentiasa siap siaga dan responsif akan isu-isu yang ada di pasaran.

6.4. Peranan Perkhidmatan Awam dalam memberikan kualiti yang bermutu tinggi kepada orang ramai adalah merupakan salah satu amanah dan tanggungjawab dalam sama-sama menanai Wawasan Brunei 2035. Perkara ini sangatlah penting untuk diberikan perhatian khusus kerana impaknya bukan sahaja kepada orang ramai tetapi kepada pihak-pihak yang berkepentingan dalam menggalakan perekonomian negara untuk terus maju. Dalam memastikan perkhidmatan kepada orang ramai mudah, cepat dan fleksibel, proses dan prosedur bagi satu-satu perkhidmatan perlulah diteliti semula atau diperbaharui mengikut kesesuaian peredaran masa.

